

MEI 2005
ADVIES RDA 2005/04

HET HOUDEN VAN POTENTIEEL GEVAARLIJKE DIERSOORTEN ALS GEZELSchAPSDIER

ADVIES AAN DE MINISTER
VAN LANDBOUW, NATUUR
EN VOEDSELKwalITEIT
INZAKE HET HOUDEN VAN
POTENTIEEL GEVAARLIJKE
DIERSOORTEN ALS
GEZELSchAPSDIER IN
NEDERLAND

SAMENSTELLING VAN DE RAAD

- prof. dr. C.J.G. Wensing, voorzitter
- A. Achterkamp
- ir. A.M. Burger
- mr. E.C. Greve
- ir. M.J.B. Jansen
- drs. S.B.M. Jongerius
- J.Th. de Jongh
- P.J.J.M. Loonen
- ir. B.J. Odink
- dr. ir. H. Paul
- ir. G. de Peuter
- prof. dr. A. Pijpers
- drs. T. de Ruijter
- S.J. Schenk
- prof. dr. F.J. van Sluijs
- H.W.A. Swinkels
- drs. P.A. Thijssse
- prof. dr. J.H.M. Verheijden
- drs. P. van der Wal

Raad voor Dierenaangelegenheden

bezoekadres:

Laan van Nieuw Oost Indië 131-133
2593 BM Den Haag

postadres:

Postbus 90428
2509 LK Den Haag

telefoon 070 3785266

fax 070 3786336

email info@rda.nl

www.raadvoordierenaangelegenheden.nl

Secretaris: dr. drs. I.D. de Wolf

INHOUDSOPGAVE

Advies	5
Onderbouwing van het advies	9
1. Inleiding	9
2. Afbakening van het begrip 'gevaarlijk'	10
3. Dieren die als potentieel gevaarlijk dienen te worden aangemerkt	12
4. Schets van de huidige situatie	13
5. Situatie in andere west-Europese landen en de Verenigde Staten	16
6. Aanbevelingen over de wijze waarop in de toekomst met de problematiek van potentieel gevaarlijke dieren zou moeten worden omgegaan	17
7. Tot slot: Flora- en faunawet en CITES-bijlagen	22
Bijlagen	25
1. Positieflijsten van zoogdieren, vogels, reptielen, amfibieën, vissen en lijst van ongewervelden	25
• Tabel 1: positieflijst van zoogdieren	25
• Tabel 2: positieflijst van vogels	30
• Tabel 3: positieflijst van reptielen	50
• Tabel 4: positieflijst van amfibieën	65
• Tabel 5: positieflijst van vissen	70
• Tabel 6: lijst van ongewervelden	81
2. Overzicht van betrokkenen bij de opstelling van dit advies	83
3. Overzicht van publicaties	84

ADVIES

Op verzoek van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) heeft de Raad voor Dierenaangelegenheden geïnventariseerd welke dieren als gevaarlijk moeten worden aangemerkt, wat de huidige situatie is met betrekking tot het houden van gevaarlijke dieren als gezelschapsdier en hoe één en ander in het buitenland is geregeld. Op basis daarvan komt de Raad met een aantal suggesties en aanbevelingen, waarvan de haalbaarheid en uitwerking in het Forum Welzijn Gezelschapsdieren nadere aandacht dienen te krijgen.

De Raad heeft de onlangs door hem gepubliceerde positief- en negatieflijsten (RDA 2003/07 en RDA 2004/03) en de wens van de minister van LNV om te komen tot integrale, zo mogelijk verkorte positieflijsten nadrukkelijk betrokken bij het opstellen van dit rapport.

Echter, de Raad is van mening dat het verkorten van de door hem opgestelde positieflijsten niet mogelijk is. Verkorting van de positieflijsten in de zin van beperking van het aantal soorten op de positieflijst of het aanwijzen van volledige families, dan wel orden, in plaats van soorten en genera, zou naar de mening van de Raad leiden tot een ongenueanceerde, onevenwichtige lijst, waarin geen of tenminste onvoldoende recht wordt gedaan aan het karakter van (artikel 33 van) de Gezondheids- en welzijnswet voor

dieren, waarin de gezondheid en het welzijn van het gehouden dier centraal staan. Ook het loslaten van het kader van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren en het hanteren van criteria zoals het gevaar van faunavervalsing en/of zoönosen om de door de Raad opgestelde positieflijsten te verkorten biedt geen uitkomst. Vrijwel alle soorten die zich kunnen handhaven in een gematigd klimaat dan wel in een (sub-)tropisch klimaat op grotere hoogte kunnen zich in principe in Nederland vestigen. Ook kunnen bijna alle dieren drager zijn van zoönosen. Door deze criteria te hanteren om aldus te komen tot een verkorting van de positieflijsten, zou er vrijwel geen enkele diersoort als gezelschapsdier gehouden kunnen worden. Ook bijzonder populaire gezelschapsdieren, zoals hond, kat en parkiet, zouden op grond van deze criteria van de positieflijst verdwijnen. De Raad acht het maatschappelijk draagvlak voor een dergelijke inkorting van de positieflijst nihil. De Raad heeft zich derhalve beperkt tot het in de positieflijsten weergeven van diersoorten die als potentieel gevaarlijk moeten worden aangemerkt (zie bijlage 1).

Volledigheidshalve wijst de Raad er op dat door uit te gaan van deze positieflijsten, alle soorten die definitief op de negatieflijsten zijn geplaatst buiten beschouwing zijn gebleven. Ook bij de soorten die op de negatieflijsten zijn geplaatst, kan een aantal soorten aangemerkt worden als potentieel gevaarlijk.

Echter, vanuit het gezondheids- en welzijnsperspectief van de soort zelf is deze soort naar mening van de Raad niet geschikt om als gezelschapsdier te worden gehouden.

Naar aanleiding van de discussie in de Tweede Kamer is in bijlage 1 van dit rapport tevens aangegeven welke diersoorten in de bijlagen van het CITES-verdrag worden genoemd. De Raad wijst er nadrukkelijk op dat het CITES-verdrag uitsluitend betrekking heeft op de internationale handel en uitsluitend gericht is op soortbescherming.

Bij het bepalen of een diersoort als potentieel gevaarlijk moet worden aangemerkt heeft de Raad de volgende definitie gehanteerd: *“Een gevaarlijk gezelschapsdier is een gezelschapsdier dat vanwege agressiviteit, giftigheid of andere eigenschappen (ernstig) onheil kan toebrengen aan zijn houder, aan andere personen dan de houder, of aan andere dieren.”* De Raad is van mening dat van (ernstig) onheil sprake is als de soort een ernstig, eventueel dodelijk trauma aan de houder of aan andere personen dan de houder kan toebrengen. Trauma aan andere dieren is buiten beschouwing gelaten. Bij het aanmerken van diersoorten als potentieel gevaarlijk is met eventuele consumptie van de betreffende diersoort geen rekening gehouden. De Raad wijst er op dat het begrip ‘ernstig’ een subjectief karakter heeft.

De Raad wil benadrukken dat het vrijwel onmogelijk is om in algemene bewoordingen aan te geven of een dier als potentieel gevaarlijk aangemerkt dient te worden of niet. Veelal bepaalt de situatie of een dier gevaarlijk gedrag zal vertonen. Ook een soort die in het algemeen niet als ‘potentieel gevaarlijk’ zal worden aangemerkt kan onder bepaalde omstandigheden toch gevaarlijk blijken. Voorts constateert de Raad dat de maatschappelijke discussie veelal betrekking heeft op minder aabare en bij het publiek minder bekende diersoorten, zoals slangen en schorpioenen. Door een onjuiste informatieverstrekking, gebrek aan kennis en het lage aabaarheidsgehalte wordt snel (en in veel gevallen ten onrechte) verondersteld dat dergelijke diersoorten gevaarlijk zijn. Echter, ook dieren met een hoog aabaarheidsgehalte, zoals honden en paarden, zijn potentieel gevaarlijk.

De Raad constateert dat in Nederland tal van diersoorten die als ‘potentieel gevaarlijk’ moeten worden aangemerkt als gezelschapsdier gehouden worden. Het houden van gevaarlijke dieren is in Nederland niet verboden mits de houder aan een aantal voorwaarden voldoet, namelijk aan de eisen zoals vermeld in het Wetboek van Strafvordering (artikel 425) en aan een eventuele Algemene Plaatselijke Verordening, die het houden van bepaalde dieren niet toestaat of aan regels bindt, dit voor de gemeente waar de houder woonachtig is.

In het buitenland varieert het beleid voor het houden van potentieel gevaarlijke dieren als gezelschapsdier per land. Duitsland kent een wet voor gevaarlijke honden, maar heeft verder geen uniform beleid inzake potentieel gevaarlijke gezelschapsdieren. In de Verenigde Staten varieert het beleid per staat. In sommige staten is een vergunning noodzakelijk om een potentieel gevaarlijk dier te mogen kopen dan wel te houden. In een aantal gevallen moet eerst ervaring worden opgedaan. In Engeland is er wel een speciale wet die het houden van gevaarlijke dieren als gezelschapsdier regelt. Dit is de zogenaamde "Dangerous Wild Animal Act". Om een diersoort die in de Act genoemd wordt te mogen houden is een vergunning nodig. Ook in Frankrijk is de wijze waarop gevaarlijke dieren gehouden moeten worden wettelijk geregeld. Deze dieren, die in annexes gespecificeerd worden, mogen pas gehouden worden als de houder hiervoor een vergunning of een "Certificat de capacité" heeft.

Over het op nationaal niveau verbieden van het houden van potentieel gevaarlijke dieren als gezelschapsdier zijn de meningen verdeeld. Sommige partijen pleiten voor een (beperkt) verbod op het houden van potentieel gevaarlijke diersoorten door particulieren. Andere partijen willen zo ver niet gaan. Wel zijn veel van deze partijen van mening dat het houden van potentieel gevaarlijke dieren vergunningplichtig dient te zijn, waarbij aan het verkrijgen van een dergelijke vergunning voorwaarden kunnen

worden gesteld. De Raad constateert echter dat een vergunningsplicht strijdig is met het kabinetsbeleid en de suggestie van de minister van LNV om dit advies hoofdzakelijk voor communicatieve doeleinden te gebruiken. Diverse partijen pleiten voorts voor het koppelen van een financiële prikkel aan het verantwoord houden van potentieel gevaarlijke dieren. De Raad heeft de haalbaarheid hiervan (nog) niet onderzocht.

De Raad doet in dit advies een aantal suggesties en aanbevelingen in geval het houden van potentieel gevaarlijke dieren als gezelschapsdier niet verboden wordt (zie hierna). Deze suggesties en aanbevelingen zijn weliswaar toegespitst op het houden van potentieel gevaarlijke diersoorten, maar kunnen vrijwel allemaal veralgemeniseerd worden tot het houden van (alle) diersoorten als gezelschapsdier. De Raad is dan ook van mening dat de haalbaarheid en uitwerking van deze suggesties en aanbevelingen in dat licht aandacht dienen te krijgen binnen het Forum Welzijn Gezelschapsdieren dat onlangs door de minister van LNV is geïnstalleerd. Binnen het Forum dient tevens te worden gesproken over de verantwoordelijkheidsverdeling met betrekking tot het welzijn van gezelschapsdieren en wordt er naar gestreefd dat, in lijn met het huidige kabinetsbeleid, de partijen met elkaar afspraken maken over het borgen van het welzijn van gezelschapsdieren. Wettelijke verankering wordt daarmee niet uitgesloten; wel wordt nadrukkelijk van alle partijen verwacht dat ook

andere opties onderzocht worden. Het lijkt de Raad verstandig de resultaten van het Forum af te wachten en niet vooruit te lopen op de discussie die momenteel binnen het Forum plaats heeft. De eerste resultaten van het Forum worden voor het einde van 2005 verwacht. Afhankelijk van de resultaten van het Forum dient vervolgens te worden bezien of, en zo ja op welke wijze, de suggesties en aanbevelingen van de Raad nog verdere uitwerking en verankering behoeven en wie daarin welke verantwoordelijkheid heeft dan wel kan nemen.

De Raad komt tot de volgende suggesties en aanbevelingen:

1. Het stellen van eisen aan de houder van potentieel gevaarlijke dieren op het gebied van kennis en vaardigheden en deelname aan een nationale serumbank indien van toepassing;
2. Het stellen van eisen aan de handel(aar) (=dierenwinkels, importeurs, groothandel, tussenhandel, tentoonstellingen, beurzen en hobbyist) in potentieel gevaarlijke dieren op het gebied van kennis, informatieverstrekking, de wijze van houden en verzorging en de onder punt 1 beschreven eisen;
3. Het opzetten van een adequate infrastructuur rondom potentieel gevaarlijke dieren, waaronder het instellen van een Nationaal Serum Depot (onder verantwoordelijkheid van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport);
4. Het instellen van een meldingsplicht bij de aanschaf van potentieel gevaarlijke dieren en in geval van trauma en/of ziekten die samenhangen met het houden van potentieel gevaarlijke dieren;
5. De bereikbaarheid en kwaliteit van informatie en het geven van voorlichting;
6. Een verbod op doelbewuste kruisingen tussen giftige diersoorten en vernietiging van nakomelingen die voortkomen uit een dergelijke kruising.

ONDERBOUWING VAN HET ADVIES

1. INLEIDING

"In het Zuid-Hollandse Brielle is ophef ontstaan omtrent de ontsnapping van een onbekend aantal levensgevaarlijke schorpioenen.

In juli wisten tussen de dertig en 35 jonge dieren uit een terrarium in een woonhuis te ontsnappen. Achtien werden er in de kamer teruggevonden. Ongeveer zeventien beesten zijn nog kwijt.

Burgemeester G. van Viegen zegt dat het risico volgens haar buitengewoon klein is, dat ze nog in leven zijn. Een deskundige vertelde haar dat de beesten een temperatuur van kouder dan 25 graden niet overleven. Bovendien hebben medewerkers van de Roteb op 18 september twee naburige woningen gereinigd en was 19 september de woning van de eigenaresse van de dieren aan de beurt.

Volgens A. Bom van Reptielenzoo Iguana in Vlissingen is de situatie echter wel bedreigend. Het gaat volgens hem mogelijk om zeventien Saharaschorpioenen. "Na een beet van zo'n dier ben je binnen één minuut dood". Bovendien zijn de beesten volgens hem helemaal niet dood gegaan door de kou: "Ze gedijen prima tussen de minus 60 en plus 60 graden. In de woestijn worden ze ook blootgesteld aan extreme omstandigheden".

Volgens Iguana heeft verdelgen ook weinig zin. "Schorpioenen gaan op beschutte plekken zitten zoals kieren. Ze hebben maar een klein luchtbelletje nodig om weken te overleven. Bovendien hebben ze voedsel zat, zoals pissebedden en spinnen. Ook kunnen ze als het moet een jaar zonder eten".

Iguana pleit er voor dat alle dieren worden opgezocht, voordat ze zich voortplanten. Een vrouwtje dat eerder zwanger is geweest, kan zich namelijk ook zelf bevruchten. De burgemeester van Brielle gaat er desondanks van uit dat er afdoende maatregelen zijn genomen.

De Dierenbescherming ziet haar al jaren geuite vrees voor dit soort rampzalige gebeurtenissen andermaal werkelijkheid worden. Zij vragen de verantwoordelijke ministeries al jaren om hun verantwoordelijkheid te nemen en het thuis houden van levensgevaarlijke gifslangen, geleedpotigen en andere gevaarlijke dieren door particulieren te verbieden." (www.dierennieuws.nl, 19-09-2003).

Met zekere regelmaat ontstaat grote maatschappelijke onrust door persberichten als deze¹. Een

¹ De ontsnapte schorpioenen zijn niet levend teruggevonden; betrokkenen hebben aangegeven dat de berichtgeving voor onnodig veel onrust in de maatschappij heeft gezorgd.

tweede voorbeeld is de “ontsnapping” van een lanspuntslang in Enkhuizen in 1999 (hetgeen uiteindelijk verzonnen bleek). Dikwijls wordt in dergelijke gevallen het houden van gevaarlijke dieren als gezelschapsdier ter discussie gesteld.

Op verzoek van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) heeft de Raad voor Dierenaangelegenheden geïnventariseerd welke dieren als gevaarlijk moeten worden aangemerkt, wat de huidige situatie is en hoe één en ander in het buitenland is geregeld. Op basis daarvan komt de Raad met een aantal aanbevelingen.

De Raad heeft de onlangs door hem gepubliceerde positief- en negatieflijsten (RDA 2003/07 en RDA 2004/03) en de wens van de minister van LNV om te komen tot integrale, zo mogelijk verkorte positieflijsten nadrukkelijk betrokken bij het opstellen van dit rapport. Echter, de Raad acht het verkorten van de door hem opgestelde positieflijsten niet mogelijk. Verkorting van de positieflijsten in de zin van beperking van het aantal soorten op de positieflijst of het aanwijzen van volledige families, dan wel orden, in plaats van soorten en genera, zou naar de mening van de Raad leiden tot een ongenueanceerde, onevenwichtige lijst, waarin geen of tenminste onvoldoende recht wordt gedaan aan het karakter van (artikel 33 van) de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren, waarin de gezondheid en het welzijn van het gehouden dier centraal staan. Toepassing van de

criteria zoals deze door de minister van LNV zijn genoemd in zijn schrijven van 11 november 2004 aan de Tweede Kamer, waaronder het gevaar voor zoönosen en faunavervalsing, zullen weliswaar leiden tot sterk verkorte positieflijsten, maar de Raad acht het maatschappelijk draagvlak hiervoor nihil. Consequente toepassing van deze criteria zou namelijk betekenen dat ook zeer populaire gezelschapsdieren, zoals de hond, kat en parkiet, van de positieflijst verdwijnen (zie ook hoofdstuk 2).

2. AFBAKENING VAN HET BEGRIP ‘GEVAARLIJK’

Van Dale (Handwoordenboek hedendaags Nederlands, 1994) omschrijft het woord ‘gevaarlijk’ als “gevaar met zich meebrengend, hachelijk, onveilig, riskant, link; gevaar opleverend voor anderen”. ‘Gevaar’ wordt vervolgens gedefinieerd als “kans op onheil, ongeluk, nadeel; hachelijke toestand van degene die door onheil bedreigd wordt; risico”. Een gevaarlijk gezelschapsdier zou dan als volgt gedefinieerd kunnen worden: “Een gevaarlijk gezelschapsdier is een gezelschapsdier dat vanwege agressiviteit, giftigheid of andere eigenschappen (ernstig) onheil kan toebrengen aan zijn houder, aan andere personen dan de houder, of aan andere dieren.” De Raad is van mening dat van (ernstig) onheil sprake is als de soort een ernstig, eventueel dodelijk trauma aan de houder of aan andere personen dan de houder kan toebrengen. Trauma aan andere dieren

is buiten beschouwing gelaten, omdat vrijwel elk dier (ernstig) onheil aan een ander dier kan toebrengen (een kat die met een muis speelt brengt mogelijk ernstig onheil toe aan de muis, maar is daarmee vanuit menselijk perspectief gezien nog niet gevaarlijk). De Raad wijst erop dat het begrip 'ernstig' een subjectief karakter heeft.

De hierboven geformuleerde definitie impliceert reeds dat dieren op verschillende manieren gevaarlijk kunnen zijn voor de samenleving, de fauna én/of de houder, namelijk:

1. Door het veroorzaken van fysieke schade (trauma): door het gebruik van hoorns, gewei of ledematen, door het toebrengen van steek-, krab- of bijtwonden, door het inbrengen van gif en/of door het veroorzaken van psychisch leed zoals angst;
2. Door het overdragen van zoönosen: de overdracht gaat soms gepaard met trauma (steek-, krab- of bijtwonden);
3. Door het veroorzaken van schade in geval van een ontsnapping: schade kan optreden in de vorm van trauma, maatschappelijke onrust/paniek-schade en faunavervalsing (met als mogelijke gevolgen de verspreiding van parasieten en ziekteverwekkers, vraatschade en/of predatieschade).

De Raad plaatst een aantal kanttekeningen bij het aanwijzen van dieren als zijnde 'gevaarlijk':

1. Veel dieren zijn niet per definitie gevaarlijk, maar potentieel gevaarlijk. Veelal bepaalt de situatie

(bijvoorbeeld het hanteren door een ondeskundig persoon) of een dier daadwerkelijk gevaarlijk gedrag zal vertonen. Daarom is het correcter te spreken van potentieel gevaarlijke dieren;

2. Een soort die in het algemeen niet als 'potentieel gevaarlijk' zal worden aangemerkt, kan onder bepaalde omstandigheden toch gevaarlijk blijken. Denk hierbij aan personen met een allergie (bijv. in geval van een bijen- of wespensteek), kleine kinderen (bijv. een beet van een hond kan dodelijk zijn voor een baby, maar voor een volwassene kan een vergelijkbare beet resulteren in 'slechts' een lelijke verwonding) en bepaalde beroepsgroepen (bijv. dierenartsen, diervverzorgers etc.);
3. Het gevaar dat het houden van een soort als gezelschapsdier met zich mee kan brengen wordt in grote mate bepaald door de agressiviteit van de soort. Sommige soorten zijn van nature agressief terwijl andere soorten alleen trauma zullen veroorzaken onder heel specifieke omstandigheden (zie ook opmerking 1);

⇒ Het is vrijwel onmogelijk om in algemene bewoording aan te geven of een dier als (potentieel) gevaarlijk aangemerkt dient te worden of niet.

4. Veelal heeft de maatschappelijke discussie betrekking op minder aai-bare en bij het publiek minder bekende dieren, zoals slangen en schorpioe-

nen. Door een onjuiste informatieverstrekking, gebrek aan kennis en het lage aaibaarheidsgehalte wordt snel (en in veel gevallen ten onrechte) verondersteld dat dergelijke diersoorten bijzonder gevaarlijk zijn. Echter, ook dieren met een hoog aaibaarheidsgehalte, zoals honden en paarden, kunnen potentieel gevaarlijk zijn;

5. Zoönosen zijn niet als criterium voor potentieel gevaarlijk meegenomen. Bijna alle dieren kunnen drager zijn van zoönosen. Ook dieren die in het algemeen niet aangemerkt worden als potentieel gevaarlijk, zoals bijvoorbeeld honden en katten, kunnen drager zijn van zoönosen. De Raad waarschuwt er voor het gevaar van de overdracht van zoönosen van dier op mens niet te onderschatten;
6. Nieuwe ziekten kunnen de kop opsteken ten gevolge van een toegenomen internationaal transport van dieren (en mensen), maar ook door nauwe contacten met dieren in de landen van herkomst;
7. Faunavervalsing is niet als criterium voor potentieel gevaarlijk meegenomen. Vrijwel alle soorten die zich kunnen handhaven in een gematigd klimaat dan wel in een (sub-)tropisch klimaat op grotere hoogte kunnen zich in principe in Nederland vestigen. Of een soort zich blijvend in Nederland kan vestigen hangt sterk af van de aanwezigheid van een voor de diersoort geschikte voedselbron en de mogelijkheden tot voortplanting. Eenmaal verwilderd zou een diersoort die

nu niet aangemerkt wordt als potentieel gevaarlijk mogelijk wel potentieel gevaarlijk kunnen zijn;

8. Bij het aanmerken van diersoorten als potentieel gevaarlijk is met eventuele consumptie van de betreffende diersoort geen rekening gehouden.

3. DIEREN DIE ALS POTENTIEEL GEVAARLIJK DIENEN TE WORDEN AANGEMERKT

Voor het aanwijzen van diersoorten die als potentieel gevaarlijk dienen te worden aangemerkt is de Raad uitgegaan van de door hem opgestelde positieflijsten (zie 'Negatief- en positieflijst voor zoogdieren en vogels ter invulling van artikel 33 van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren' (RDA 2003/07)² en 'Negatief- en positieflijst voor reptielen, amfibieën en vissen ter invulling van artikel 33 van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren' (RDA 2004/03)). Voor ongewervelden is (nog) geen positieflijst beschikbaar. Desondanks heeft de Raad gemeend een aantal soorten ongewervelden aan te moeten merken als potentieel gevaarlijk.

Op basis van de afbakening zoals weergegeven in hoofdstuk 2 heeft de Raad een aantal families, genera en/of soorten aangemerkt als potentieel gevaarlijk (zie bijlage 1). Middels een voetnoot is aangegeven

² De Dierenbescherming nam hierbij een minderheidsstandpunt in ten aanzien van wildvang.

of maatschappelijke onrust, al dan niet terecht, verwacht mag worden in geval van ontsnapping van de soort.

Volledigheidshalve wijst de Raad er op dat door uit te gaan van de positieflijsten zoals die door hem zijn opgesteld, alle soorten die definitief op de negatieflijsten zijn geplaatst buiten beschouwing zijn gebleven. Ook bij de soorten die op de negatieflijsten zijn geplaatst, kan een aantal soorten aangemerkt worden als potentieel gevaarlijk. Echter, vanuit het gezondheids- en welzijnsperspectief van de soort zelf is deze soort naar mening van de Raad in ieder geval niet geschikt om als gezelschapsdier te worden gehouden.

4. SCHETS VAN DE HUIDIGE SITUATIE

In Nederland worden veel dieren als gezelschapsdier gehouden. Naar schatting worden de aantallen per diersoort/-groep (exclusief ongewervelden) zoals weergegeven in tabel 1 in Nederland gehouden (Traa, 2000; zie ook www.animalfreedom.org). Volgens het laatste NIPO-onderzoek naar het houden van dieren als gezelschapsdier (2003) heeft ongeveer 58% van de huishoudens een gezelschapsdier.

In Nederland worden tal van soorten gehouden die als 'potentieel gevaarlijk' door de Raad zijn aangemerkt. Denk bijvoorbeeld aan paarden, honden en

sommige soorten schildpadden. Geschat wordt dat er jaarlijks 30.000 hondenbeten plaatsvinden (Stichting Consument en Veiligheid, rapportnr. 206, Hondenbeten in kaart gebracht). Jaarlijks melden zich ongeveer 12.000 mensen na een hondenbeet op de Eerste Hulpafdeling en worden 240 mensen na een hondenbeet in het ziekenhuis opgenomen. In de periode 1984-1998 zijn 13 mensen in Nederland overleden aan de gevolgen van een hondenbeet (www.dogweb.nl). Vooral kleine kinderen lopen ernstige verwondingen op, omdat zij vaak in het hoofd gebeten worden, maar ook volwassenen kunnen ernstige en soms blijvende schade als gevolg van een hondenbeet oplopen (Stichting Consument en Veiligheid, rapportnr. 206, Hondenbeten in kaart gebracht). Ook paarden zorgen jaarlijks voor dodelijke ongelukken, bijvoorbeeld doordat het paard onverwachts naar achteren trapt.

In 2002 werd het Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum 138 keer gebeld over intoxicaties door dieren. Deze meldingen betroffen voornamelijk beten of steken door allerlei soorten dieren (Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum (2002). Acute vergiftigingen bij mens en dier – Jaaroverzicht 2002. RIVM rapport 348802020/2003). In 1998 betrof dit 22% van het totale aantal vragen over intoxicaties door dieren. Dit waren vooral vragen over beten van exotische, veelal in terraria gehouden soorten zoals gifslangen of reuzenslangen. In 17% van de gevallen hadden de vragen betrekking op vissensteken, maar

Diersoort/-groep	Aantal dieren (x 1.000)	Aantal huishoudens (x 1.000)	Lid van een vereniging (aandeel van het totale aantal houders van een diersoort)
Honden	1.400	1.200 (19%)	9%
Katten	2.200	1.400 (22%)	1%
Konijnen	560	400 (6%)	3%
Overige knaagdieren	430	300 (5%)	2%
Zang- en siervogels	2.500-6.000	500 (8%)	8%
Aquariumvissen	2.900	400 (6%)	2%
Vijfervissen	2.000	100 (2%)	2%
Reptielen en amfibieën	130	70 (1%)	2%
Postduiven	1.000	70 (1%)	64%
Paarden en pony's	200	70 (1%)	60%
Totalen in Nederland	13.300-16.800	3.000 (47%)	400.000 leden

Tabel 1.
Gezelschapsdi
erenbezit in
Nederland

ook een schorpioensteek en de beet van een chinchilla werden gemeld (Van Zoelen, G.A., De Vries, I. en Meulenbelt, J. (2000). Vergiftigingen in 1998 bij pubers, volwassenen en bejaarden. RIVM rapport 348802 019). De Raad wijst er in dit kader nadrukkelijk op dat intoxicaties niet alleen door gehouden dieren kunnen worden veroorzaakt, maar ook door niet-gehouden diersoorten, zoals in het wild levende adders, wespen en vissen als de pieterman, en dat vragen over intoxicaties veroorzaakt door dergelijke niet-gehouden dieren in dit cijfer zijn verdisconteerd. Het aantal vragen over intoxicaties door in Nederland gehouden dieren ligt derhalve lager dan het totale aantal van 138 (Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum (2002). Acute vergiftigingen bij mens en dier – Jaaroverzicht 2002. RIVM rapport 348802020/2003). Daarnaast is het cijfer waarschijnlijk vertekend doordat het vaak incidenten met niet-giftige soorten betreft, maar dat de soort door onkunde van het slachtoffer als giftig wordt aangemerkt. Doordat er geen terugkoppeling plaatsvindt, leidt dit tot een overschatting van het aantal intoxicaties door beten of steken. Anderzijds is ook bekend dat niet alle steken en beten worden gemeld bij het Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum, hetgeen tot een onderschatting van het feitelijk aantal intoxicaties door beten of steken leidt.

De Raad plaatst bij de hiergenoemde cijfers als kanttekening dat diersoorten zoals hond en paard veel meer met mensen in contact staan dan andere dier-

soorten, waardoor er in absolute zin bij deze diersoorten sowieso meer verwondingen verwacht kunnen worden dan bij diersoorten die slechts een zeer beperkt publiek bereiken.

Het houden van gevaarlijke dieren is in Nederland niet verboden mits de houder aan een aantal voorwaarden voldoet, namelijk:

- Voldoen aan de eisen zoals vermeld in het Wetboek van Strafvordering (artikel 425): *“Met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van de derde categorie wordt gestraft: 1e° hij die een dier op een mens aanhitst of een onder zijn hoede staand dier, wanneer het een mens aanvalt, niet terughoudt; 2e° hij die geen voldoende zorg draagt voor het onschadelijk houden van een onder zijn hoede staand gevaarlijk dier”.*
- Voldoen aan een eventuele Algemene Plaatselijke Verordening, die het houden van bepaalde dieren niet toestaat of aan regels bindt, dit voor de gemeente waar de houder woonachtig is.

Voor beschermde soorten geldt bovendien dat de benodigde papieren moeten kunnen worden overlegd.

Uit tabel 1 blijkt dat ongeveer 400.000 houders van een gezelschapsdier (exclusief ongewervelden) lid zijn van een liefhebberijvereniging. Deze verenigingen geven vaak een tijdschrift uit, waarin de leden worden geïnformeerd over allerlei aspecten van hun liefhebberij. Op deze wijze, maar ook bijvoorbeeld

door het opzetten van een eigen website en het organiseren van lezingen, kunnen deze verenigingen een belangrijke rol spelen bij de voorlichting van hun leden over het houden en verzorgen van de door hun gehouden soort. Bij de aanschaf van een dier of dierbenodigdheden kan, mits dit via dit kanaal gebeurt, ook de dierenspecialzaak of fokker/kweker een belangrijke rol spelen, bijvoorbeeld door het verstrekken van folders of verwijzing naar een liefhebberijvereniging. Echter, er is geen of slechts een minimale controle op de informatie die door liefhebberijverenigingen en de handel en fokkerij aan hun leden dan wel klanten wordt verstrekt.

Overigens worden niet alle dieren bij de dierenspecialzaak of de fokker gekocht. Dieren worden ook te koop aangeboden op beurzen, via het liefhebberscircuit en op het internet. Een deel van deze verkoopkanalen is oncontroleerbaar.

5. SITUATIE IN ANDERE WEST-EUROPESE LANDEN EN DE VERENIGDE STATEN

Duitsland kent een wet voor gevaarlijke honden, maar heeft verder geen uniform beleid inzake potentieel gevaarlijke gezelschapsdieren. Het varieert per Bundesland op welke wijze wordt omgegaan met deze groep dieren. Dikwijls kunnen ze vrij ter verkoop worden aangeboden. In sommige Bundesländern is de verkoop en het houden van gevaarlijke dieren wel wettelijk geregeld. Om de deskundigheid

in de bedrijfsmatige omgang met dieren in het algemeen te kunnen garanderen, kent Duitsland een zogenaamde Sachkundenachweis, waaraan een examen verbonden is. Het succesvol afleggen van dit examen is een voorwaarde voor het mogen voeren van een bedrijf. Daarnaast kent Duitsland de zogenaamde Mindestanforderungen, waarin huisvestingseisen worden beschreven. Deze Mindestanforderungen hebben geen wettelijke status en zijn met name bedoeld voor dierentuinen en de handel.

Ook in de Verenigde Staten varieert het beleid per staat. In sommige staten is een vergunning noodzakelijk om een potentieel gevaarlijk dier te mogen kopen dan wel te houden. In een aantal gevallen moet eerst ervaring worden opgedaan.

In Engeland is er een speciale wet die het houden van gevaarlijke dieren als gezelschapsdier regelt. Dit is de zogenaamde "Dangerous Wild Animal Act". Doel van deze Act is te borgen dat gevaarlijke dieren zodanig gehouden worden dat zij geen risico voor de samenleving kunnen vormen en het welzijn van de dieren gewaarborgd wordt. Om een diersoort die in de Act genoemd wordt te mogen houden is een vergunning nodig. Deze vergunning wordt na strenge toetsing verstrekt door de lokale overheid. Bij het verstrekken van de vergunning kan de lokale overheid aanvullende eisen stellen. De Act is niet van toepassing op dierenspecialzaken, dierentuinen, circussen en wetenschappelijke instellingen. Hiervoor gelden aparte bepalingen.

In Frankrijk is de wijze waarop gevaarlijke dieren ge-

houden moeten worden wettelijk geregeld. Deze dieren, die in annexes gespecificeerd worden, mogen pas gehouden worden als de houder hiervoor een vergunning of een "Certificat de capacité" heeft.

6. AANBEVELINGEN OVER DE WIJZE WAAROP IN DE TOEKOMST MET DE PROBLEMATIEK VAN POTENTIEEL GEVAARLIJKE DIEREN ZOU MOETEN WORDEN OMGEGAAN

Over het op nationaal niveau verbieden van het houden van potentieel gevaarlijke dieren als gezelschapsdier zijn de meningen verdeeld. Sommige partijen pleiten voor een verbod op het houden van potentieel gevaarlijke diersoorten door particulieren. Andere partijen willen zo ver niet gaan. Wel zijn veel van deze partijen van mening dat het houden van potentieel gevaarlijke dieren vergunningplichtig dient te zijn, waarbij aan het verkrijgen van een dergelijke vergunning voorwaarden kunnen worden gesteld. Vergunningen dienen te worden verstrekt door een onafhankelijke organisatie of, indien dit eerste niet haalbaar is, de verstrekking van vergunningen dient onder toezicht te staan van een onafhankelijke organisatie. Een meldingsplicht voor de houder van potentieel gevaarlijke dieren wordt ook door veel partijen gesteund. Op deze wijze wordt inzichtelijk welke dieren zich waar bevinden. In geval van een calamiteit kan dergelijk inzicht zeer belangrijk en wenselijk zijn. Een vergunnings- en/of meldingsplicht zijn

echter strijdig met het huidige kabinetsbeleid en sluiten evenmin aan bij de suggestie van de minister van LNV om dit advies met name te gebruiken voor communicatieve doeleinden: *"In het Algemeen Overleg met uw Kamer over CITES op 23 september jl. heb ik toegezegd u voor het eind van het jaar te informeren over een integrale positielijst voor het houden van dieren (artikel 33 van de GWWD). Deze lijst is als zodanig niet op de conferentie besproken. Over de mogelijkheid om een integrale lijst (waar naast welzijnsaspecten ook volksgezondheid en fauna-ervalsing worden meegenomen) op te stellen heb ik reeds advies aan de RDA gevraagd. Dit betekent niet dat deze lijst in de wet moet worden opgenomen (dat kan ook niet in de GWWD), wel wil ik dat de rol van een dergelijke lijst in de voorlichting naar de burger ook nadrukkelijk wordt meegenomen, hierbij heeft de sector ook een rol"* (brief van de minister van LNV van 11 november 2004 aan de Tweede Kamer).

Door verschillende partijen wordt ook gewezen op de mogelijkheid om aan het verantwoord houden van potentieel gevaarlijke dieren een financiële prikkel te koppelen: een deel van het aankoopbedrag of de kosten voor de vergunning zouden kunnen worden teruggekregen door de houder indien deze kan aantonen dat hij voldoende vaardigheden en kennis heeft om op een adequate wijze voor het dier te zorgen. Hier wordt een parallel getrokken met Nieuw Zeeland: hondeneigenaren betalen daar veel hon-

denbelasting. Als zij een cursus volgen met hun hond, wordt de te betalen belasting lager. Blijkt de hond een slecht opgevoede hond te zijn, dan stijgt de belasting voor de eigenaar van de hond. De praktische uitvoerbaarheid hiervan dient echter nog te worden onderzocht. Ook een hoge aankoopprijs kan fungeren als een financiële prikkel: door een hoge aankoopprijs kan de aankoop van potentieel gevaarlijke dieren worden ontmoedigd.

De Raad heeft een aantal suggesties en aanbevelingen (zie hierna) geformuleerd in geval het houden van potentieel gevaarlijke dieren als gezelschapsdier niet verboden wordt, hetgeen in de lijn der verwachting ligt gegeven het huidige kabinetsbeleid. Deze suggesties en aanbevelingen zijn weliswaar toegespitst op het houden van potentieel gevaarlijke diersoorten, maar kunnen vrijwel allemaal veralgemeend worden tot het houden van (alle) diersoorten als gezelschapsdier. De Raad is dan ook van mening dat de haalbaarheid en de uitwerking van deze suggesties en aanbevelingen in dat licht aandacht dienen te krijgen binnen het Forum Welzijn Gezelschapsdieren dat onlangs door de minister van LNV is geïnstalleerd. Binnen het Forum zal worden gesproken over de verantwoordelijkheidsverdeling met betrekking tot het welzijn van gezelschapsdieren en wordt ernaar gestreefd dat de partijen over het borgen van het welzijn van gezelschapsdieren met elkaar afspraken maken. Het lijkt de Raad verstandig de resultaten van het Forum af te wachten en niet

vooruit te lopen op de discussie die momenteel binnen het Forum plaats heeft. De eerste resultaten van het Forum worden voor het einde van 2005 verwacht. Afhankelijk van de resultaten van het Forum dient vervolgens te worden bezien of, en zo ja op welke wijze, de suggesties en aanbevelingen van de Raad nog verdere uitwerking en verankering behoeven en wie daarin welke verantwoordelijkheid heeft dan wel kan nemen.

De Raad komt tot de volgende suggesties en aanbevelingen:

1. Het stellen van eisen aan de houder van potentieel gevaarlijke dieren:
 - a. Kennis en vaardigheden: de houder moet voordat hij/zij een potentieel gevaarlijk dier als gezelschapsdier gaat houden kunnen aantonen dat hij/zij over voldoende kennis en vaardigheden beschikt. Zo blijken Nederlandse terrariumhouders die gebeten of gestoken zijn, vrijwel uitsluitend jonge mannen te zijn, die opmerkelijk vaak zelf niet weten welke soort slang of spin zich in hun terrarium bevindt (Nationaal Vergiftigingen Informatie Centrum (2002). Acute vergiftigingen bij mens en dier – Jaaroverzicht 2002. RIVM rapport 348802020/2003). Schriftelijke informatie over het gehouden dier en de gang van zaken bij een calamiteit dient te worden bewaard in de nabijheid van het dier. Onderdeel van de vereiste vaardigheden kan in

sommige gevallen zijn het hebben van ervaring met een vergelijkbare, maar potentieel minder gevaarlijke of niet gevaarlijke soort. Op deze wijze kan een serieuze liefhebber eerst 'droog oefenen' alvorens in het 'diepe' te worden gegooid. Ook kan worden gedacht aan het verplicht mee lopen met iemand die veel ervaring heeft met het houden van de beoogde soort. Diegenen die een dergelijke diersoort vooral vanuit een zekere sensatielust willen houden, zullen hierdoor ontmoedigd worden;

- b. De houder van een giftig dier is verplicht, indien van toepassing, deel te nemen aan een nationale serumbank (zie ook punt 3.);
2. Het stellen van eisen aan de handel(aar) (= dierenwinkels, importeurs, groothandel, tussenhandel, tentoonstellingen, beurzen en hobbyist) in potentieel gevaarlijke dieren:
- a. Kennis: de handelaar dient zelf over voldoende kennis over de diersoort te beschikken en dient de kennis van de klant (i.e. de toekomstige houder) te toetsen alvorens de diersoort aan hem te verkopen;
 - b. Informatieverstrekking: degene die een potentieel gevaarlijk dier koopt moet standaard voorafgaand aan de koop door de handelaar geïnformeerd worden over de aard van het beoogde dier. Dit zou kunnen in de vorm van een 'dierenbijsluiter'. Deze 'dierenbijsluiter' zou op een vaste wijze voldoende informatie

moeten bieden voor de koper om een gedegen beslissing over de eventuele koop van het beoogde dier mogelijk te maken. Gedacht kan worden aan een korte checklist en informatie over de grootte van het volwassen dier, de voeding, de huisvesting en de kosten. Vergelijkbaar met de energiemeter die bij huishoudelijke apparatuur het stroomverbruik van een apparaat aangeeft, zou een 'dierenmeter' ('groen' is een soort die geschikt is voor beginners, 'rood' is een soort die alleen voor zeer ervaren en deskundige houders geschikt is) ook onderdeel uit kunnen maken van de 'dierenbijsluiter';

- c. De wijze van houden en verzorgen: het dier dient op aan passende wijze (d.w.z. veilig voor de houder, zijn klanten en de maatschappij) gehouden en verzorgd te worden. Veel risico's kunnen worden voorkomen door het gebruik van meer en betere beschermingsmiddelen, het aanpassen van vervoersmiddelen, etikettering van vrachten, een protocol voor eerste hulp (EHBO'er) en voorlichting aan werknemers over risico's. Een risicoanalyse die in het kader van de arbowetgeving in ieder geval gemaakt dient te worden kan een hulpmiddel zijn bij het in kaart brengen van potentiële risico's;
- d. De handelaar is tevens houder van potentieel gevaarlijke dieren en dient derhalve ook te voldoen aan de punten zoals beschreven

onder 1;

3. Het opzetten van een adequate infrastructuur rondom potentieel gevaarlijke dieren: de huidige infrastructuur rondom potentieel gevaarlijke dieren is onvoldoende. Bij het aanscherpen van de infrastructuur dient er rekening mee gehouden te worden dat niet alleen de houder (en zijn familie), maar ook andere partijen (soms) geconfronteerd (kunnen) worden met potentieel gevaarlijke dieren. Denk hierbij aan omwonenden, dierenruinen, de douane, hulpverleningsdiensten en het leger 'op oefening'. Niet alleen dient een structuur voor de verwijfsunctie te worden opgesteld, ook het instellen van een Nationaal Serum Depot ziet de Raad als zeer wenselijk. Momenteel bevindt zich in de Nationale Calamiteitenvoorraad alleen een antiserum voor de inheemse adder. Antisera voor een klein aantal exotische giftige dieren bevinden zich voornamelijk in de depots van dierenruinen. De Raad is een groot voorstander van een Nationaal Serum Depot op één locatie, waar voor het merendeel van de beten en steken het juiste serum aanwezig is. De Raad realiseert zich dat een 100% dekking waarschijnlijk niet haalbaar is. De eventuele verantwoordelijkheid voor een dergelijk Depot ligt overigens niet bij de minister van LNV, maar bij de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Een aantal Europese landen, zoals het Verenigd Koninkrijk, heeft reeds een Nationaal Serum Depot dat ook sera voor exotische dieren bevat;
4. Het instellen van een meldingsplicht bij een centraal meldpunt (dit punt hangt zeer nauw samen met het voorgaande punt; zie echter ook de eerdere kanttekening in dit hoofdstuk wat betreft een vergunnings- en/of meldingsplicht):
 - a. Meldplicht bij de aanschaf van potentieel gevaarlijke gezelschapsdieren door de houder: de houder moet de gegevens in de database van het centrale meldpunt kunnen inzien (bijv. via internet) en heeft zelf de verantwoordelijkheid voor het doorgeven van mutaties. Op deze manier is ten allen tijde bekend welk potentieel gevaarlijk dier zich waar bevindt. Bovendien kan, indien gewenst, steekproefsgewijs gecontroleerd worden of potentieel gevaarlijke dieren op een adequate wijze worden gehouden en verzorgd;
 - b. Meldplicht bij trauma en ziekten door de behandelend arts met in achtneming van de privacy van het slachtoffer: de Raad is van mening dat trauma en ziekten die samenhangen met het houden van potentieel gevaarlijke dieren gemeld moeten worden bij het centrale meldpunt. Door een dergelijke meldplicht bij het centrale meldpunt kan een beter inzicht worden verkregen in het aantal trauma- en ziektegevallen per jaar en de ernst daarvan;

5. De bereikbaarheid en kwaliteit van informatie en het geven van voorlichting: bij het geven van voorlichting over het houden van potentieel gevaarlijke diersoorten en de consequenties die aan het houden van dergelijke soorten verbonden (kunnen) zijn, kan van verschillende middelen en kanalen gebruik worden gemaakt. Hierbij kan worden gedacht aan bijvoorbeeld een website, aandacht voor dit thema in televisieprogramma's, het verstrekken van dierenbijsluiters door de handel, publicatie van advertenties en aan dit onderwerp gerelateerde artikelen in tijdschriften en het beschikbaar stellen van informatie via liefhebberijverenigingen. De Raad is van mening dat de informatie gemakkelijk toegankelijk moet zijn en dat de kwaliteit van de verstrekte informatie niet ter discussie mag staan. Een gezaghebbend, landelijk (coördinerend) (advies-)orgaan kan hierbij een rol spelen. De Raad wijst erop dat niet alleen de handel en liefhebberijverenigingen een verantwoordelijkheid hebben bij het geven van voorlichting. De Raad ziet in dezen ook een taak weggelegd voor dierenartsen en het onderwijs. Uiteraard heeft ook de houder van potentieel gevaarlijke dieren een verantwoordelijkheid: hij moet zelf actief op zoek gaan naar informatie om zo op de hoogte te blijven van recente ontwikkelingen. Overigens dient de voorlichting niet alleen gericht te worden op (potentiële) houders, maar ook op de gehele Nederlandse samenleving. Veel van de maatschappelijke onrust bij het

(vermeende) ontsnappen van (mogelijk) potentieel gevaarlijke diersoorten en de daaruit voortvloeiende discussie over het al dan niet verbieden van het houden van potentieel gevaarlijke dieren komt voort uit een onjuiste informatieverstrekking, gebrek aan kennis en het vaak lage aaibaarheidsgehalte van de ontsnapte soort. Dat andere soorten met een hoger aaibaarheidsgehalte ook gevaarlijk kunnen zijn, realiseren veel mensen zich vaak onvoldoende;

6. Een verbod op het doelbewust kruisen van giftige diersoorten en vernietiging van de nakomelingen: met name bij kruisingen van verschillende slangensoorten kunnen grote risico's ontstaan door de vorming van onbekende en soms zeer sterke toxinen. De Raad is er derhalve voorstander van dat dergelijke kruisingen verboden worden dan wel dat de nakomelingen van een dergelijke kruising vernietigd moeten worden.

Een aantal van de hierboven beschreven suggesties en aanbevelingen sluit niet aan bij de uitgangspunten van het huidige kabinet. Dit betreft vooral de suggesties en aanbevelingen waarbij door een groot aantal belanghebbenden gepleit wordt voor een wettelijke verankering. Zoals hiervoor reeds werd aangegeven acht de Raad het wenselijk de door hem geformuleerde suggesties en aanbevelingen eerst bij het Forum neer te leggen. Binnen het Forum dient te worden bezien op welke wijze vorm kan worden gegeven aan de hierboven beschreven suggesties en

aanbevelingen.

7. TOT SLOT: FLORA- EN FAUNAWET EN CITESBIJLAGEN

Op 1 augustus 1995 trad de Wet bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten (Budep) in werking om de illegale handel in exotische dieren en planten aan te kunnen pakken. De Wet Budep gaf uitvoering aan de Europese regelgeving op het gebied van bedreigde dier- en plantensoorten en aan het zogenaamde CITES-verdrag (CITES: Convention on International Trade in Endangered Species of wild fauna and flora). In 1973 werd dit verdrag in Washington gesloten (www.openbaarministerie.nl). Op 1 juni 1975 trad het verdrag in werking. Momenteel hebben 167 landen het verdrag ondertekend (www.cites.org).

Op 1 april 2002 trad de Flora- en faunawet in werking. Met de Flora- en faunawet kwam een einde aan de wet Budep (Journaal Flora en fauna (2004), nr. 1). Ook de Flora- en faunawet regelt de bescherming van wilde planten en dieren. Het accent ligt daarbij zowel op inheemse dieren (zoals vogels, zoogdieren, reptielen, amfibieën en dagvlinders) en planten (bijvoorbeeld vaatplanten) (www.rivm.nl), als op (de internationale handel in) uitheemse dieren en planten (de Europese interpretatie van het CITES-verdrag). De Flora- en faunawet is vooral een kaderwet, maar normatieve elementen, zoals een zorgplichtbepaling, komen ook in deze wet voor. Naast

de Wet Budep zijn in de Flora- en faunawet ook de Nuttige dierenwet, de Vogelwet, de Jachtwet en de soortenbeschermingsbepalingen van de Natuurbeschermingswet opgenomen. In de Flora- en faunawet wordt niet alleen verwezen naar soorten die in het CITES-verdrag (basisverordening a) zijn opgenomen, maar ook bijvoorbeeld naar soorten uit de Habitatrichtlijn. Eén en ander maakt de Flora- en faunawet tamelijk complex (Journaal Flora en fauna (2004), nr. 1).

Het CITES-verdrag kent drie bijlagen met dier- en plantensoorten. Op dit moment vallen er zo'n 5000 soorten bedreigde dieren en 25.000 bedreigde planten onder CITES. In bijlage I zijn de soorten opgenomen die direct met uitsterven bedreigd worden. De handel in deze soorten is aan zeer strenge regels gebonden. Op de CITES-bijlage II staan soorten die niet direct met uitsterven bedreigd worden. Handel in deze soorten is toegestaan, maar aan regels gebonden. Vergunningen moeten garanderen dat de handel in deze planten en dieren niet bedreigend is voor in het wild levende populaties. Op CITES-bijlage III staan soorten die in specifieke landen worden beschermd tegen de handel (www.cites.org). Europese regelgeving zorgt ervoor dat de lidstaten van de Europese Unie de CITES-regels op dezelfde manier toepassen. Op sommige terreinen is de Europese regelgeving strenger dan CITES. Voor het houden, kopen en verkopen van in gevangenschap geboren dieren is de regelgeving in het algemeen min-

minder streng (www.minInv.nl/).

In de discussie over het houden van (exotische) dieren wordt vaak gerefereerd aan de drie CITES-bijlagen. In bijlage I is daarom in de laatste kolom aangegeven welke soorten op welke van de drie CITES-bijlagen voorkomen.

De Raad hecht er aan op te merken dat het CITES-verdrag uitsluitend betrekking heeft op de internationale handel. Behoudens regelgeving met betrekking tot transport houdt CITES zich niet bezig met dierenwelzijn, maar uitsluitend met soortbescherming; dit laatste geldt ook voor de Flora- en faunawet. De Europese CITES-regelgeving kent wel regels met betrekking tot het houden van dieren, met name voor uit het wild afkomstige exemplaren van soorten van bijlage A van de Europese CITES-regelgeving. Steeds vaker worden in CITES-verband begrippen zoals 'sustainable use' en 'wise use' gehanteerd. Uitgangspunt van deze begrippen is dat een goed geregelde beperkte handel in planten en dieren, die de natuurlijke populatie in een leefgebied niet aantast, ten goede kan worden aangewend tot behoud van soorten en leefgebieden.

BIJLAGEN

1. POSITIEFLIJSTEN VAN ZOOGDIEREN, VOGELS, REPTIELEN, AMFIBIEËN EN VISSEN EN LIJST VAN ONGEWERVELDEN

Tabel 1: Positieflijst van zoogdieren

Positieflijst zoogdieren	Nederlandse benaming ¹	Aan te merken als 'potentieel gevaarlijk'?	Op CITES-lijst?
Orde DIDELPHIMORPHIA	Buideldieren		
Familie Didelphidae	Opossum		
Soort <i>Didelphis marsupialis</i>	Noordamerikaanse opossum		
Soort <i>Monodelphis domestica</i>	Kortstaartopossum		
Orde DASYUROMORPHIA	Roofbuideldieren		
Familie Dasyuridae			
Soort <i>Dasyuroides byrnei</i>	Kowarie		
Orde DIPROTODONTIA	Platenetende buideldieren		
Familie Phalangeridae	Klimbuideldieren		
Soort <i>Trichosurus vulpecula</i>	Gewone voskoesoen		
Familie Macropodidae	Kangoeroes		
Soort <i>Macropus eugenii</i>	Tamarwallabi		
Soort <i>Macropus parma</i>	Parmawallabi		
Soort <i>Macropus rufogrisea</i>	Bennetwallabi		
Soort <i>Macropus agilis</i>	Zandwallabi		
Orde INSECTIVORA	Insectenetters		
Familie Erinaceidae	Egels		
Familie Tenrecidae	Tenreks		
Genus <i>Tenrec</i>			
Genus <i>Echinops</i>			
Genus <i>Hemicentetes</i>			
Genus <i>Setifer</i>			
Genus <i>Dasogale</i>			
Familie Soricidae	Spitsmuizen		
Orde SCANDENTIA	Boomspitsmuizen		
Familie Tupaiidae	Toepaja's		
Soort <i>Tupaia glis</i>			Ja (bijlage II)

Orde CARNIVORA	Roofdieren		
Familie Canidae	Hondachtigen		
Soort <i>Canis familiaris</i>	Huishond	Ja (bijten: alle honden omdat honden veel in contact komen met kinderen)	
Familie Procionidae			
Soort <i>Procyon lotor</i>	Wasbeer		
Soort <i>Nasua narica</i>	Witsnuitneusbeer		Ja (Costa Rica, bijlage III)
Soort <i>Nasua nasua</i>	Neusbeer		Ja (<i>Nasua nasua solitaria</i> (Uruguay), bijlage III)
Soort <i>Potos flavus</i>	Rolstaartbeer		Ja (Honduras, bijlage III)
Familie Mustelidae	Marterachtigen		Ja (Lutrinae sp. (bijlage II) m.u.v. <i>Aonyx congicus</i> (uitsluitend populaties in Kameroen en Nigeria), <i>Enhydra lutris nereis</i> , <i>Lontra felina</i> , <i>Lontra longicaudis</i> , <i>Lontra provocax</i> , <i>Lutra lutra</i> en <i>Pteronura brasiliensis</i> (bijlage I))
Soort <i>Mustela putorius</i>	Fret		
Soort <i>Mustela vison</i>	Nerts		
Genus <i>Amblyonyx</i>	Dwergotters		
Familie Viverridae			
Soort <i>Cynictis penicillata</i>	Vosmangoest		
Soort <i>Genetta genetta</i>	Genetkat		
Soort <i>Mungos mungo</i>	Zeboramangoest		
Soort <i>Suricata suricata</i>	Stokstaartje		
Familie Herpestidae	Civetkatten		Ja (<i>Cryptoprocta ferox</i> , bijlage II; <i>Herpestes brachyurus fuscus</i> (India), <i>Herpestes edwardsii</i> (India), <i>Herpestes javanicus auropunctatus</i> (India), <i>Herpestes smithii</i> (India), <i>Herpestes urva</i> (India) en <i>Herpestes vitticollis</i> (India), bijlage III)
Familie Felidae	Katachtigen		
Soort <i>Felis lybica domestica</i> (= <i>Felis silvestris domestica</i>)	Huiskat		Ja (bijlage II; voorzieningen van de conventie gelden niet voor gedomesticeerde vormen)
Soort <i>Felis chaus</i> ⁹	Moeraskat		Ja (bijlage II; voorzieningen van de conventie gelden niet voor gedomesticeerde vormen)
Soort <i>Felis caracal</i> ⁹	Caracal		Ja (bijlage II; voorzieningen van de conventie gelden niet voor gedomesticeerde vormen; NB <i>Caracal caracal</i> (uitsluitend populatie in Azië) staat in bijlage I!)
Soort <i>Felis bengalis</i> ⁹	Luipaardkat		Ja (bijlage II; voorzieningen van de conventie gelden niet voor gedomesticeerde vormen)
Soort <i>Felis lynx</i> ⁹	Lynx		Ja (bijlage II; voorzieningen van de

			conventie gelden niet voor gedomesticeerde vormen; NB <i>Lynx pardalis</i> staat in bijlage II)
Soort <i>Felis serval</i> ⁹	Serval		Ja (bijlage II; voorzieningen van de conventie gelden niet voor gedomesticeerde vormen)
Orde PERISSODACTYLA	Onevenhoevigen		
Familie Equidae	Paarden	Ja (bijten, trappen)	Ja (<i>Equus africanus</i> (m.u.v. de gedomesticeerde vorm (<i>Equus asinus</i>) waarop de voorzieningen van de conventie niet van toepassing zijn), <i>Equus grevyi</i> , <i>Equus hemionus hemionus</i> , <i>Equus onager khur</i> , <i>Equus przewalskii</i> en <i>Equus zebra zebra</i> , bijlage I; overige ondersoorten van <i>Equus hemionus</i> , <i>Equus kiang</i> , overige ondersoorten van <i>Equus onager</i> en <i>Equus zebra hartmannae</i> , bijlage II)
Orde ARTIODACTYLA	Evenhoevigen		
Familie Suidae	Varkens		
Genus <i>Sus</i>	Zwijnen	Ja (bijten, stoten)	Ja (<i>Sus salvanius</i> , bijlage I)
Familie Tayassuidae	Pekari's		
Genus <i>Peccari</i>	Pekari's	Ja (bijten)	Ja (bijlage III, m.u.v. de populaties <i>Peccari tajacu</i> in Mexico en de VS, die niet in de bijlagen zijn opgenomen)
Familie Camelidae	Kamelen en lama's	Ja (bijten, trappen, m.n. kameel en dromedaris)	Ja (<i>Lama guanicoe</i> en <i>Vicugna vicugna</i> (m.u.v. een aantal populaties in Argentinië, Bolivia, Chili en Peru, welke zijn opgenomen in bijlage II), bijlage I)
Familie Tragulidae	Dwergherten		
Genus <i>Tragulid</i>	Kantjils		
Familie Cervidae	Herten	Ja (stoten, trappen)	Ja (<i>Axis calamianensis</i> , <i>Axis kuhlii</i> , <i>Axis porcinus annamiticus</i> , <i>Blastocercus dichotomus</i> , <i>Cervus duvaucelii</i> , <i>Cervus elaphus hanglu</i> , <i>Cervus eldii</i> , <i>Dama mesopotamica</i> , <i>Hippocamelus sp.</i> , <i>Megamuntiacus vuquanghensis</i> , <i>Muntiacus crinifrons</i> , <i>Ozotoceros bezoarticus</i> en <i>Pudu puda</i> , bijlage I; <i>Cervus elaphus bactrianus</i> en <i>Pudu mephistophiles</i> , bijlage II; <i>Cervus elaphus barbarus</i> (Tunesië), <i>Mazama americana cerasina</i> (Guatemala) en <i>Odocoileus virginianus mayensis</i> (Guatemala), bijlage III)

Familie Bovidae	Runderen, schapen en geiten		
Genus <i>Bos</i> ^o	Runderen	Ja (stoten, trappen)	Ja (<i>Bos gaurus</i> (m.u.v. de gedomesticeerde vorm (<i>Bos frontalis</i>) op welke de voorzieningen van de conventie niet van toepassing zijn), <i>Bos mutus</i> (m.u.v. de gedomesticeerde vorm (<i>Bos grunniens</i>) op welke de voorzieningen van de conventie niet van toepassing zijn) en <i>Bos sauveli</i> , bijlage I)
Genus <i>Bison</i> ^o	Bisons	Ja (stoten, trappen)	Ja (<i>Bison bison athabascae</i> , bijlage II)
Genus <i>Ovis</i>	Schapen		Ja (<i>Ovis ammon hodgsonii</i> , <i>Ovis ammon nigrimontana</i> , <i>Ovis orientalis ophion</i> en <i>Ovis vignei vignei</i> , bijlage I; overige soorten van <i>Ovis ammon</i> , <i>Ovis canadensis</i> (uitsluitend de populatie in Mexico) en overige ondersoorten van <i>Ovis vignei</i> , bijlage II)
Genus <i>Capra</i>	Geiten		Ja (<i>Capra falconeri</i> , bijlage I)
Genus <i>Ammotragus</i>	Manenschapen		Ja (<i>Ammotragus lervia</i> , bijlage II)
Orde RODENTIA	Knaagdieren		
Familie Sciuridae	Eekhoorns		
Genus <i>Cynomys</i>	Prairiehonden		Ja (<i>Cynomys mexicanus</i> , bijlage I)
Genus <i>Funambulus</i>	Palmeekhoorns		
Genus <i>Sciurotamias</i>	Rotseekhoorns		
Genus <i>Callosciurus</i>	Driekleureekhoorns		
Genus <i>Heliosciurus</i> , soort <i>Spermophilus tridecemlineatus</i>	Dertienstreep grondeekhoorn		
Genus <i>Heliosciurus</i> , soort <i>Sciurus carolensis</i>	Grijze eekhoorn		
Genus <i>Heliosciurus</i> , soort <i>Sciurus gramatensis koffmani</i>			
Genus <i>Heliosciurus</i> , soort <i>Sciurus igniventris</i>	Peruaanse witnekeekhoorn		
Genus <i>Heliosciurus</i> , soort <i>Sciurus lis</i>	Japanse eekhoorn		
Genus <i>Heliosciurus</i> , soort <i>Sciurus niger</i>	Amerikaanse voseekhoorn		
Genus <i>Heliosciurus</i> , soort <i>Sciurus variegatoides</i>			
Familie Dipodidae			
Soort <i>Jaculus jaculus</i>	Woestijnspringmuis		
Soort <i>Jaculus orientalis</i>	Reuzenwoestijnspringmuis		
Familie Muridae	Ratten, muizen, hamsters en gerbils		
Genus <i>Calomyscus</i>	Muishamsters		
Genus <i>Mus</i>	Muizen		
Genus <i>Micromys</i>	Dwergmuizen		
Genus <i>Rattus</i>	Ratten		

Genus <i>Leggada</i>	Afrikaanse dwergmuizen		
Genus <i>Lemniscomys</i>	Grasmuizen		
Genus <i>Acomys</i>	Stekelmuizen		
Genus <i>Arvicanthis</i>	Koesoegrassratten		
Genus <i>Mastomys</i>	Veeltepelmuisen		
Genus <i>Cricetomys</i>	Reuzenhamsterratten		
Subfamilie Cricetinae	Hamsters		
Subfamilie Gerbillinae	Gerbils		
Familie Myoxidae (Gliridae)			
Genus <i>Graphiurus</i> , soort <i>Glis glis</i>	Zevenslaper		
Familie Hystricidae	Stekelvarkens		
Genus <i>Hystrix</i>	Echte stekelvarkens		Ja (<i>Hystrix cristata</i> (Ghana), bijlage III)
Familie Chinchillidae	Chinchilla's		
Genus <i>Chinchilla lanigera</i> , soort <i>Lagidium viscacia</i>	Cuvierhaasmuis		Ja (bijlage I; voorzieningen van de conventie gelden niet voor gedomesticeerde soorten)
Familie Caviidae	Cavia's		
Soort <i>Cavia aperea</i>	Cavia		
Soort <i>Cavia porcellus</i>	Tamme cavia		
Soort <i>Dolichotis patagonum</i>	Mara		
Familie Octodontidae	Schijnratten en degoe's		
Genus <i>Octodon</i>	Struikratten (degoe)		
Genus <i>Spalacopus</i>	Koeroeroe		
Familie Myocastoridae	Beverratten		
Genus <i>Myocastor</i>	Beverratten (nutria's)		
Orde LAGOMORPHA	Hazen en konijnen		
Familie Leporidae			
Genus <i>Lepus</i> ²	Alleen de gedomesticeerde konijnen		

Bron: R.M. Novak (1999). *Walkers Mammals of the World (zesde editie)*. ISBN 0-8018-5789-9.

¹ De wetenschappelijk naam dient te worden gevolgd bij het vaststellen of een zoogdiersoort, -genus, -familie of -orde op de positieflijst is opgenomen; voor een aantal soorten is geen Nederlandse benaming of staat de Nederlandse benaming ter discussie.

² Alleen de gedomesticeerde vormen.

³ In geval van ontsnapping kan maatschappelijke onrust ontstaan.

Tabel 2: Positieflijst van vogels

Positieflijst vogels	Nederlandse benaming ¹	Aan te merken als 'potentieel gevaarlijk'?	Op CITES-lijst?
Orde STRUTHIONIFORMES	Struisvogelachtigen		
Familie Struthionidae²	Struisvogels	Ja (m.n. grote soorten: trappen)	Ja (<i>Struthio camelus</i> (uitsluitend de populaties in Algerije, Burkina Faso, Kameroen, Centraal Afrikaanse Republiek, Tsjaad, Mali, Mauritanië, Marokko, Niger, Nigeria, Senegal en Sudan), bijlage I)
Familie Rheidae²	Nandoes		Ja (<i>Rhea pennata</i> (m.u.v. <i>Rhea pennata pennata</i>), bijlage I; <i>Rhea americana</i> en <i>Rhea pennata pennata</i> , bijlage II)
Familie Casuariidae²	Kasuarissen en emoes	Ja (m.n. grote soorten kasuarissen: trappen)	
Orde TINAMIFORMES	Tinamoos		
Familie Tinamidae	Tinamoos		Ja (<i>Tinamus solitarius</i> , bijlage I)
Orde CRACIFORMES	Hokko's, chacalaca's, goeans en sjakohoenders		
Familie Cracidae²	Chacalaca's, sjakohoenders, goeans en hokko's		Ja (<i>Crax blumenbachii</i> , <i>Mitu mitu</i> , <i>Oreophasis derbianus</i> , <i>Penelope albipennis</i> , <i>Pipile jacutinga</i> , <i>Pipile pipile</i> , bijlage I; <i>Crax alberti</i> (Colombia), <i>Crax daubentoni</i> (Colombia), <i>Crax globulosa</i> (Colombia), <i>Crax rubra</i> (Colombia, Costa Rica, Guatemala, Honduras), <i>Ortalis vetula</i> (Guatemala, Honduras), <i>Pauxi pauxi</i> (Colombia), <i>Penelope purpurascens</i> (Honduras), <i>Penelopina nigra</i> (Guatemala), bijlage III)
Orde GALLIFORMES	Hoenderachtigen		
Familie Phasianidae²	Ruigpoothoenders, kalkoenen, fazanten, patrijzen, kwartels en frankolijnen		
Genus <i>Lerwa</i> ²	Patrijzen		
Genus <i>Ammoperdix</i> ²	Zandpatrijzen		
Genus <i>Tetraogallus</i> ²	Berghoenders		Ja (<i>Tetraogallus caspius</i> en <i>Tetraogallus tibetanus</i> , bijlage I)
Genus <i>Tetraophasis</i> ²	Wigstaarhoenders		
Genus <i>Alectoris</i> ²	Patrijzen		
Genus <i>Francolinus</i> ²	Frankolijnen		
Genus <i>Perdix</i> ²	Patrijzen		
Genus <i>Rhizothera</i> ²	Patrijzen		Ja (<i>Rhizothera longirostris</i> (Maleisië), bijlage III)
Genus <i>Margaroperdix</i> ²	Patrijzen		
Genus <i>Melanoperdix</i> ²	Bospatrijzen		Ja (<i>Melanoperdix nigra</i> (Maleisië),

Genus <i>Coturnix</i> ²	Kwartels		bijlage III)
Genus <i>Anurophasis</i> ²			
Genus <i>Perdicula</i> ²	Kwartels		
Genus <i>Arborophila</i> , soort <i>Arborophila torqueola</i> ^{2,6}	Heuvel (gewone) bospatrijs		
Genus <i>Arborophila</i> , soort <i>Arborophila rufogularis</i> ^{2,6}	Roodkeelbospatrijs		
Genus <i>Arborophila</i> , soort <i>Arborophila atrogularis</i> ^{2,6}	Witwangbospatrijs		
Genus <i>Arborophila</i> , soort <i>Arborophila mandellii</i> ^{2,6}	Roodborstbospatrijs		
Genus <i>Arborophila</i> , soort <i>Arborophila brunneopectus</i> ^{2,6}	Bruinborstbospatrijs		
Genus <i>Arborophila</i> , soort <i>Arborophila orientalis</i> ^{2,6}	Sumatraanse (witkop) bospatrijs		Ja (Maleisië, bijlage III)
Genus <i>Arborophila</i> , soort <i>Arborophila javanica</i> ^{2,6}	Javaanse bospatrijs		
Genus <i>Arborophila</i> , soort <i>Arborophila hyperythra</i> ^{2,6}	Borneo bospatrijs		
Genus <i>Arborophila</i> , soort <i>Arborophila gingica</i> ^{2,6}	Ricketts bospatrijs		
Genus <i>Arborophila</i> , soort <i>Arborophila chloropus</i> ^{2,6}	Groenpootbospatrijs		
Genus <i>Arborophila</i> , soort <i>Arborophila merlini</i> ^{2,6}	Geelpootbospatrijs		
Genus <i>Arborophila</i> , soort <i>Arborophila charltonii</i> ^{2,6}	Charltons bospatrijs		Ja (Maleisië, bijlage III)
Genus <i>Caloperdix</i> ²	Bospatrijzen		Ja (<i>Caloperdix oculea</i> (Maleisië), bijlage III)
Genus <i>Haematortyx</i> ²	Bospatrijzen		
Genus <i>Rollulus</i> ²	Bospatrijzen		Ja (<i>Rollulus rouloul</i> (Maleisië), bijlage III)
Genus <i>Ptilopachus</i> ²	Rotspatrijzen		
Genus <i>Bambusicola</i> ²	Bamboepatrijzen		
Genus <i>Galloperdix</i> ²	Dwergfazanten		
Genus <i>Ithaginis</i> ²	Fazanten		Ja (<i>Ithaginis cruentus</i> , bijlage II)
Genus <i>Tragopan</i> ²	Saterhoenders		Ja (<i>Tragopan blythii</i> , <i>Tragopan caboti</i> en <i>Tragopan melanocephalus</i> , bijlage I; <i>Tragopan satyra</i> (Nepal), bijlage III)
Genus <i>Pucrasia</i> ²	Koklasfazanten		
Genus <i>Lophophorus</i> ²	Glansfazanten		Ja (<i>Lophophorus impejanus</i> , <i>Lophophorus lhuysii</i> en <i>Lophophorus sclateri</i> , bijlage I)
Genus <i>Gallus</i> ²	Hoenders		Ja (<i>Gallus sonneratii</i> , bijlage II)
Genus <i>Lophura</i> ²	Vuurrugfazanten		Ja (<i>Lophura edwardsi</i> , <i>Lophura imperialis</i> en <i>Lophura swinhoii</i> , bijlage I; <i>Lophura erythrophthalma</i> (Maleisië) en <i>Lophura ignata</i> (Maleisië), bijlage III)
Genus <i>Crossoptilon</i> ²	Oorfazanten		Ja (<i>Crossoptilon crossoptilon</i> , <i>Chrossoptilon harmani</i> en <i>Chrossoptilon mantchuricum</i> , bijlage I)
Genus <i>Catreus</i> ²	Fazanten		Ja (<i>Catreus wallichii</i> , bijlage I)

Genus <i>Syrmaticus</i> ²	Fazanten		Ja (<i>Syrmaticus ellioti</i> , <i>Syrmaticus humiae</i> en <i>Syrmaticus mikado</i> , bijlage I)
Genus <i>Phasianus</i> ²	Fazanten		
Genus <i>Chrysolophus</i> ²	Fazanten		
Genus <i>Polyplectron</i> ²	Spiegel- en pauwfazanten		Ja (<i>Polyplectron emphanum</i> , bijlage I; <i>Polyplectron bicalcaratum</i> , <i>Polyplectron germaini</i> , <i>Polyplectron malacense</i> en <i>Polyplectron schleiermacheri</i> , bijlage II; <i>Polyplectron inopinatum</i> (Maleisië), bijlage III)
Genus <i>Argusianus</i> ²	Fazanten		Ja (<i>Argusianus argus</i> , bijlage II)
Genus <i>Afropavo</i> ²	Pauwen		
Genus <i>Pavo</i> ²	Pauwen		Ja (<i>Pavo muticus</i> , bijlage II)
Genus <i>Dendragapus</i> ²	Hoenders		
Genus <i>Lagopus</i> ²	Sneeuwhoenders		
Genus <i>Tetrao</i> ²	Hoenders		
Genus <i>Bonasa</i> ²	Hoenders		
Genus <i>Centrocercus</i> ²	Waaierhoenders		
Genus <i>Tympanuchus</i> ²	Hoenders		Ja (<i>Tympanuchus cupido attwateri</i> , bijlage I)
Genus <i>Meleagris</i> ²	Kalkoenen		
Genus <i>Agriocharis</i> ²	Pauwkalkoenen		Ja (<i>Agriocharis ocellata</i> (Guatemala), bijlage III)
Familie Numididae	Parelhoenders		Ja (<i>Agelastes meleagrides</i> (Ghana), bijlage III)
Familie Odontophoridae	Kwartels van de nieuwe wereld		Ja (<i>Colinus virginianus ridgwayi</i> , bijlage I)
Orde ANSERIFORMES	Watervogels		
Familie Anhimidae ²	Hoenderkoeten		
Familie Anseranatidae	Eksterganzen		
Familie Dendrocygnidae	Fluiteenden		Ja (<i>Dendrocygna arborea</i> , bijlage I; <i>Dendrocygna autumnalis</i> (Honduras), <i>Dendrocygna bicolor</i> (Ghana, Honduras) en <i>Dendrocygna viduata</i> (Ghana), bijlage III)
Familie Anatidae ²	Stekelstaarten, zwanen, ganzen en typische eenden		
Subfamilie Oxyurinae ²	Stekelstaarteenden en verwanten		Ja (<i>Oxyura leucocephala</i> , bijlage II)
Subfamilie Stictonettinae ²			
Subfamilie Cygnae ²			Ja (<i>Coscoroba coscoroba</i> en <i>Cygnus melanocorypha</i> , bijlage II)
Subfamilie Anatinae, geslachts-groep Anserini ²	Ganzen en zwanen		Ja (<i>Branta canadensis leucopareia</i> , <i>Branta sandvicensis</i> en <i>Cairina scutulata</i> , bijlage I; <i>Branta ruficollis</i> en <i>Sarkidiornis melanotos</i> , bijlage II; <i>Alopochen aegyptiacus</i> (Ghana), <i>Cairina moschata</i> (Honduras), <i>Netta pus auritus</i> (Ghana), <i>Plectropterus</i>

			<i>gambensis</i> (Ghana) en <i>Pteronetta hartlaubii</i> (Ghana), bijlage III)
Subfamilie Anatinae, geslachts-groep Anatini, genus <i>Callonetta</i> ²	Talingen		
Subfamilie Anatinae, geslachts-groep Anatini, genus <i>Aix</i> ²			
Subfamilie Anatinae, geslachts-groep Anatini, genus <i>Chenonetta</i> ²	Manenganzten		
Subfamilie Anatinae, geslachts-groep Anatini, genus <i>Amazonetta</i> ²	Talingen		
Subfamilie Anatinae, geslachts-groep Anatini, genus <i>Hymenolaimus</i> ²	Eenden		
Subfamilie Anatinae, geslachts-groep Anatini, genus <i>Salvadorina</i> ²	Salvadori-eenden		
Subfamilie Anatinae, geslachts-groep Anatini, genus <i>Anas</i> ²	Zwem- of grondeleenden		Ja (<i>Anas aucklandica</i> , <i>Anas laysanensis</i> en <i>Anas oustaleti</i> , bijlage I; <i>Anas bernieri</i> en <i>Anas formosa</i> , bijlage II; <i>Anas acuta</i> (Ghana), <i>Anas capensis</i> (Ghana), <i>Anas clypeata</i> (Ghana), <i>Anas crecca</i> (Ghana), <i>Anas penelope</i> (Ghana) en <i>Anas querquedula</i> (Ghana), bijlage III)
Subfamilie Anatinae, geslachts-groep Anatini, genus <i>Malacorhynchus</i> ²	Eenden		
Subfamilie Anatinae, geslachts-groep Anatini, genus <i>Marmaronetta</i> ²	Marmereenden		
Subfamilie Anatinae, geslachts-groep Anatini, genus <i>Netta</i> ²	Krooneenden		
Subfamilie Anatinae, geslachts-groep Anatini, genus <i>Aythya</i> ²	Witooeenden		Ja (<i>Aythya nyroca</i> (Ghana), bijlage III)
Subfamilie Anatinae, geslachts-groep Anatini, genus <i>Somateria</i> ²	Eidereenden		
Subfamilie Anatinae, geslachts-groep Anatini, genus <i>Polysticta</i> ²	Eidereenden		
Subfamilie Anatinae, geslachts-groep Anatini, genus <i>Histrionicus</i> ²	Harlekijneenden		
Subfamilie Anatinae, geslachts-groep Anatini, genus <i>Clangula</i> ²	IJseenden		
Subfamilie Anatinae, geslachts-groep Anatini, genus <i>Melanitta</i> ²	Zee-eenden		
Subfamilie Anatinae, geslachts-groep Anatini, genus <i>Bucephala</i> ²	Brilduikers		
Subfamilie Anatinae, geslachts-groep Anatini, genus <i>Mergellus</i> ²			
Subfamilie Anatinae, geslachts-groep Anatini, genus <i>Lophodytes</i> ²	Zaagbekken		
Subfamilie Anatinae, geslachts-groep Anatini, genus <i>Mergus</i> ²	Zaagbekken		

Orde TURNICIFORMES	Vechtkwartels		
Familie Turnicidae ²	Vechtkwartels		
Orde PICIFORMES	Honingwijzers, spechten en toekans		
Familie Picidae ⁶	Spechten en draaihalzen		
Soort <i>Jynx torquilla</i> ⁶	Draaihalzen		
Genus <i>Picumnus</i> ⁶	Dwergspechten		
Genus <i>Melanerpes</i> ⁶	Spechten		
Genus <i>Dendropicos</i> ⁶	Spechten		
Genus <i>Dendrocopos</i> ⁶	Spechten		
Genus <i>Venillornis</i> ⁶	Spechten		
Genus <i>Celeus</i> ⁶	Spechten		
Genus <i>Picus</i> ⁶	Spechten		
Genus <i>Dinopium</i> ⁶	Spechten		
Genus <i>Chrysocolaptes</i> ⁶	Spechten		
Genus <i>Meiglyptes</i> ⁶	Spechten		
Familie Megalaimidae ⁶	Aziatische baardvogels		
Genus <i>Psilopogon</i> ⁶	Baardvogels		
Genus <i>Megalaima</i> ⁶	Baardvogels		
Familie Lybiidae ⁶	Afrikaanse baardvogels		
Genus <i>Gymnobucco</i> ⁶	Baardvogels		
Genus <i>Stactolaema</i> ⁶	Baardvogels		
Genus <i>Pogoniulus</i> ⁶	Ketellappers		
Genus <i>Tricholaema</i> ⁶	Baardvogels		
Genus <i>Lybius</i> ⁶	Baardvogels		
Genus <i>Trachyphonus</i> ⁶	Baardvogels		
Familie Rhamphastidae ^{3,6}	Baardvogels van de nieuwe wereld, toekans en arassari's		Ja (<i>Pteroglossus aracari</i> , <i>Pteroglossus viridis</i> , <i>Rhamphastos sulfuratus</i> , <i>Rhamphastos toco</i> , <i>Rhamphastos tucanus</i> en <i>Rhamphastos vitellinus</i> , bijlage II; <i>Bailloniidae</i> (<i>Bailloniidae</i> (Argentinië), <i>Pteroglossus castanotis</i> (Argentinië), <i>Rhamphastos dicolorus</i> (Argentinië) en <i>selenidera maculirostris</i> (Argentinië), bijlage III)
Orde BUCEROTIFORMES	Neushoornvogels		
Familie Bucerotidae ^{2,3}	Typische neushoornvogels		Ja (<i>Aceros nipalensis</i> , <i>Aceros subrostrifolius</i> , <i>Buceros bicornis</i> en <i>Buceros vigil</i> , bijlage I; overige soorten van <i>Aceros</i> sp., <i>Anorrhinus</i> sp., <i>Anthroceros</i> sp., overige soorten van <i>Buceros</i> sp. en <i>Penelopides</i> sp., bijlage II)
Orde UPUPIFORMES	Hoppen		
Familie Upupidae ²	Hoppen		
Familie Phoeniculidae ²	Boomhoppen		

Orde TROGONIFORMES	Trogons		
Familie Trogonidae²	Trogons		Ja (<i>Pharomachus mocinno</i> , bijlage I)
Orde CORACIIFORMES	Scharrelvogels		
Familie Coraciidae²	Scharrelaars		
Familie Alcedinidae⁶	Alcedinidae ijsvogels		
Soort <i>Alcedo atthis</i> ⁶	IJsvogel		
Soort <i>Ceyx rufidorsa</i> ⁶	Dwergijsvogel		
Soort <i>Ispidina picta</i> ⁶	Afrikaanse dwergijsvogel		
Soort <i>Ispidina tecontei</i> ⁶	Bruinkopdwergijsvogel		
Familie Halcyonidae⁶	Halcyonidae ijsvogels		
Genus <i>Lacedo</i> ⁶	Zebra-ijsvogels		
Genus <i>Dacelo</i> ⁶	Kookaburra's		
Genus <i>Pelargopsis</i> ⁶	IJsvogels		
Genus <i>Halcyon</i> ⁶	Dwergijsvogels		
Familie Meropidae^{2,6}	Bijeneters		
Orde COLIIFORMES	Muisvogels		
Familie Coliidae	Muisvogels		
Orde CUCULIFORMES	Koekoeken		
Familie Cuculidae^{2,6}	Koekoeken van de oude wereld		
Soort <i>Clamator glandarius</i> ^{2,6}	Kuifkoekoek		
Genus <i>Cercococcyx</i> ^{2,6}	Langstaartkoekoeken		
Genus <i>Cacomantis</i> ^{2,6}	Treurkoekoeken en verwanten		
Genus <i>Rhamphomantis</i> ^{2,6}	Langsnavelkoekoeken		
Genus <i>Microdynamis</i> ^{2,6}	Baardkoekoeken		
Genus <i>Scythrops</i> ^{2,6}	Reuzenkoekoeken		
Genus <i>Ceuthmochares</i> ^{2,6}	Geelsnavelmalkoha's		
Genus <i>Phaenicophaeus</i> ^{2,6}	Malkoha's		
Genus <i>Carpococcyx</i> ^{2,6}	Grondkoekoeken		
Genus <i>Coua</i> ^{2,6}	Coua's		
Familie Centropodidae^{2,6}	Spoorkoekoeken		
Familie Crotophagidae^{2,6}	Ani's - Guirakoekoeken		
Familie Neomorphidae^{2,6}	Renkoekoeken en grondkoekoeken		
Genus <i>Morococcyx</i> ^{2,6}	Lijsterkoekoeken		
Genus <i>Geococcyx</i> ^{2,6}	Kleine en grote renkoekoeken		
Genus <i>Neomorphus</i> ^{2,6}	Grondkoekoeken		
Orde PSITTACIFORMES	Papegaaiaachtigen		
Familie Psittacidae	Papegaaien		
Genus <i>Chalcopsitta</i>	Lori's		Ja (bijlage I)
Genus <i>Eos</i>	Lori's		Ja (<i>Eos histrio</i> , bijlage I; overige soorten, bijlage II)
Genus <i>Pseudeos</i>	Witruglori's		Ja (bijlage II)
Genus <i>Trichoglossus</i>	Lori's		Ja (bijlage II)
Genus <i>Psitteuteles</i>	Lori's		Ja (bijlage II)

Genus <i>Lorius</i>	Lori's		Ja (bijlage II)
Genus <i>Phigys</i>	Gekraagde lori's		Ja (bijlage II)
Genus <i>Vini</i> , soort <i>Vini australis</i> ⁶	Lori's		Ja (bijlage II)
Genus <i>Glossopsitta</i>	Lori's		Ja (bijlage II)
Genus <i>Chamosyna</i>	Lori's		Ja (bijlage II)
Genus <i>Oreopsittacus</i>	Berglori's		Ja (bijlage II)
Genus <i>Neopsittacus</i>	Lori's		Ja (bijlage II)
Genus <i>Probosciger</i> ²	Zwarte (palm) kaketoos		Ja (<i>Probosciger aterrimus</i> , bijlage I; overige soorten, bijlage II)
Genus <i>Calyptorhynchus</i> ⁴	Raafkaketoos		Ja (bijlage II)
Genus <i>Callocephalon</i> ⁴	Helmkaketoos		Ja (bijlage II)
Genus <i>Eolophus</i>	Rosé kaketoos		Ja (bijlage II)
Genus <i>Cacatua</i>	Kaketoos		Ja (<i>Cacatua goffini</i> , <i>Cacatua haematuropygia</i> en <i>Cacatua moluccensis</i> , bijlage I; overige soorten, bijlage II)
Genus <i>Nymphicus</i>	Valkparkieten		Ja (gehele genus m.u.v. <i>Nymphicus hollandicus</i> , bijlage II)
Genus <i>Nestor</i>	Kea's		Ja (bijlage II)
Genus <i>Cyclopsitta</i>	Vijgpapegaaien		Ja (<i>Cyclopsitta diophthalma coxeni</i> , bijlage I; overige soorten, bijlage II)
Genus <i>Psittaculirostris</i>	Vijgpapegaaien		Ja (bijlage II)
Genus <i>Psittinus</i> ²	Blauwrugpapegaaien		Ja (bijlage II)
Genus <i>Psittacella</i> ²	Tijgerparkieten		Ja (bijlage II)
Genus <i>Geoffroyus</i> , soort <i>Geoffroyus geoffroyi</i> ²	Roodwangpapegaai		Ja (bijlage II)
Genus <i>Geoffroyus</i> , soort <i>Geoffroyus heteroclitus</i> ²	Zangpapegaai		Ja (bijlage II)
Genus <i>Prioniturus</i>	Vlagstaartpapegaaien		Ja (bijlage II)
Genus <i>Tanygnathus</i>	Diksnavelpapegaaien		Ja (bijlage II)
Genus <i>Eclectus</i>	Edelpapegaaien		Ja (bijlage II)
Genus <i>Prosopeia</i> , soort <i>Prosopeia tabuensis</i> ²	Pompadourparkiet		Ja (bijlage II)
Genus <i>Alisterus</i>	Koningsparkieten		Ja (bijlage II)
Genus <i>Aprosmictus</i>	Roodvleugelparkieten		Ja (bijlage II)
Genus <i>Polytelis</i>	Barraband-prinsessen		Ja (bijlage II)
Genus <i>Purpureicephalus</i>	Red-capped parkieten		Ja (bijlage II)
Genus <i>Platycercus</i>	Rossella's		Ja (bijlage II)
Genus <i>Northiella</i>	Roodbuikparkieten		Ja (bijlage II)
Genus <i>Psephotus</i>	Roodruggen, veelkleuren en verwanten		Ja (<i>Psephotus chrysopterygius</i> , <i>Psephotus dissimilis</i> en <i>Psephotus pulcherrimus</i> , bijlage I; overige soorten, bijlage II)
Genus <i>Cyanoramphus</i>	Kakariki's		Ja (<i>Cyanoramphus forbesi</i> en <i>Cyanoramphus novaezelandiae</i> , bijlage I; overige soorten, bijlage II)
Genus <i>Eunymphicus</i>	Hoornparkieten		Ja (<i>Eunymphicus cornutus</i> , bijlage I; overige soorten, bijlage II)
Genus <i>Neopsephotus</i>	Bourks parkieten		Ja (bijlage II)
Genus <i>Neophema</i>	Eleganten en verwanten		Ja (<i>Neophema chrysogaster</i> , bijlage I; overige soorten, bijlage II)
Genus <i>Lathamus</i>	Swiftparkieten		Ja (bijlage II)
Genus <i>Melopsittacus</i>	Grasparkieten		Ja (gehele genus m.u.v. <i>Melopsittacus undulatus</i> , bijlage II)

Genus <i>Coracopsis</i>	Vasapapegaaien		Ja (bijlage II)
Genus <i>Psittacus</i>	Grijze roodstaarten		Ja (bijlage II)
Genus <i>Poicephalus</i>	Bonte boertjes en verwanten		Ja (bijlage II)
Genus <i>Agapornis</i> , soort <i>Agapornis canus</i>	Grijskopagapornis		Ja (bijlage II)
Genus <i>Agapornis</i> , soort <i>Agapornis pullarius</i>	Roodmaskeragapornis		Ja (bijlage II)
Genus <i>Agapornis</i> , soort <i>Agapornis taranta</i>	Abbessijnse agapornis		Ja (bijlage II)
Genus <i>Agapornis</i> , soort <i>Agapornis roseicollis</i>	Perzikkopdwergpapegaai		Ja (bijlage II)
Genus <i>Agapornis</i> , soort <i>Agapornis fischeri</i>	Rozekopagapornis		Ja (bijlage II)
Genus <i>Agapornis</i> , soort <i>Agapornis personatus</i>	Zwartmasker agapornis		Ja (bijlage II)
Genus <i>Agapornis</i> , soort <i>Agapornis lilianae</i>	Nyassa agapornis		Ja (bijlage II)
Genus <i>Agapornis</i> , soort <i>Agapornis nigrigenis</i>	Zwartgezichtagapornis		Ja (bijlage II)
Genus <i>Loriculus</i>	Vleermuisparkieten		Ja (bijlage II)
Genus <i>Psittacula</i>	Edelparkieten		Ja (<i>Psittacula echo</i> , bijlage I; <i>Psittacula krameri</i> (Ghana), bijlage III; overige soorten, bijlage II)
Genus <i>Anodorhynchus</i>	Ara's		Ja (bijlage I)
Genus <i>Cyanopsitta</i>	Spix' ara's		Ja (<i>Cyanopsitta spixii</i> , bijlage I; overige soorten, bijlage II)
Genus <i>Ara</i>	Ara's		Ja (<i>Ara ambigua</i> , <i>Ara glaucogularis</i> , <i>Ara macao</i> , <i>Ara militaris</i> en <i>Ara rubrogenys</i> , bijlage I; overige soorten, bijlage II)
Genus <i>Aratinga</i>	Aratinga's		Ja (bijlage II)
Genus <i>Nandayus</i>	Nadayaparkieten		Ja (bijlage II)
Genus <i>Leptosittaca</i>	Goudpluimparkieten		Ja (bijlage II)
Genus <i>Ognorhynchus</i>	Geeloorparkieten		Ja (<i>Ognorhynchus icterotis</i> , bijlage I; overige soorten, bijlage II)
Genus <i>Rhynchopsitta</i>	Araparkieten		Ja (bijlage I)
Genus <i>Cyanoliseus</i>	Holenparkieten		Ja (bijlage II)
Genus <i>Pyrrhura</i>	Pyrrhura's		Ja (<i>Pyrrhura cruentata</i> , bijlage I; overige soorten, bijlage II)
Genus <i>Ericognatus</i>	Langsnavelparkieten		Ja (bijlage II)
Genus <i>Myiopsitta</i>	Monniksparkieten		Ja (bijlage II)
Genus <i>Bolborhynchus</i>	Catharinaparkieten, citroenparkieten en verwanten		Ja (bijlage II)
Genus <i>Forpus</i>	Forpussen		Ja (bijlage II)
Genus <i>Brotogeris</i>	Brötogerissen		Ja (bijlage II)
Genus <i>Pionites</i>	Caique's		Ja (bijlage II)
Genus <i>Pionopsitta</i> , soort <i>Pionopsitta pileata</i>	Roodkappapegaai		Ja (bijlage I)
Genus <i>Graydidascalus</i>	Kortstaartpapegaaien		Ja (bijlage II)
Genus <i>Pionus</i>	Zwartoren en verwanten		Ja (bijlage II)
Genus <i>Amazona</i>	Amazonepapegaaien		Ja (<i>Amazona arausiaca</i> , <i>Amazona barbadensis</i> , <i>Amazona brasiliensis</i> , <i>Amazona guildingii</i> , <i>Amazona imperialis</i> , <i>Amazona leucocephala</i> , <i>Amazona ochrocephala auropalliata</i> ,

			<i>Amazona ochrocephala belizensis</i> , <i>Amazona ochrocephala caribaea</i> , <i>Amazona ochrocephala oratrix</i> , <i>Amazona ochrocephala parvipes</i> , <i>Amazona ochrocephala tresmariae</i> , <i>Amazona pretrei</i> , <i>Amazona rhodocorytha</i> , <i>Amazona tucumana</i> , <i>Amazona versicolor</i> , <i>Amazona vinacea</i> , <i>Amazona viridigenalis</i> en <i>Amazona vittata</i> , bijlage I; overige soorten, bijlage II)
Genus <i>Deropterus</i>	Kraagpapegaaien	Ja (bijten)	Ja (bijlage II)
Genus <i>Triclaria</i>	Paarsbuikpapegaaien	Ja (bijten)	Ja (bijlage II)
Orde TROCHILIFORMES	Kolibries		
Familie Trochilidae ²	Kolibries		
Genus <i>Florisuga</i> ²	Witnekkolibries (jacobin)		Ja (bijlage II)
Genus <i>Melanotrochilus</i> ²	Rouwkolibries (jacobin)		Ja (bijlage II)
Genus <i>Colibri</i> ²	Gouldskolibries en verwanten		Ja (bijlage II)
Genus <i>Anthracothorax</i> ²	Mago's		Ja (bijlage II)
Genus <i>Chrysolampis</i> ²	Muskietkolibries		Ja (bijlage II)
Genus <i>Cynanthus</i> ²	Kolibries		Ja (bijlage II)
Genus <i>Thalurania</i> ²	Bosnimfen		Ja (bijlage II)
Genus <i>Damophila</i> ²	Paarsbuikkolibries		Ja (bijlage II)
Genus <i>Trochilus</i> ²	Wimpelstaartkolibries		Ja (bijlage II)
Genus <i>Leucippus</i> ²	Tunbes kolibries		Ja (bijlage II)
Genus <i>Amazilia</i> ²	Amazilia's		Ja (bijlage II)
Genus <i>Aglaiocercus</i> ²	Langstaartnimfen		Ja (bijlage II)
Orde MUSOPHAGIFORMES	Toerako's		
Familie Musophagidae	Toerako's		Ja (<i>Musophaga porphyreolopha</i> en <i>Tauraco</i> sp., bijlage II; <i>Corythaeola cristata</i> (Ghana), <i>Crinifer piscator</i> (Ghana) en <i>Musophaga violacea</i> (Ghana), bijlage III)
Orde STRIGIFORMES	Uilen		
Familie Tytonidae ^{4,5} N.B. Deze familie staat op de negatieflijst; zie echter ook de voetnoten	Kerkuilen		Ja (<i>Tyto soumagnei</i> , bijlage I; overige soorten binnen deze familie, bijlage II)
Familie Strigidae ^{4,5} N.B. Deze familie staat op de negatieflijst; zie echter ook de voetnoten	Typische uilen		Ja (<i>Athene blewitti</i> , <i>Mimizuku gurneyi</i> , <i>Ninox novaeseelandiae undulata</i> en <i>Ninox squamipila natalis</i> , bijlage I; overige soorten binnen deze familie, bijlage II)
Orde COLUMBIFORMES	Duiven		
Familie Columbidae	Duiven		
Genus <i>Columba</i>	Houtduiven en verwanten		Ja (<i>Columba guinea</i> (Ghana), <i>Columba iriditorques</i> (Ghana), <i>Columba livia</i> (Ghana), <i>Columba mayeri</i> (Mauritius), <i>Columba unicincta</i> (Ghana), bijlage I)
Genus <i>Streptopelia</i>	Tortelduiven en verwanten		Ja (<i>Streptopelia decipiens</i> (Ghana), <i>Streptopelia roseogrisea</i> (Ghana),

			<i>Streptopelia semitorquata</i> (Ghana), <i>Streptopelia senegalensis</i> (Ghana), <i>Streptopelia turtur</i> (Ghana) en <i>Streptopelia vinacea</i> (Ghana), bijlage III)
Genus <i>Macropygia</i>	Koekoeksduiven en verwanten		
Genus <i>Turtur</i>			Ja (<i>Turtur abyssinicus</i> (Ghana), <i>Turtur afer</i> (Ghana), <i>Turtur brehmeri</i> (Ghana) en <i>Turtur tympanistria</i> (Ghana), bijlage III)
Genus <i>Oena</i>	Zwartmaskerduifjes		Ja (<i>Oena capensis</i> (Ghana) op lijst III)
Genus <i>Chalcophaps</i>	Groenvleugelduiven		
Genus <i>Henicophaps</i>	Bronsvleugelduiven		
Genus <i>Phaps</i>	Bronsvleugelduiven		
Genus <i>Geophaps</i>	Kwartelduiven		
Genus <i>Petrophassa</i>	Kwartelduiven		
Genus <i>Geopelia</i>	Zebraduifjes en verwanten		
Genus <i>Leucosarcia</i>	Wongaduiven		
Genus <i>Zenaida</i>	Treurduiven		
Genus <i>Columbina</i>	Musduifjes en verwanten		
Genus <i>Claravis</i>	Blauwe grondduiven en verwanten		
Genus <i>Metriopelia</i>	Brilduifjes		
Genus <i>Uropelia</i>	Camposduiven		
Genus <i>Leptotila</i>	Grenadaduiven en verwanten		
Genus <i>Geotrygon</i>	Kwartelduiven		
Genus <i>Starnoenas</i>	Blauwkopkwartelduiven		
Genus <i>Caloenas</i>	Nicobarenduiven		Ja (<i>Caloenas nicobarica</i> , bijlage I)
Genus <i>Gallicolumba</i>	Patrijsduiven		Ja (<i>Gallicolumba luzonica</i> , bijlage II)
Genus <i>Trugon</i>	Grijze grondduiven		
Genus <i>Otidiphaps</i>	Fazantduiven		
Genus <i>Phapitreron</i>	Vruchtduiven		
Genus <i>Treron</i> , soort <i>Treron vernans</i> ^{2, 3, 6}	Maleise papegaaiduif		
Genus <i>Treron</i> , soort <i>Treron curvirostra</i> ^{2, 3, 6}	Dikbekpapegaaiduif		
Genus <i>Treron</i> , soort <i>Treron waalia</i> ^{2, 3, 6}	Waaliduif		Ja (Ghana, bijlage III)
Genus <i>Treron</i> , soort <i>Treron australis</i> ^{2, 3, 6}	Madagaskar papegaaiduif		
Genus <i>Treron</i> , soort <i>Treron oxyura</i> ^{2, 3, 6}	Sumatraanse papegaaiduif		
Genus <i>Ptilinopus</i> ²⁻³	Jufferduiven		
Genus <i>Alectroenas</i>	Blauwe duiven		
Genus <i>Ducula</i>	Muskaatduiven		Ja (<i>Ducula mindorensis</i> , bijlage I)
Genus <i>Cryptophaps</i>	Notenduiven		
Genus <i>Gymnophaps</i> , soort <i>Gymnophaps mada</i>	Molukse bergduif		
Genus <i>Gymnophaps</i> , soort <i>Gymnophaps solomonensis</i>	Salomonseilandenbergduif		
Genus <i>Goura</i> ⁰	Kroonduiven		Ja (bijlage II)
Orde GRUIFORMES	Kraanvogels, rallen en verwanten		
Familie Eurypygidae ²	Zonnerallen		

Familie Otididae ⁰	Trappen		
Genus <i>Tetrax</i> ⁰	Kleine trappen		Ja (bijlage II)
Genus <i>Otis</i> ⁰	Grote trappen		Ja (bijlage II)
Genus <i>Ardeotis</i> ⁰	Koritrappen en verwanten		Ja (<i>Ardeotis nigriceps</i> , bijlage I; overige soorten, bijlage II)
Familie Gruidae ²	Kraanvogels		Ja (<i>Grus americana</i> , <i>Grus canadensis nesiotis</i> , <i>Grus canadensis pulla</i> , <i>Grus japonensis</i> , <i>Grus leucogeranus</i> , <i>Grus monacha</i> , <i>Grus nigricollis</i> en <i>Grus vipio</i> , bijlage I; overige soorten, bijlage II)
Familie Psophiidae ²	Trompetvogels		
Familie Cariamidae ²	Seriema's		
Familie Rallidae ^{2,0}	Rallen		
Genus <i>Laterallus</i> ^{2,0}	Dwergrallen		
Genus <i>Gallirallus</i> ^{2,0}	Rallen		Ja (<i>Gallirallus sylvestris</i> , bijlage I)
Genus <i>Rallus</i> ^{2,0}	Rallen		
Genus <i>Aramides</i> ^{2,0}	Rallen		
Genus <i>Amauornis</i> ^{2,0}	Rallen		
Genus <i>Porzana</i> ^{2,0}	Rallen		
Genus <i>Porphyrio</i> ^{2,0}	Rallen		
Genus <i>Gallinula</i> ^{2,0}	Rallen		
Genus <i>Fulica</i> ^{2,0}	Koeten		
Orde CICONIIFORMES	Reigers, ooievaars, ibissen en flamingo's		
Familie Pteroclididae ²	Zandhoenders		
Familie Scolopacidae	Snippen, strandlopers, ruiters, wulpen en franjepoten		
Subfamilie Scolopacinae ²	Snippen		
Subfamilie Tringinae, genus <i>Limsa</i> ²	Grutto's		
Subfamilie Tringinae, genus <i>Numenius</i> ²	Wulpen		Ja (<i>Numenius borealis</i> en <i>Numenius tenuirostris</i> , bijlage I)
Subfamilie Tringinae, genus <i>Bartramia</i> ²			
Subfamilie Tringinae, genus <i>Tringa</i> ²	Groenpootruiters		Ja (<i>Tringa guttifer</i> , bijlage I)
Subfamilie Tringinae, genus <i>Catoptrophorus</i> ²			
Subfamilie Tringinae, genus <i>Prosobonia</i> ²			
Subfamilie Tringinae, genus <i>Arenaria</i> ²			
Subfamilie Tringinae, genus <i>Limnodromus</i> ²	Snippen		
Subfamilie Tringinae, genus <i>Aphriza</i> ²			
Subfamilie Tringinae, genus <i>Calidris</i> ²			

Subfamilie Tringinae, genus <i>Micro-palama</i> ²	Steltstrandlopers		
Subfamilie Tringinae, genus <i>Tryngites</i> ²	Blonde ruiters		
Subfamilie Tringinae, genus <i>Eury-norhynchus</i> ²	Lepelbekstrandlopers		
Subfamilie Tringinae, genus <i>Limicola</i> ^{2,6}	Breedbekstrandlopers		
Subfamilie Tringinae, genus <i>Philo-machus</i> ²	Kemphanen		
Subfamilie Tringinae, genus <i>Steganopus</i> ^{2,6}	Franjepoten		
Subfamilie Tringinae, soort <i>Phalaropus lobatus</i> ^{2,6}	Grauwe franjepoot		
Familie Rostratulidae ²	Goudsnippen		
Familie Jacanidae	Jacana's		
Soort <i>Jacana Jacana</i> ²	Leljacana of kepanki		
Familie Pluvianellidae	Magelhaenplevieren		
Familie Burhinidae	Grielen		Ja (<i>Burhinus bistriatus</i> (Guatemala), bijlage III)
Familie Charadriidae	Scholeksters, kluten, plevieren, kieviten en steltkluten		
Geslachtsgroep Haematopodini	Scholeksters		
Geslachtsgroep Recurvirostrini, genus <i>Himantopus</i> ⁶	Steltkluten		
Geslachtsgroep Recurvirostrini, genus <i>Recurvirostra</i> ⁶	Kluten		
Subfamilie Charadriinae	Plevieren en kieviten		
Familie Glareolidae	Krabplevieren, renvogels en vorkstaartplevieren		
Genus <i>Pluvianus</i> ⁶	Krokodilwachters		
Familie Accipitridae ^{4,9} Deze familie staat op de negatieflijst; zie echter ook de voetnoten	Visarenden, wouwen, gieren van de oude wereld, kiekendieven en buizerds		Ja (<i>Aquila adalberti</i> , <i>Aquila heliaca</i> , <i>Chondrihierax uncinatus wilsonii</i> , <i>Haliaeetus albicilla</i> , <i>Haliaeetus leucocephalus</i> , <i>Harpia harpyja</i> en <i>Pitheco-phaga jefferyi</i> , bijlage I; overige soorten, bijlage II)
Familie Sagittariidae ^{4,9} Deze familie staat op de negatieflijst; zie echter ook de voetnoten	Secretarisvogels		
Familie Falconidae ^{4,9} Deze familie staat op de negatieflijst; zie echter ook de voetnoten	Caraca's en valken		Ja (<i>Falco araea</i> , <i>Falco jugger</i> , <i>Falco newtoni</i> (uitsluitend de populatie op de Seychellen), <i>Falco pelegrinoides</i> , <i>Falco peregrinus</i> , <i>Falco punctatus</i> en <i>Falco rusticolus</i> , bijlage I; overige soorten, bijlage II)

Familie Podicipedidae ⁰	Futen		Ja (<i>Podilymbus gigas</i> , bijlage I)
Familie Ardeidae ²	Reigers, kwakken, roerdompen en woudapen		Ja (<i>Ardea goliath</i> (Ghana), <i>Bubulcus ibis</i> (Ghana), <i>Casmerodius albus</i> (Ghana) en <i>Egretta garzetta</i> (Ghana), bijlage III)
Familie Scopidae ⁰	Hamerkoppen		
Familie Phoenicopteridae ²	Flamingo's		Ja (op lijst II)
Familie Threskiornithidae ²	Ibissen en lepelaars		Ja (<i>Geronticus eremita</i> en <i>Nipponia nipon</i> , bijlage I; <i>Eudocimus ruber</i> , <i>Geronticus calvus</i> en <i>Platalea leucorodia</i> , bijlage II; <i>Bostrychia hagedash</i> (Ghana), <i>Bostrychia rara</i> (Ghana) en <i>Threskiornis aethiopicus</i> (Ghana), bijlage III)
Familie Pelecanidae	Schoenbekooievaars en pelikanen		
Soort <i>Pelecanus onocrotalus</i> ⁰	Roze pelikaan		
Soort <i>Pelecanus rufescens</i> ⁰	Kleine pelikaan		
Soort <i>Pelecanus crispus</i> ⁰	Kroeskoppelikaan		Ja (bijlage I)
Familie Ciconiidae	Gieren van de nieuwe wereld en ooievaars		
Subfamilie Ciconiinae ²	Ooievaars		Ja (<i>Ciconia boyciana</i> , <i>Jabiru mycteria</i> en <i>Mycteria cinerea</i> , bijlage I; <i>Ciconia nigra</i> , bijlage II; <i>Ephippiorhynchus senegalensis</i> (Ghana) en <i>Lepoptilos crumeniferus</i> (Ghana), bijlage III)
Orde PASSERIFORMES	Zangvogels		
Familie Pittidae ²	Pitta's		Ja (<i>Pitta gurneyi</i> en <i>Pitta kochi</i> , bijlage I; <i>Pitta guajana</i> en <i>Pitta nympha</i> , bijlage II)
Familie Eurylaimidae ²	Breedbekken en hapvogels		
Familie Tyrannidae	Tirannen, cotinga's en manakins		
Subfamilie Pipromorphinae ²	Tirannen en schoffelsnavels		
Subfamilie Tyranninae ²	Vliegenprikkers, elenia's, tirannen, piewies, phoebes en Atila's		
Subfamilie Cotinginae ²	Zaagvinken, cotinga's en rotshanen		Ja (<i>Cotinga maculata</i> en <i>Xipholena atropurpurea</i> , bijlage I; <i>Rupicola sp.</i> , bijlage II; <i>Cephalopterus ornatus</i> (Colombia) en <i>Cephalopterus penduliger</i> (Colombia), bijlage III)
Subfamilie Piprinae ²	Manakins		
Familie Meliphagidae ^{2,0}	Honingeters		

Genus <i>Myzomela</i> ^{2,6}	Honingeters		
Genus <i>Lichmera</i> ^{2,6}	Honingeters		
Genus <i>Lichenostomus</i> ^{2,6}	Honingeters		Ja (<i>Lichenostomus melanops cassidix</i> , bijlage I)
Genus <i>Melithreptus</i> ^{2,6}	Honingeters		
Genus <i>Philemon</i> ^{2,6}	Lederkoppen		
Genus <i>Entomyzon</i> ^{2,6}	Honingeters		
Genus <i>Manorina</i> ^{2,6}	Honingeters		
Genus <i>Anthochaera</i> ^{2,6}	Honingeters		
Familie Irenidae	Blauwuggen en bladvogels		
Soort <i>Irena puella</i> ⁶	Indische blauwrug		
Genus <i>Chloropsis</i>	Bladvogels		
Familie Pomatostomidae	Raltimalia's		
Familie Lanidae ^{2,6}	Echte klauwieren		
Genus <i>Lanius</i> ^{2,6}	Klauwieren		
Familie Corvidae	Kraaiachtigen en verwanten		
Subfamilie Corvinae, geslachts-groep Corvini ²	Gaaien, eksters, kitta's en kraaien		
Subfamilie Corvinae, geslachts-groep Oriolini	Wielewalen, vijgvogels en rupsvogels		
Subfamilie Aegithininae	Iora's		
Subfamilie Malaconotinae, geslachts-groep Malaconotini	Klauwieren en vliegenvangers		
Familie Bombycillidae	Palmtapuiten, pestvogels en zijden-vliegenvangers		
Geslachtsgroep Bombycillini	Pestvogels		
Familie Muscicapidae	Vliegenvangers van de oude wereld, echte lijsters, tapuiten en roodstaarten		
Genus <i>Monticola</i>	Rotslijsters		
Genus <i>Myiophonus</i>	Fluitslijsters		
Genus <i>Zoothera</i>	Damalijsters en verwanten		
Genus <i>Catharus</i>	Dwerglijsters		
Genus <i>Turdus</i>	Lijsters		
Genus <i>Bradornis</i> ⁶	Vliegenvangers		
Genus <i>Muscicapa</i> ⁶	Vliegenvangers		
Genus <i>Ficedula</i> ⁶	Vliegenvangers		
Genus <i>Cyanoptila</i> ⁶	Vliegenvangers		
Genus <i>Eumyias</i> ⁶	Vliegenvangers		
Genus <i>Niltava</i> ⁶	Vliegenvangers		
Genus <i>Cyornis</i> ⁶	Vliegenvangers		Ja (<i>Cyornis ruckii</i> , bijlage II)
Genus <i>Pogonocichla</i> ⁶	Sterrenpaapjes		
Genus <i>Swynnertonia</i> ⁶	Swynnertons sterrenpaapjes		
Genus <i>Erithacus</i> ⁶	Roodborsten		
Genus <i>Luscinia</i> ⁶	Nachtegalen		
Genus <i>Tarsiger</i> ⁶	Blauwstaarten		
Genus <i>Cossypha</i>	Lawaaimakers		
Genus <i>Cichladusa</i> ⁶	Palmlijsters		

Genus <i>Cercotrichas</i>	Waaiersaarten		
Genus <i>Copsychus</i>	Shama- of dayalijsters en verwanten		
Genus <i>Trichixos</i>	Shamalijsters		
Genus <i>Saxicoloides</i>	Paapjes		
Genus <i>Phoenicurus</i>	Roodstaarten		
Genus <i>Rhyacornis</i>	Waterroodstaarten		
Genus <i>Cinclidium</i>	Calennes		
Genus <i>Grandala</i>	Grandala's		
Genus <i>Enicurus</i>	Vorkstaarten		
Genus <i>Saxicola</i>	Paapjes en tapuiten		
Genus <i>Oenanthe</i>	Tapuiten		
Familie Sturnidae	Spreeuwen en maina's		
Genus <i>Aplonis</i>	Purperspreeuwen		
Genus <i>Poeoptera</i>	Spreeuwen		
Genus <i>Grasisia</i>	Spreeuwen		
Genus <i>Onychognathus</i>	Spreeuwen		
Genus <i>Coccyolius</i>			
Genus <i>Lamprotonis</i>	Glansspreeuwen		
Genus <i>Cinnyricinclus</i>	Spreeuwen		
Genus <i>Speculipastor</i>	Spreeuwen		
Genus <i>Neocichla</i>	Spreeuwen		
Genus <i>Spreo</i>	Spreeuwen		
Genus <i>Cosmopsarus</i>	Glansspreeuwen		
Genus <i>Saroglossa</i>			
Genus <i>Creatophora</i>	Spreeuwen		
Genus <i>Sturnus</i>			
Genus <i>Leucopsar</i>	Spreeuwen		
Genus <i>Acridotheres</i>	Maina's		
Genus <i>Ampeliceps</i>	Maina's		
Genus <i>Mino</i>			
Genus <i>Basilornis</i>	Koningsspreeuwen		
Genus <i>Streptocitta</i>	Maina's		
Genus <i>Sarcops</i>	Spreeuwen		
Genus <i>Gracula</i>	Beo's		Ja (<i>Gracula religiosa</i> , bijlage II)
Genus <i>Enodes</i>			
Genus <i>Scissirostrum</i>	Spreeuwen		
Geslachtsgroep Mimini	Spotlijsters		
Familie Sittidae	Boomklevers, rotskruipers		
Soort <i>Sitta europaea</i>	Boomklever		
Soort <i>Sitta nagaensis</i>	Kastanjebuikboomklever		
Soort <i>Sitta villosa</i>	Chinese boomklever		
Soort <i>Sitta yunnanensis</i>	Yunnan boomklever		
Soort <i>Sitta frontalis</i>	Pluchekapboomklever		
Soort <i>Sitta azurea</i>	Zwartbuikboomklever		
Subfamilie Tichodrominae	Rotskruipers		
Familie Certhiidae	Boomkruipers, gevlekte boomkruipers, winterkoningen, muggenvangers en auriparussen		
Genus <i>Troglodytes</i>	Winterkoningen		
Familie Paridae	Buidelmezen en mezen		

Subfamilie Remizinae ⁶	Buidelmezen		Ja (<i>Pholidornis rushiae</i> (Ghana), bijlage III)
Subfamilie Parinae	Mezen		
Familie Aegithalidae	Staartmezen		
Familie Pycnonotidae	Bulbuuls		Ja (<i>Pycnonotus zeylanicus</i> , bijlage II)
Familie Cisticolidae	Afrikaanse zangers		
Genus <i>Cisticola</i> ⁶	Graszangers		
Familie Zosteropidae	Brilvogels		
Genus <i>Speirops</i>	Brilvogels		
Genus <i>Zosterops</i>	Brilvogels		Ja (<i>Zosterops albogularis</i> , bijlage I)
Familie Sylviidae	Diksnavelmezen, grasmussen, lijstergaaien, babbelaars, boszangers, Aziatische zangers, chamaea en rietzangers		
Genus <i>Tesia</i> ⁶	Tesia's		
Genus <i>Urosphena</i> ⁶	Struikzangers		
Genus <i>Cettia</i> ⁶	Struikzangers		
Genus <i>Locustella</i> ⁶			
Genus <i>Acrocephalus</i> ⁶	Karakieten en rietzangers		
Genus <i>Hippolais</i> ⁶	Spotvogels		
Genus <i>Orthotomus</i> ⁶	Snijdervogels		
Genus <i>Phylloscopus</i> ⁶	Boszangers		
Genus <i>Abroscopus</i> ⁶	Boszangers		
Genus <i>Trichocichla</i> ⁶			
Subfamilie Garrulacinae ⁶	Lijstergaaien en timalia's		Ja (<i>Garrulax canorus</i> en <i>Liocichla omeiensis</i> , bijlage II)
Subfamilie Sylviinae, geslachtsgroep Timaliini ⁶	Timalia's		Ja (<i>Leiothrix argenteauris</i> en <i>Leiothrix lutea</i> , bijlage II)
Subfamilie Sylviinae, geslachtsgroep Chamaeini	Kruiplijsters, timalia's, babbelaars en nontimalia's		
Subfamilie Sylviinae, geslachtsgroep Sylviini, soort <i>Sylvia atricapilla</i> ⁶	Zwartkop		
Subfamilie Sylviinae, geslachtsgroep Sylviini, soort <i>Sylvia borin</i> ⁶	Tuinfluitier		
Subfamilie Sylviinae, geslachtsgroep Sylviini, soort <i>Sylvia communis</i> ⁶	Grasmus		
Subfamilie Sylviinae, geslachtsgroep Sylviini, soort <i>Sylvia curruca</i> ⁶	Braamsluiper		
Subfamilie Sylviinae, geslachtsgroep Sylviini, soort <i>Sylvia nisoria</i> ⁶	Sperwergrasmus		
Subfamilie Sylviinae, geslachtsgroep Sylviini, soort <i>Sylvia hortensis</i> ⁶	Orpheusgrasmus		
Subfamilie Sylviinae, geslachtsgroep Sylviini, soort <i>Sylvia melanocephala</i> ⁶	Kleine zwartkop		

Subfamilie Sylviinae, geslachts-groep Sylviini, soort <i>Sylvia conspiciata</i> ⁶	Brilgrasmus		
Subfamilie Sylviinae, geslachts-groep Sylviini, soort <i>Sylvia undata</i> ⁶	Provençaalse grasmus		
Subfamilie Sylviinae, geslachts-groep Sylviini, soort <i>Sylvia sarda</i> ⁶	Sardijnse grasmus		
Familie Alaudidae ⁶	Leeuweriken		
Genus <i>Melanocorypha</i> ⁶	Leeuweriken		
Genus <i>Calandrella</i> , soort <i>Calandrella brachydactyla</i> ⁶	Kortteenleeuwerik		
Genus <i>Galerida</i> , soort <i>Galerida cristata</i> ⁶	Kuifleeuwerik		
Genus <i>Lullula</i> ⁶	Boomleeuweriken		
Genus <i>Alauda</i> , soort <i>Alauda arvensis</i> ⁶	Veldleeuwerik		
Genus <i>Alauda</i> , soort <i>Alauda gulgula</i> ⁶	Kleine veldleeuwerik		
Genus <i>Eremophila</i> ⁶	Strandleeuweriken		
Familie Nectariniidae ²	Afrikaanse suikervogels, honingzuigers, spinnenjagers en bastaardhoningvogels		
Familie Passeridae	Mussen, rotsmussen, prachtvinken, wida's, heggemussen, wevers, kwikstaarten en piepers		
Subfamilie Passerinae	Mussen en sneeuwvinken		Ja (<i>Passer griseus</i> (Ghana) en <i>Petronia dentata</i> (Ghana), bijlage III)
Subfamilie Motacillinae, genus <i>Motacilla</i> ⁶	Kwikstaarten		
Subfamilie Motacillinae, soort <i>Anthus campestris</i> ⁶	Duinpieper		
Subfamilie Motacillinae, soort <i>Anthus trivialis</i> ⁶	Boompieper		
Subfamilie Motacillinae, soort <i>Anthus pratensis</i> ⁶	Graspieper		
Subfamilie Motacillinae, soort <i>Anthus cervinus</i> ⁶	Roodkeelpieper		
Subfamilie Motacillinae, soort <i>Anthus roseatus</i> ⁶	Wijnborstpieper		
Subfamilie Motacillinae, soort <i>Anthus petrosus</i> ⁶	Oeverpieper		
Subfamilie Motacillinae, soort <i>Anthus spinoletta</i> ⁶	Waterpieper		
Subfamilie Prunellinae, soort <i>Prunella collaris</i> ⁶	Alpenheggemus		
Subfamilie Prunellinae, soort <i>Prunella himalayana</i> ⁶	Himalaya heggemus		
Subfamilie Prunellinae, soort <i>Prunella montanella</i> ⁶	Bergheggemus		
Subfamilie Prunellinae, soort	Steenheggemus		

<i>Prunella ocularis</i> ⁶			
Subfamilie Prunellinae, soort <i>Prunella atrogularis</i> ⁶	Zwartkeelheggemus		
Subfamilie Prunellinae, soort <i>Prunella modularis</i> ⁶	Heggemus		
Subfamilie Prunellinae, soort <i>Prunella rubida</i> ⁶	Japanse heggemus		
Subfamilie Ploceinae	Wevers en widavinken		Ja (<i>Amblyospiza albifrons</i> (Ghana), <i>Anaplectes rubriceps</i> (Ghana), <i>Anomalospiza imberbis</i> (Ghana), <i>Euplectes afer</i> (Ghana), <i>Euplectes ardens</i> (Ghana), <i>Euplectes franciscanus</i> (Ghana), <i>Euplectes hordeaceus</i> (Ghana), <i>Euplectes macrourus</i> (Ghana), <i>Malimbus cassini</i> (Ghana), <i>Malimbus malimbicus</i> (Ghana), <i>Malimbus nitens</i> (Ghana), <i>Malimbus rubricollis</i> (Ghana), <i>Malimbus scutatus</i> (Ghana), <i>Pachyphantes superciliosus</i> (Ghana), <i>Plocepasser superciliosus</i> (Ghana), <i>Ploceus albinucha</i> (Ghana), <i>Ploceus aurantius</i> (Ghana), <i>Ploceus cucullatus</i> (Ghana), <i>Ploceus heuglini</i> (Ghana), <i>Ploceus luteolus</i> (Ghana), <i>Ploceus melanocephalus</i> (Ghana), <i>Ploceus nigerrimus</i> (Ghana), <i>Ploceus nigricollis</i> (Ghana), <i>Ploceus pelzelni</i> (Ghana), <i>Ploceus preussi</i> (Ghana), <i>Ploceus tricolor</i> (Ghana), <i>Ploceus vitellinus</i> (Ghana), <i>Quelea erythrops</i> (Ghana) en <i>Sporopipes frontalis</i> (Ghana), bijlage III)
Subfamilie Estrildinae	Prachtvinken		Ja (<i>Amandava formosa</i> , <i>Padda oryzivora</i> en <i>Poephila cincta cincta</i> bijlage I; <i>Amadina fasciata</i> (Ghana), <i>Amandava subflava</i> (Ghana), <i>Estrilda astrild</i> (Ghana), <i>Estrilda caerulescens</i> (Ghana), <i>Estrilda melpoda</i> (Ghana), <i>Estrilda troglodytes</i> (Ghana), <i>Lagonosticta rara</i> (Ghana), <i>Lagonosticta rubricata</i> (Ghana), <i>Lagonosticta rufopicta</i> (Ghana), <i>Lagonosticta senegala</i> (Ghana), <i>Lagonosticta vinacea</i> (Ghana), <i>Lonchura bicolor</i> (Ghana), <i>Lonchura cantans</i> (Ghana), <i>Lonchura cucullata</i> (Ghana), <i>Lonchura fringilloides</i> (Ghana), <i>Mandingoa nitidula</i> (Ghana), <i>Nesocharis capistrata</i> (Ghana), <i>Nigrita bicolor</i> (Ghana), <i>Nigrita canicapilla</i> (Ghana), <i>Nigrita fusconota</i> (Ghana), <i>Nigrita luteifrons</i> (Ghana), <i>Ortygospiza atricollis</i> (Ghana), <i>Parmoptila rubrifrons</i> (Ghana), <i>Pyrenestes ostrinus</i> (Ghana), <i>Pytilia hypogrammica</i> (Ghana), <i>Pytilia phoenicoptera</i> (Ghana), <i>Spermo-</i>

			<i>phaga haematina</i> (Ghana), <i>Uraeginthus bengalus</i> (Ghana), <i>Vidua chalybeata</i> (Ghana), <i>Vidua interjecta</i> (Ghana), <i>Vidua larvaticola</i> (Ghana), <i>Vidua macroura</i> (Ghana), <i>Vidua orientalis</i> (Ghana), <i>Vidua raricola</i> (Ghana), <i>Vidua togoensis</i> (Ghana) en <i>Vidua wilsoni</i> (Ghana), bijlage III)
Familie Fringilidae	Catamblyrhynchussen, gorzen, neotropische honingkruipers, Amerikaanse zangers, zeledonia's, tangaren, kardinalen, troepialen, oreothraupis en Hawaïivinken		
Subfamilie Fringillinae, geslachtsgroep Fringillini			
Subfamilie Fringillinae, geslachtsgroep Carduelini	Sljzen		Ja (<i>Carduelis cucullata</i> , bijlage I; <i>Carduelis yarrellii</i> , bijlage II; <i>Serinus canicapillus</i> (Ghana), <i>Serinus leucopygius</i> (Ghana) en <i>Serinus mozambicus</i> (Ghana), bijlage III)
Subfamilie Emberizinae, geslachtsgroep Emberizini			Ja (<i>Gubernatrix cristata</i> <i>Paroaria capitata</i> en <i>Paroaria coronata</i> , bijlage II)
Subfamilie Emberizinae, geslachtsgroep Parulini ⁶			
Subfamilie Emberizinae, geslachtsgroep Thraupini			Ja (<i>Tangara fastuosa</i> , bijlage II)
Subfamilie Emberizinae, geslachtsgroep Cardinalini			
Subfamilie Emberizinae, geslachtsgroep Icterini ⁵			Ja (<i>Agelaius flavus</i> , bijlage I)

Bron: B.L. Monroe en Ch.G. Sibley (1993). *A World Checklist of Birds*. ISBN 0-300-05547-1.

- ¹ De wetenschappelijke naam dient te worden gevolgd bij het vaststellen of een vogelsoort, -genus, -familie of -orde op de positief- dan wel negatieflijst is opgenomen; voor een aantal soorten is geen Nederlandse benaming of staat de Nederlandse benaming ter discussie.
- ² Aan het houden van de betreffende (sub-)familie, geslachtsgroep, genus of soort dienen voorwaarden te worden gesteld. Deze voorwaarden kunnen per (sub-)familie, geslachtsgroep, genus dan wel soort worden geformuleerd door de sector en worden voorgelegd aan een deskundigencommissie. Indien deze voorwaarden niet binnen twee jaar door de sector voor de betreffende (sub-)familie, geslachtsgroep, genus of soort zijn opgesteld en door een deskundigencommissie zijn getoetst, wordt de betreffende (sub-)familie, geslachtsgroep, genus of soort aan de negatieflijst toegevoegd.
- ³ Deze (sub-)familie, geslachtsgroep, genus of soort kent een specifiek voedingsregime. Bij het opstellen van de voorwaarden onder voetnoot 2 dient hier rekening mee te worden gehouden.
- ⁴ De Raad is van mening dat in geval van het verzoek tot erkenning voor het houden van een soort uit deze familie een diploma overlegd moet kunnen worden waaruit blijkt dat de (potentiële) houder over voldoende kennis op het gebied van het houden en verzorgen van en de omgang met deze soort/familie beschikt. Indien het om erkenning voor een soort uit de familie Falconidae gaat zou bijvoorbeeld het bezitten van een valkeniersacte zoals genoemd in artikel 38 lid 1 van de Flora- en Faunawet tot deze erkenning moeten leiden. Indien het verkrijgen van een erkenning na overleg van een dergelijk diploma niet tot de mogelijk-heden behoort terwijl de houder wel in staat is het dier zodanig te houden en te verzorgen dat het welzijn van het dier niet in het gedrang komt, dient de familie naar de mening van de Raad op de positieflijst, voorzien van voetnoot 2, te worden geplaatst.
- ⁵ Het Platform Verantwoord Huisdierenbezit zou graag zien dat deze soort op de positieflijst wordt geplaatst, voorzien van voetnoot 2.
- ⁶ Afgesproken is dat het Platform Verantwoord Huisdierenbezit over alle soorten, genera, geslachtsgroepen en/of (sub-)families die van deze voetnoot zijn voorzien op soortniveau informatie zal aanleveren waaruit blijkt dat deze vogels met goed resultaat gehouden én gekweekt worden in Nederland, België, Duitsland, Denemarken en/of Groot-Brittanië. Wordt deze informatie niet binnen een termijn van twee jaar aangeleverd, dan dient de soort, het genus, de geslachtsgroep of de (sub-)familie alsnog op de negatieflijst te worden geplaatst. Of een soort gehouden én gekweekt wordt kan blijken uit bijvoorbeeld de aanwezigheid van de betreffende geringde soort op tentoonstellingen, het regelmatig te koop aanbieden van deze soort als eigen kweek via advertenties en/of kweekverslagen. Deze informatie dient te worden overlegd aan het Ministerie van LNV dan wel een onafhankelijke commissie die deze informatie zal

toetsen. Tussentijds overleg tussen de sector en het Ministerie van LNV dan wel een onafhankelijke commissie om te bezien of men 'op de goede weg is' dient tot de mogelijkheden te behoren. Indien twijfel bestaat over de juistheid van de informatie kan de sector worden gevraagd om met aanvullende informatie te komen. Ook een bezoek aan een houder die met deze soort kweekt kan tot de mogelijkheden behoren. De sector dringt er op aan dat snel duidelijk wordt aan welke instantie/commissie de informatie dient te worden overlegd. Aan het houden van soorten waarvan duidelijk is dat deze met goed resultaat gehouden én gekweekt worden kunnen voorwaarden (bijvoorbeeld zoals onder voetnoot 2) worden gesteld. Eveneens is af gesproken dat het Platform Verantwoord Huisdierenbezit bij de vogels die zijn voorzien van voetnoot 6 zal nagaan of er zich hieronder parasitaire vogels bevinden. Parasitaire vogels zullen op de negatieflijst worden geplaatst. Deze informatie dient eveneens binnen een periode van twee jaar (of zoveel eerder als mogelijk) te worden aangeleverd.

Tabel 3: Positieflijst van reptielen

Positieflijst reptielen	Nederlandse benaming ¹	Aan te merken als 'potentieel gevaarlijk'?	Op CITES-lijst?
Orde TESTUDINES	Schildpadden		
Familie Chelidae	Slangenhalschildpadden		Ja (<i>Pseudemys umbrina</i> , bijlage I)
Familie Pelomedusidae	Afrikaanse modderschildpadden		Ja (<i>Erymnochelys madagascariensis</i> , <i>Peltocephalus dumeriliana</i> en <i>Podocnemis sp.</i> , bijlage II; <i>Pelomedusa subrufa</i> (Ghana), <i>Pelusios adansonii</i> (Ghana), <i>Pelusios castaneus</i> (Ghana), <i>Pelusios gabonensis</i> (Ghana) en <i>Pelusios niger</i> (Ghana), bijlage III)
Familie Podocnemididae	Scheenplaatschildpadden		
Soort <i>Erymnochelys sp.</i>	Scheenplaatschildpad		
Soort <i>Peltocephalus sp.</i> ²	Grootkopschildpad		
Soort <i>Podocnemis erythrocephala</i>	Iriapuca		
Soort <i>Podocnemis expansa</i> ²	Aurrusschildpad		
Soort <i>Podocnemis lewyana</i>	Magdalena schildpad		
Soort <i>Podocnemis sextuberculata</i>	Knobbelscheenplaatschildpad		
Soort <i>Podocnemis unifilis</i> ²	Terekay schildpad		
Soort <i>Podocnemis vogli</i>	Savanne scheenplaatschildpad		
Familie Chelydridae	Bijtschildpadden		
Soort <i>Platysternon sp.</i> ³	Grootkopschildpad		Ja (<i>Platysternon megacephalum</i> , bijlage II)
Soort <i>Macrochelys sp.</i> ^{2,3}	Gierschildpad		
Soort <i>Chelydra sp.</i> ^{2,3}	Gewone bijtschildpad		
Familie Carettochelyidae ²	Nieuw-Guinese rivierschildpadden		
Familie Trionychidae	Weekschildpadden		
Onderfamilie Cyclanorbinae ³			Ja (<i>Lissemys punctata</i> , bijlage II)
Onderfamilie Trionychinae			
Soort <i>Apalone sp.</i> ³			Ja (<i>Apalone ater</i> , bijlage I)
Soort <i>Doganiai sp.</i> ³			
Soort <i>Nilssonina sp.</i> ³			
Soort <i>Palea sp.</i> ³			
Soort <i>Pelodiscus sp.</i> ³	Chinese weekschildpad		
Soort <i>Rafetus sp.</i> ³			
Soort <i>Trionyx sp.</i> ³	Drieklauwschildpad		
Soort <i>Amyda sp.</i> ^{2,3}			
Soort <i>Aspideretes hurum</i> ^{2,3}	Pauwoogdrieklauwschildpad		Ja (bijlage I)
Soort <i>Aspideretes leithii</i> ^{2,3}			
Familie Dermatemydidae	Rivierschildpadden		Ja (<i>Dermatemys mawii</i> , bijlage II)

Familie Kinosternidae	Modderschildpadden		
Familie Emydidae	Waterschildpadden (o.a. rood- en geelwangschildpadden)		Ja (<i>Batagur baska</i> , <i>Clemmys muhlenbergi</i> , <i>Geoclemys hamiltonii</i> , <i>Kachuga tecta</i> , <i>Melanochelys tricarinata</i> , <i>Morenia ocellata</i> en <i>Terrapene coahuila</i> , bijlage I; <i>Annamemys annamensis</i> , <i>Callagur borneoensis</i> , <i>Clemmys insculpta</i> , <i>Cuora</i> sp., <i>Heosemys depressa</i> , <i>Heosemys grandis</i> , <i>Heosemys leytensis</i> , <i>Heosemys spinosa</i> , <i>Hieremys annandalii</i> , overige soorten van <i>Kachuga</i> sp., <i>Leucocephalon yuwonoi</i> , <i>Mauremys mutica</i> , <i>Orlitia borneensis</i> , <i>Pyxidea mouhotii</i> , <i>Siebenrockiella crassicolis</i> en overige soorten van <i>Terrapene</i> sp., bijlage II)
Familie Bataguridae	Moerasschildpadden		
Genus <i>Annamemys</i>	Moerasschildpadden		
Genus <i>Batagur</i> ²	Batagurschildpadden		
Genus <i>Callagur</i> ²			
Genus <i>Chinemys</i>	Moerasschildpadden en driekiel-schildpadden		
Genus <i>Cuora</i>	Waterdoosschildpadden		
Genus <i>Cyclemys</i>	Doornschildpadden		
Genus <i>Geoclemys</i>	Moerasschildpadden		
Genus <i>Geomyda</i>	Aardschildpadden		
Genus <i>Hardella</i>			
Genus <i>Heosemys</i>			
Genus <i>Hieremys</i>			
Genus <i>Kachuga</i>	Dakschildpadden		
Genus <i>Malayemys</i>	Rijstveldschildpadden		
Genus <i>Mauremys</i>	Beekschildpadden en driekielwater-schildpadden		
Genus <i>Melanochelys</i>	Aardschildpadden		
Genus <i>Morenia</i>			
Genus <i>Notochelys</i>			
Genus <i>Ocadia</i>	Streepnekschildpadden		
Genus <i>Orlitia</i> ²			
Genus <i>Pyxidea</i>	Doornschildpadden		
Genus <i>Rhinoclemmys</i>			
Genus <i>Sacalia</i>			
Genus <i>Siebenrockiella</i>	Dikkopschildpadden		
Familie Testudinidae	Echte landschildpadden		
Genus <i>Chersina</i>	Boegsprietschildpadden		Ja (bijlage II)
Genus <i>Geochelone</i> , soort <i>Geochelone carbonaria</i>	Kolenbranderschildpad		Ja (bijlage II)
Genus <i>Geochelone</i> , soort <i>Geochelone chilensis</i>	Argentijnse landschildpad		Ja (bijlage II)
Genus <i>Geochelone</i> , soort <i>Geochelone denticulata</i>	Woudschildpad		Ja (bijlage II)
Genus <i>Geochelone</i> , soort	Indische stralenschildpad		Ja (bijlage II)

<i>Geochelone elegans</i>			
Genus <i>Geochelone</i> , soort <i>Geochelone elephantina</i> ²			Ja (bijlage II)
Genus <i>Geochelone</i> , soort <i>Geochelone gigantea</i> ²	Aldabra reuzenschildpad		Ja (bijlage II)
Genus <i>Geochelone</i> , soort <i>Geochelone nigra</i> ²	Galapogos landschildpad		Ja (bijlage I)
Genus <i>Geochelone</i> , soort <i>Geochelone pardalis</i>	Panterschildpad		Ja (bijlage II)
Genus <i>Geochelone</i> , soort <i>Geochelone platynota</i>	Burmese sterlandschildpad		Ja (bijlage II)
Genus <i>Geochelone</i> , soort <i>Geochelone radiata</i>	Stralenschildpad		Ja (bijlage I)
Genus <i>Geochelone</i> , soort <i>Geochelone sulcata</i> ²	Sporenschildpad		Ja (bijlage II; "a zero annual export quota has been established for this species for specimens removed from the wild and traded for primarily commercial purposes")
Genus <i>Geochelone</i> , soort <i>Geochelone yniphora</i>	Madagascarschildpad		Ja (bijlage I)
Genus <i>Gopherus</i>	Woestijnschildpadden		Ja (bijlage II m.u.v. <i>Gopherus flavo-marginatus</i> , bijlage I)
Genus <i>Homopus</i>	Padlopers		Ja (bijlage II)
Genus <i>Indotestudo</i>	Landschildpadden		Ja (bijlage II)
Genus <i>Kinixys</i>	Gladrandklepschildpadden en stekelrandklepschildpadden		Ja (bijlage II)
Genus <i>Malacochersus</i>	Pannenkoekschildpadden		Ja (bijlage II)
Genus <i>Manouria</i> , soort <i>Manouria emys</i>	Bruine landschildpad		Ja (bijlage II)
Genus <i>Manouria</i> , soort <i>Manouria impressa</i> ²	Gedeukte landschildpad		Ja (bijlage II)
Genus <i>Psammobates</i>			Ja (<i>Psammobates geometricus</i> , bijlage I; overige soorten, bijlage II)
Genus <i>Pyxis</i> , soort <i>Pyxis arachnoides</i>	Spinschildpad		Ja (bijlage II)
Genus <i>Pyxis</i> , soort <i>Pyxis planicauda</i> ²	Madagascar platrugschildpad		Ja (bijlage I)
Genus <i>Testudo</i> , soort <i>Testudo graeca</i>	Moorse landschildpad		Ja (bijlage II)
Genus <i>Testudo</i> , soort <i>Testudo hermanni</i>	Griekse landschildpad		Ja (bijlage II)
Genus <i>Testudo</i> , soort <i>Testudo horsfieldii</i>	Vierteenlandschildpad		Ja (bijlage II)
Genus <i>Testudo</i> , soort <i>Testudo kleinmanni</i> ²	Egyptische landschildpad		Ja (bijlage I)
Genus <i>Testudo</i> , soort <i>Testudo marginata</i>	Breedrandschildpad		Ja (bijlage II)
Genus <i>Testudo</i> , soort <i>Testudo wernerii</i> ²			Ja (bijlage I)
Orde CROCODYLIA	Krokodillen		
Familie Alligatoridae ²			
Onderfamilie Alligatorinae, soort <i>Alligator sinensis</i> ^{2,3}	Chinese alligator	Ja (bijten, max. is missen deel ledemaat)	Ja (bijlage I)

Onderfamilie Caimaninae, soort <i>Paleosuchus sp.</i> ^{2,3}	Dwergkaaiman	Ja (bijten, max. is missen deel ledemaat)	Ja (bijlage II)
Onderfamilie Crocodylinae, soort <i>Osteolaemus tetraspis</i> ^{2,3}	Breedvoorhoofd krokodil	Ja (bijten, max. is missen deel ledemaat)	Ja (bijlage I)
Orde SQUAMATASPENODONTIDA	Brughagedissen		
Familie Sphenodontidae ²	Brughagedissen		Ja (<i>Sphenodon sp.</i> , bijlage I)
Orde SQUAMATASAURIA	Hagedissen		
Familie Agamidae ²	Agamen		
Soort <i>Bronchocela sp.</i> ²	Boomagame		
Soort <i>Bufo niceps sp.</i> ²			
Soort <i>Caimanops sp.</i> ²			
Soort <i>Draco sp.</i> ²	Vliegend draakje		
Soort <i>Harpesaurus sp.</i> ²			
Soort <i>Hydrosaurus sp.</i> ²			
Soort <i>Hypsilurus sp.</i> ²			
Soort <i>Lyriocephalus sp.</i> ²			
Soort <i>Phrynocephalus sp.</i> ²	Paddenkopagame		
Soort <i>Physignathus sp.</i> ²	Wateragame		
Soort <i>Psammophilus sp.</i> ²			
Soort <i>Sitana sp.</i> ²			
Onderfamilie Leiolepidinae			Ja (<i>Uromastyx sp.</i> , bijlage II)
Familie Chamaeleonidae ²	Kameleons		Ja (<i>Brookesia perarmata</i> , bijlage I; <i>Bradypodion sp.</i> , overige soorten van <i>Brookesia sp.</i> , <i>Calumma sp.</i> , <i>Chamaeleo sp.</i> en <i>Furcifer sp.</i> , bijlage II)
Familie Iguanidae	Leguanen		
Soort <i>Basiliscus basiliscus</i> ²	Helmbasilisk		
Soort <i>Basiliscus galeritus</i> ²	Equadorbasilisk		
Soort <i>Basiliscus plumifrons</i> ²	Groene basilisk		
Soort <i>Basiliscus vittatus</i>	Bruine of gestreepte basilisk		
Genus <i>Corytophanes</i>	Helmleguanen		
Genus <i>Laemancus</i>	Kegelkopleguanen of kroonbasilissen en verwanten		
Onderfamilie Crotaphytinae			
Onderfamilie Hoplocercinae ²			
Onderfamilie Iguaninae, soort <i>Dipsosaurus sp.</i>	Woestijnleguaan		
Onderfamilie Iguaninae, soort <i>Sauromalus sp.</i>			Ja (<i>Sauromalus varius</i> , bijlage I)
Onderfamilie Iguaninae, soort <i>Brachylophus sp.</i> ²	Fijileguaan		Ja (bijlage I)
Onderfamilie Iguaninae, soort <i>Ctenosaura sp.</i> ²	Zwarte leguaan		
Onderfamilie Iguaninae, soort <i>Cyclura sp.</i> ²	Ringstaartleguaan		Ja (bijlage I)
Onderfamilie Iguaninae, soort <i>Iguana sp.</i> ²	Groene leguaan		Ja (bijlage II)

Onderfamilie Oplurinae			
Onderfamilie Phrynosomatinae, genus <i>Callisaurus</i>	Hekstaartleguanen		
Onderfamilie Phrynosomatinae, genus <i>Cophosaurus</i>			
Onderfamilie Phrynosomatinae, genus <i>Holbrookia</i>			
Onderfamilie Phrynosomatinae, genus <i>Petrosaurus</i>			
Onderfamilie Phrynosomatinae, genus <i>Phrynosoma</i> ²	Padhagedissen		Ja (<i>Phrynosoma coronatum</i> bijlage II)
Onderfamilie Phrynosomatinae, genus <i>Sator</i>			
Onderfamilie Phrynosomatinae, genus <i>Sceloporus</i>	Stekkelleguanen		
Onderfamilie Phrynosomatinae, genus <i>Uma</i>			
Onderfamilie Phrynosomatinae, genus <i>Urosaurus</i>			
Onderfamilie Phrynosomatinae, genus <i>Uta</i>			
Onderfamilie Polychrotinae, genus <i>Anolis</i>	Aanolissen		
Onderfamilie Polychrotinae, genus <i>Pristiodactylus</i>			
Onderfamilie Polychrotinae, soort <i>Diplolaemus sp.</i> ²			
Onderfamilie Polychrotinae, soort <i>Polychrus sp.</i> ²			
Onderfamilie Tropicurinae, soort <i>Phymaturus sp.</i> ²			
Onderfamilie Tropicurinae, soort <i>Uracentron sp.</i> ²			
Familie Gekkonidae	Gekko's		
Onderfamilie Diplodactylinae			Ja (<i>Hoplodactylus sp.</i> (Nieuw Zeeland) en <i>Naultinus sp.</i> (Nieuw Zeeland), bijlage III)
Onderfamilie Eublepharinae	Lidgekko's		
Onderfamilie Gekkoninae			Ja (<i>Cyrtodactylus serpensinsula</i> en <i>Phelsuma sp.</i> , bijlage II)
Onderfamilie Pygopodinae, soort <i>Delma sp.</i>			
Onderfamilie Pygopodinae, soort <i>Paradelma sp.</i>			
Onderfamilie Pygopodinae, soort <i>Pygopus sp.</i>	Schubpoothagedis		
Familie Amphisbaenidae ²	Wormhagedissen		
Soort <i>Amphisbaena sp.</i> ²	Wormhagedis		
Soort <i>Blanus sp.</i> ²			
Familie Rhineurida ²	Florida wormhagedissen		
Familie Trogonophidae ²	Spadekopwormhagedissen		

Soort <i>Trogonophis</i> sp. ²	Wormhagedis		
Familie Xantusiidae	Nachthagedissen		
Familie Lacertidae ²	Echte hagedissen		Ja (<i>Gallotia simonyi</i> , bijlage I; <i>Podarcis liifordi</i> en <i>Podarcis pityusensis</i> , bijlage II)
Familie Teiidae	Teju's		
Onderfamilie Teiinae			
Onderfamilie Tupinambinae, soort <i>Callopistes</i> sp.	Teju		
Onderfamilie Tupinambinae, soort <i>Crocodylurus</i> sp.			Ja (<i>Crocodylurus amazonicus</i> , bijlage II)
Onderfamilie Tupinambinae, soort <i>Dracaena</i> sp. ²	Teju		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Tupinambinae, soort <i>Tupinambis</i> sp. ²	Reuzenteju		Ja (bijlage II)
Familie Cordylidae	Gordelstaarthagedissen		Ja (<i>Cordylus</i> sp., bijlage II)
Familie Scincidae	Skinken		
Onderfamilie Acontinae			
Onderfamilie Feyliiniinae			
Onderfamilie Lygosominae, soort <i>Corucia</i> sp. ²	Skink		Ja (<i>Corucia zebrata</i> , bijlage II)
Onderfamilie Lygosominae, soort <i>Tribolonotus</i> sp. ²	Oranjeoogkrokodillensink		
Onderfamilie Scincinae			
Familie Anguidae	Hazelwormachtigen		
Familie Xenosauridae ²	Knopschubhagedissen		Ja (<i>Shinisaurus crocodilurus</i> , bijlage II)
Familie Helodermatidae ²	Korsthagedissen	Ja (bijten: giftig)	Ja (<i>Heloderma</i> sp., bijlage II)
Familie Varanidae	Varanen		
Onderfamilie Lanthonotinae ²			
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus acanthurus</i>	Stekelstaartvaraan		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus albigularis</i> ²	Geelkeetsteppevaraan		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus auffenbergi</i>			Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus baritji</i>			Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus beccarii</i>	Zwarte boomvaraan		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus bengalensis</i> ²	Bengaalse varaan		Ja (bijlage I)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus boehmei</i>	Goudgeklekte boomvaraan		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort	Bogert's varaan		Ja (bijlage II)

<i>Varanus bogerti</i>			
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus brevicauda</i>	Dwergvaraan		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus caerulivirens</i>	Turkooisvaraan		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus caudolineatus</i>	Streepstaartvaraan		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus cerambonensis</i>			Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus doreanus</i>	Blauwstaartvaraan		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus dumerilii</i>	Dumerilvaraan		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus eremius</i>			Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus exanthematicus</i> ²	Afrikaanse steppevaraan		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus finschi</i>			Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus flavescens</i>	Gele varaan		Ja (bijlage I)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus giganteus</i> ²	Reuzenvaraan		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus gilleni</i>	Gillens dwergvaraan		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus glauerti</i>	Glauert's varaan		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus glebopalma</i>			Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus gouldii</i> ²	Gould's varaan		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus griseus</i> ²	Woestijnvaraan		Ja (bijlage I)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus indicus</i> ²	Mangrovevaraan		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus jobiensis</i>			Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus juxtindicus</i>			Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus keithhornei</i>	Blauwneusvaraan		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus kingorum</i>			Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus komodoensis</i> ²	Komodovaraan	Ja (bijten, krabben en slaan)	Ja (bijlage I)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus mabitang</i>			Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus macraei</i>	Blauwe boomvaraan		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus melinus</i>	Gele boomvaraan		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus mertensi</i> ²	Mertens watervaraan		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus mitchelli</i>			Ja (bijlage II)

Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus nebulosus</i> ²			Ja (bijlage I)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus niloticus</i> ²	Nijlvara		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus olivaceus</i> ²	Grays vara		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus ornatus</i> ²			Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus panoptes</i> ²	Argusvara		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus pilbarensis</i>			Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus prasinus</i>	Smaragdvara		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus primordius</i>			Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus rosenbergi</i>			Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus rudicollis</i>	Ruwnekvara		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus salvadorii</i> ²	Papoea vara		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus salvator</i> ²	Waternvara		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus scalaris</i>	Gebandeerde boomvara		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus semiremex</i>			Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus similis</i>			Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus spenceri</i>			Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus spinulosus</i>			Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus storri</i>	Dwergvara		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus telenesetes</i>			Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus timorensis</i>	Timorvara		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus tristis</i>			Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus varius</i> ²			Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus yemenensis</i> ²			Ja (bijlage II)
Onderfamilie Varaninae, soort <i>Varanus yuwonoi</i>			Ja (bijlage II)
Orde SQUAMATASERPENTES	Slangen		
Familie Cylindrophiidae	Pijpslangen		
Familie Anniliidae	Onechte koraalslangen		
Familie Xenopeltidae	Regenboogaardslangen		

Familie Loxocemidae	Mexicaanse pythons		Ja (bijlage II)
Familie Boidae	Boa's		
Onderfamilie Boinae, soort <i>Boa</i> sp. ^{2,3}	Boa		Ja (<i>Boa constrictor occidentalis</i> , bijlage I; overige soorten, bijlage II)
Onderfamilie Boinae, genus <i>Candoia</i> ³	Boa's		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Boinae, soort <i>Coralus annulatus</i> ³	Ringboa		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Boinae, soort <i>Coralus caninus</i> ^{2,3}	Groene boomboa		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Boinae, soort <i>Coralus cookii</i> ³			Ja (bijlage II)
Onderfamilie Boinae, soort <i>Coralus cropanii</i> ³			Ja (bijlage II)
Onderfamilie Boinae, soort <i>Coralus grenadensis</i> ³			Ja (bijlage II)
Onderfamilie Boinae, soort <i>Coralus hortulanus</i> ³	Tuinboa		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Boinae, soort <i>Coralus ruschenbergerii</i> ³			Ja (bijlage II)
Onderfamilie Boinae, soort <i>Eunectes</i> sp. ^{2,3}	Anaconda	Ja (bijten, omstrengeling)	Ja (bijlage II)
Onderfamilie Erycinae, soort <i>Charina bottae</i> ^{2,3}	Rubberboa		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Erycinae, soort <i>Charina reinhardtii</i> ³			Ja (bijlage II)
Onderfamilie Erycinae, soort <i>Charina trivirgata</i> ³			Ja (bijlage II)
Onderfamilie Erycinae, genus <i>Eryx</i> ³	Zandboa's		Ja (bijlage II)
Onderfamilie Erycinae, genus <i>Gongylophis</i> ³			Ja (bijlage II)
Familie Pythonidae	Pythons		
Genus <i>Aspidites</i> ³			Ja (bijlage II)
Genus <i>Liasis</i> ³			Ja (bijlage II)
Genus <i>Morelia</i> , soort <i>Morelia amethystina</i> ^{2,3}	Amethystpython		Ja (bijlage II)
Genus <i>Morelia</i> , soort <i>Morelia boeleni</i> ³	Boelen's python		Ja (bijlage II)
Genus <i>Morelia</i> , soort <i>Morelia bredli</i> ³	Bredl's python		Ja (bijlage II)
Genus <i>Morelia</i> , soort <i>Morelia carinata</i> ³	Ruwe python		Ja (bijlage II)
Genus <i>Morelia</i> , soort <i>Morelia clastolepis</i> ³	Molukse python		Ja (bijlage II)
Genus <i>Morelia</i> , soort <i>Morelia kinghorni</i> ³	Australische amethystpython		Ja (bijlage II)
Genus <i>Morelia</i> , soort <i>Morelia nauta</i> ³	Tanimbarpython		Ja (bijlage II)
Genus <i>Morelia</i> , soort <i>Morelia oenpelliensis</i> ³	Oenpellypython		Ja (bijlage II)
Genus <i>Morelia</i> , soort <i>Morelia</i>	Tapijtpython		Ja (bijlage II)

<i>spilota</i> ³			
Genus <i>Morelia</i> , soort <i>Morelia tracyae</i> ³	Halmaherapython		Ja (bijlage II)
Genus <i>Morelia</i> , soort <i>Morelia viridis</i> ^{2,3}	Groene boompython		Ja (bijlage II)
Genus <i>Python</i> , soort <i>Python anchietae</i> ³	Angola python		Ja (bijlage II)
Genus <i>Python</i> , soort <i>Python curtus</i> ³	Zwarte kortstaartpython		Ja (bijlage II)
Genus <i>Python</i> , soort <i>Python molurus</i> ^{2,3}	Tijgerpython	Ja (bijten, omstrengeling)	Ja (bijlage I)
Genus <i>Python</i> , soort <i>Python natalensis</i> ^{2,3}			Ja (bijlage II)
Genus <i>Python</i> , soort <i>Python regius</i> ³	Koningspython		Ja (bijlage II)
Genus <i>Python</i> , soort <i>Python reticulatus</i> ^{2,3}	Netpython	Ja (bijten, omstrengeling)	Ja (bijlage II)
Genus <i>Python</i> , soort <i>Python sebae</i> ^{2,3}		Ja (bijten, omstrengeling)	Ja (bijlage II)
Genus <i>Python</i> , soort <i>Python timorensis</i> ³	Imorpython		Ja (bijlage II)
Familie Tropidophiidae	Dwergboa's		
Genus <i>Ungaliophis</i> ²			
Subfamilie <i>Tropidophiinae</i> ²			Ja (bijlage II)
Familie Acrochordidae ²	Wrattenslangen		
Familie Viperidae ^{2,3}	Echte adders en groefkopadders (o.a. ratelslangen)	Ja (bijten: zwak-zeer giftig)	Ja (<i>Vipera ursinii</i> (uitsluitend de Europese populatie, maar niet het gebied dat deel uitmaakt van de voormalige USSR), bijlage I; <i>Vipera wagneri</i> op lijst II; <i>Crotalus durissus</i> (Honduras) en <i>Daboia russelii</i> (India), bijlage III)
Familie Colubridae	Gladde slangen		
Onderfamilie Colubrinae, soort <i>Boiga sp.</i> ^{2,3}			
Onderfamilie Colubrinae, soort <i>Cemophora sp.</i> ^{2,3}			
Onderfamilie Colubrinae, soort <i>Crotaphopeltis sp.</i> ^{2,3}			
Onderfamilie Colubrinae, soort <i>Dasypeltis sp.</i> ^{2,3}	Eieretende slang		
Onderfamilie Colubrinae, soort <i>Dispholidus sp.</i> ^{2,3}	Boomslang	Ja (bijten: zeer giftig)	
Onderfamilie Colubrinae, soort <i>Elachistodon sp.</i> ^{2,3}	Indische eierslang		Ja (<i>Elachistodon westermanni</i> , bijlage II)
Onderfamilie Colubrinae, soort <i>Hemirhagerrhis sp.</i> ^{2,3}			
Onderfamilie Colubrinae, soort <i>Liopeltis sp.</i> ^{2,3}			
Onderfamilie Colubrinae, soort <i>Malpolon sp.</i> ^{2,3}	Hagedisslang		

Onderfamilie Colubrinae, soort <i>Oxybelis</i> sp. ^{2,3}			
Onderfamilie Colubrinae, soort <i>Prosymna</i> sp. ^{2,3}			
Onderfamilie Colubrinae, soort <i>Psammophis</i> sp. ^{2,3}			
Onderfamilie Colubrinae, soort <i>Stilosoma</i> sp. ^{2,3}			
Onderfamilie Colubrinae, soort <i>Thelotornis</i> sp. ^{2,3}		Ja (bijten: zeer giftig)	
Onderfamilie Homalopsinae, soort <i>Enhydris</i> sp. ³			
Onderfamilie Homalopsinae, soort <i>Erpeton</i> sp. ³			
Onderfamilie Homalopsinae, soort <i>Cerberus</i> sp. ^{2,3}	Waterslang		Ja (<i>Cerberus rhynchops</i> (India), bijlage III)
Onderfamilie Homalopsinae, soort <i>Fordonia</i> sp. ^{2,3}			
Onderfamilie Homalopsinae, soort <i>Homalopsis</i> sp. ^{2,3}			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Alluaudina</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Boaedon</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Bothrolycus</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Bothrophthalmus</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Brygophis</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Buhuma</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Chamaelycus</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Compsophis</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Cryptolycus</i> sp. ^{2,3}			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Dendrolycus</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Dipsina</i> sp. ^{2,3}			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Dytophis</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Dromicodryas</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Dromphis</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Duberria</i> sp. ^{2,3}			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Exallodontophis</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Gastropyxis</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae,			

soort <i>Geodipsas</i> sp. ^{2,3}			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Gonionatophis</i> sp. ^{2,3}			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Grayia</i> sp. ³	Waterslang		
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Heteroliodon</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Hormonotus</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Ithycyphus</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Lamprophis</i> sp. ³	Huis slang		
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Langaha</i> sp. ^{2,3}			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Lioheterodon</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Liophidium</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Liopholidophis</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Lycodomorphus</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Lycodryas</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Lycophidion</i> sp. ^{2,3}			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Madagascarophis</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Mehelya</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Micropisthodon</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Mimophis</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Montaspis</i> sp. ^{2,3}			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Parahadinea</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Polemon</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Pseudapsis</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Pseudoboodon</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Pseudoxyrhopus</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Pythonodipsas</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae, soort <i>Scaphophis</i> sp. ³			
Onderfamilie Lamprophiinae,			

soort <i>Stenophis</i> sp. ³			
Onderfamilie Natricinae, soort <i>Amphiesma</i> sp. ³			
Onderfamilie Natricinae, soort <i>Natriciteres</i> sp. ³			
Onderfamilie Natricinae, soort <i>Natrix</i> sp. ³			
Onderfamilie Natricinae, soort <i>Nerodia</i> sp. ³	Waterslang		
Onderfamilie Natricinae, soort <i>Psammodynastes</i> sp. ³			
Onderfamilie Natricinae, soort <i>Storeria</i> sp. ³			
Onderfamilie Natricinae, soort <i>Thamnophis</i> sp. ³	Kousenbandslang		
Onderfamilie Natricinae, soort <i>Tropidoclonion</i> sp. ³			
Onderfamilie Natricinae, soort <i>Tropidonophis</i> sp. ³			
Onderfamilie Natricinae, soort <i>Virginia</i> sp. ³			
Onderfamilie Natricinae, soort <i>Xenochrophis</i> sp. ³			Ja (<i>Xenochrophis piscator</i> (India), bijlage III)
Onderfamilie Natricinae, soort <i>Amporhinus</i> sp. ^{2,3}			
Onderfamilie Natricinae, soort <i>Regina</i> sp. ^{2,3}			
Onderfamilie Natricinae, soort <i>Rhabdophis</i> sp. ^{2,3}		Ja (bijten: zeer giftig)	
Onderfamilie Natricinae, soort <i>Seminatrix</i> sp. ^{2,3}			
Onderfamilie Pareatinae ^{2,3}			
Onderfamilie Xenodermatinae, soort <i>Xenodermus</i> sp. ^{2,3}			
Onderfamilie Xenodontinae, soort <i>Alsophis</i> sp. ³			
Onderfamilie Xenodontinae, soort <i>Carphophis</i> sp. ³			
Onderfamilie Xenodontinae, soort <i>Diadophis</i> sp. ³	Ringnek slang		
Onderfamilie Xenodontinae, soort <i>Helicops</i> sp. ³			
Onderfamilie Xenodontinae, soort <i>Heterodon</i> sp. ³	Haakneusslang		
Onderfamilie Xenodontinae, soort <i>Ninia</i> sp. ³			
Onderfamilie Xenodontinae, soort <i>Philodryas</i> sp. ³			
Onderfamilie Xenodontinae, soort <i>Pseudoboa</i> sp. ³			
Onderfamilie Xenodontinae, soort <i>Tomodon</i> sp. ³			
Onderfamilie Xenodontinae, soort <i>Clelia</i> sp. ^{2,3}			Ja (<i>Clelia clelia</i> , bijlage II)
Onderfamilie Xenodontinae, soort			

<i>Coniophanes sp.</i> ^{2,3}			
Onderfamilie Xenodontinae, soort <i>Dipsas sp.</i> ^{2,3}			
Onderfamilie Xenodontinae, soort <i>Elapomorphus sp.</i> ^{2,3}			
Onderfamilie Xenodontinae, soort <i>Erythrolamprus sp.</i> ^{2,3}	Valse koraalslang		
Onderfamilie Xenodontinae, soort <i>Hydrodynastes sp.</i> ^{2,3}			
Onderfamilie Xenodontinae, soort <i>Hypsiglena sp.</i> ^{2,3}			
Onderfamilie Xenodontinae, soort <i>Imantodes sp.</i> ^{2,3}			
Onderfamilie Xenodontinae, soort <i>Leptodeira sp.</i> ^{2,3}	Twig slang		
Onderfamilie Xenodontinae, soort <i>Liophis sp.</i> ^{2,3}			
Onderfamilie Xenodontinae, soort <i>Lystrophis sp.</i> ^{2,3}	Haakneusslang		
Onderfamilie Xenodontinae, soort <i>Oxyrhopus sp.</i> ^{2,3}			
Onderfamilie Xenodontinae, soort <i>Phimophis sp.</i> ^{2,3}			
Onderfamilie Xenodontinae, soort <i>Rhadinaea sp.</i> ^{2,3}			
Onderfamilie Xenodontinae, soort <i>Sibon sp.</i> ^{2,3}			
Onderfamilie Xenodontinae, soort <i>Sibynomorphus sp.</i> ^{2,3}			
Onderfamilie Xenodontinae, soort <i>Thamnodynastes sp.</i> ^{2,3}			
Onderfamilie Xenodontinae, soort <i>Waglerophis sp.</i> ^{2,3}			
Onderfamilie Xenodontinae, soort <i>Xenodon sp.</i> ^{2,3}			
Onderfamilie Xenodontinae, soort <i>Xenopholis sp.</i> ^{2,3}			
Familie Elapidae ²	Cobra-achtigen en zeeslangen		
Onderfamilie Elapinae ^{2,3}		Ja (bijten: sterk tot zeer giftig)	Ja (<i>Naja atra</i> , <i>Naja kaouthia</i> , <i>Naja mandalayensis</i> , <i>Naja naja</i> , <i>Naja oxiana</i> , <i>Naja philippensis</i> , <i>Naja sagittifera</i> , <i>Naja samarensis</i> , <i>Naja siamensis</i> , <i>Naja sputatrix</i> , <i>Naja sumatrana</i> en <i>Ophiophagus hannah</i> , bijlage II; <i>Micrurus diastema</i> (Honduras) en <i>Micrurus nigrocinctus</i> (Honduras), bijlage III)
Onderfamilie Hydrophiinae, soort <i>Acanthophis sp.</i> ^{2,3}	Doodsadder	Ja (bijten: sterk tot zeer giftig)	
Onderfamilie Hydrophiinae, soort <i>Aspidomorphus sp.</i> ^{2,3}		Ja (bijten: sterk tot zeer giftig)	
Onderfamilie Hydrophiinae, soort <i>Austrelaps sp.</i> ^{2,3}		Ja (bijten: sterk tot zeer giftig)	
Onderfamilie Hydrophiinae, soort		Ja (bijten: sterk tot zeer giftig)	

<i>Cacophis sp.</i> ^{2,3}			
Onderfamilie Hydrophiinae, soort <i>Demansia sp.</i> ^{2,3}		Ja (bijten: sterk tot zeer giftig)	
Onderfamilie Hydrophiinae, soort <i>Drysdalia sp.</i> ^{2,3}		Ja (bijten: sterk tot zeer giftig)	
Onderfamilie Hydrophiinae, soort <i>Furina sp.</i> ^{2,3}		Ja (bijten: sterk tot zeer giftig)	
Onderfamilie Hydrophiinae, soort <i>Hemiaspis sp.</i> ^{2,3}		Ja (bijten: sterk tot zeer giftig)	
Onderfamilie Hydrophiinae, soort <i>Hoplocephalus sp.</i> ^{2,3}		Ja (bijten: sterk tot zeer giftig)	Ja (<i>Hoplocephalus bungaroides</i> , bijlage II)
Onderfamilie Hydrophiinae, soort <i>Hydrophis sp.</i> ^{2,3}	Zeeslang	Ja (bijten: sterk tot zeer giftig)	
Onderfamilie Hydrophiinae, soort <i>Laticauda sp.</i> ^{2,3}		Ja (bijten: sterk tot zeer giftig)	
Onderfamilie Hydrophiinae, soort <i>Notechis sp.</i> ^{2,3}	Tijgerslang	Ja (bijten: sterk tot zeer giftig)	
Onderfamilie Hydrophiinae, soort <i>Oxyuranus sp.</i> ^{2,3}	Taipan	Ja (bijten: sterk tot zeer giftig)	
Onderfamilie Hydrophiinae, soort <i>Pseudechis sp.</i> ^{2,3}	Gevlekte zwarte slang	Ja (bijten: sterk tot zeer giftig)	
Onderfamilie Hydrophiinae, soort <i>Pseudonaja sp.</i> ^{2,3}	Bruine slang	Ja (bijten: sterk tot zeer giftig)	
Onderfamilie Hydrophiinae, soort <i>Rhinoplocephalus sp.</i> ^{2,3}		Ja (bijten: sterk tot zeer giftig)	
Onderfamilie Hydrophiinae, soort <i>Suta sp.</i> ^{2,3}		Ja (bijten: sterk tot zeer giftig)	

Bron: G.R. Zug, L.J. Vitt en J.P. Caldwell (2001). *Herpetology, an introductory biology of amphibians and reptiles* (tweede editie). ISBN 0-12-782622-X

- ¹ De wetenschappelijke naam dient te worden gevolgd bij het vaststellen van een reptielensoort, -genus, -familie of -orde op de positief - dan wel negatieflijst is opgenomen; voor een aantal soorten is geen Nederlandse benaming of staat de Nederlandse benaming ter discussie.
- ² Aan het houden van de betreffende (sub-)familie, geslachtsgroep, genus of soort dienen voorwaarden aan bijvoorbeeld het voedingsregime, de huisvesting en/of inrichting van het terrarium of het klimaat rond de dieren te worden gesteld. Deze voorwaarden kunnen per (sub-)familie, geslachtsgroep, genus dan wel soort worden geformuleerd door de sector en worden voorgelegd aan een deskundigencommissie. Indien deze voorwaarden niet binnen twee jaar door de sector voor de betreffende (sub-)familie, geslachtsgroep, genus of soort zijn opgesteld en door een deskundigencommissie zijn getoetst, wordt de betreffende (sub-)familie, geslachtsgroep, genus of soort aan de negatieflijst toegevoegd.
- ³ In geval van ontsnapping van deze soort kan maatschappelijke onrust optreden. Een aantal zeeslangen van de onderfamilie Hydrophiinae kan zich echter op het land niet of nauwelijks voortbewegen, waardoor verspreiding van het oorspronkelijke dierenverblijf beperkt zal zijn.

Tabel 4: Positieflijst van amfibieën

Positieflijst amfibieën	Nederlandse benaming ¹	Aan te merken als 'potentieel gevaarlijk'?	Op CITES-lijst?
Orde GYMNOPIONA	Wormsalamanders		
Familie Caeciliidae	Staatloze wormsalamanders		
Soort <i>Boulengerula sp.</i> ²			
Soort <i>Caecilia sp.</i> ²			
Soort <i>Dermophis sp.</i> ²			
Soort <i>Geotrypetes sp.</i> ²			
Soort <i>Gymnophis sp.</i> ²			
Soort <i>Herpele sp.</i> ²			
Soort <i>Hypogeophis sp.</i> ²			
Soort <i>Schistometopum sp.</i> ²			
Soort <i>Siphonops sp.</i> ²			
Familie Ichthyophiidae	Aziatische wormsalamanders		
Soort <i>Ichthyophis sp.</i> ²	Wormsalamander		
Familie Rhinatrematidae	Zuid-Amerikaanse wormsalamanders		
Soort <i>Rhinatrema sp.</i> ²	Wormsalamander		
Familie Scolecomorphidae	Oogloze wormsalamanders		
Soort <i>Scolecomorphus sp.</i> ²			
Familie Typhlonectidae	Waterwormsalamanders		
Soort <i>Typhlonectes sp.</i>	Wormsalamander		
Soort <i>Chthonerpeton sp.</i> ²			
Orde CAUDATA	Salamanders		
Familie Cryptobranchidae ²	Reuzensalamanders		Ja (<i>Andrias sp.</i> , bijlage I)
Familie Hynobiidae	Hoektandsalamanders		
Familie Ambystomatidae	Molsalamanders (o.a. Axolotl)		Ja (<i>Ambystoma dumerilii</i> en <i>Ambystoma mexicanum</i> , bijlage II)
Familie Amphiumidae ²	Aalsalamanders		
Familie Dicamptodontidae	Pacifische molsalamanders		
Familie Plethodontidae	Longloze salamanders		
Onderfamilie Desmognathinae			
Onderfamilie Plethodoninae, soort <i>Aneides sp.</i>			
Onderfamilie Plethodoninae, soort <i>Ensatina sp.</i>	Amerikaanse salamander		
Onderfamilie Plethodoninae, soort <i>Eurycea sp.</i>			
Onderfamilie Plethodoninae, soort <i>Gyrinophilus sp.</i>			
Onderfamilie Plethodoninae,			

soort <i>Hemidactylum</i> sp.			
Onderfamilie Plethodontinae, soort <i>Plethodon</i> sp.			
Onderfamilie Plethodontinae, soort <i>Pseudoeurycea</i> sp.			
Onderfamilie Plethodontinae, soort <i>Pseudotriton</i> sp.			
Onderfamilie Plethodontinae, soort <i>Batrachoseps</i> sp. ²			
Onderfamilie Plethodontinae, soort <i>Bolitoglossa</i> sp. ²			
Onderfamilie Plethodontinae, soort <i>Chiropterotriton</i> sp. ²			
Onderfamilie Plethodontinae, soort <i>Dendrotriton</i> sp. ²			
Onderfamilie Plethodontinae, soort <i>Hydromantes</i> sp. ²			
Onderfamilie Plethodontinae, soort <i>Lineatriton</i> sp. ²			
Onderfamilie Plethodontinae, soort <i>Nototriton</i> sp. ²			
Onderfamilie Plethodontinae, soort <i>Nyctanolis</i> sp. ²			
Onderfamilie Plethodontinae, soort <i>Oedipina</i> sp. ²			
Onderfamilie Plethodontinae, soort <i>Parvimolge</i> sp. ²			
Onderfamilie Plethodontinae, soort <i>Stereochilus</i> sp. ²			
Onderfamilie Plethodontinae, soort <i>Thorius</i> sp. ²			
Familie Protidae	Olmen		
Soort <i>Nectures</i> sp.			
Soort <i>Proteus</i> sp. ²			
Familie Salamandridae	Echte salamanders		
Familie Sirenidae	Sirenen		
Genus <i>Pseudobranchus</i>	Dwergsirenen		
Genus <i>Siren</i> , soort <i>Siren intermedia</i>	Kleine sirene		
Genus <i>Siren</i> , soort <i>Siren lacertina</i> ²	Grote sirene of armsalamander		
Orde ANURA	Kikkers en padden		
Familie Ascaphidae ²	Staartkikkers		
Familie Bombinatoridae	Vuurbuikpadden		
Soort <i>Bombina</i> sp.	Vuurbuikpad		
Familie Discoglossidae	Schijftongkikkers		
Familie Megophryidae	Aziatische padkikkers		

Soort <i>Leptobranchium</i> sp.			
Soort <i>Leptolalax</i> sp.			
Soort <i>Megophrys</i> sp. ²			
Familie Pelobatidae	Knoflookpadden		
Soort <i>Pelobates</i> sp.	Knoflookpad		
Soort <i>Scaphiopus</i> sp.	Knoflookpad		
Familie Pelodytidae	Groengestipte padden		
Familie Pipidae	Klauwkickers of pipapadden		
Familie Allophryinae			
Familie Bufonidae	Echte padden		
Genus <i>Altiphrynoidea</i>			Ja (<i>Altiphrynoidea</i> sp., bijlage I)
Genus <i>Andinophryne</i>			
Genus <i>Ansonia</i>			
Genus <i>Atelophryniscus</i>			
Genus <i>Atelopus</i> , soort <i>Atelopus</i> sp. ²	Klompvoetkikker		Ja (<i>Atelopus zeteki</i> op lijst I)
Genus <i>Bufo</i>			Ja (<i>Bufo periglenes</i> en <i>Bufo superciliaris</i> , bijlage I)
Genus <i>Bufoidea</i>			
Genus <i>Capensibufo</i>			
Genus <i>Crepidophryne</i>			
Genus <i>Dendrophryniscus</i>			
Genus <i>Didynamipus</i>			
Genus <i>Frostius</i>			
Genus <i>Laurentophryne</i>			
Genus <i>Leptophryne</i>			
Genus <i>Melanophryniscus</i>			
Genus <i>Mertensophryne</i>			
Genus <i>Nectophryne</i>			
Genus <i>Nectrophrynoidea</i>			Ja (bijlage I)
Genus <i>Nimbaphrynoidea</i>			Ja (bijlage I)
Genus <i>Oreophrynella</i>			
Genus <i>Osornophryne</i>			
Genus <i>Pedostibes</i>			
Genus <i>Pelophryne</i>			
Genus <i>Peltophryne</i>			
Genus <i>Pseudobufo</i>			
Genus <i>Rhamphophryne</i>			
Genus <i>Schismaderma</i>			
Genus <i>Spinophrynoidea</i>			Ja (<i>Spinophrynoidea</i> sp., bijlage I)
Genus <i>Stephopaedes</i>			
Genus <i>Werneria</i>			
Genus <i>Wolterstorffina</i>			
Familie Centrolenidae	Glaskickers		
Soort <i>Centrolene prosoblepon</i> ²			

Familie Hylidae	Echte boomkikkers		
Familie Leptodactylidae	Fluitkikkers		
Onderfamilie Leptodactylinae			
Onderfamilie Ceratophryninae			
Onderfamilie Hylodinae			
Onderfamilie Telmatobinae, soort <i>Alsodes sp.</i>			
Onderfamilie Telmatobinae, soort <i>Eleutherodactylus sp.</i>			
Onderfamilie Telmatobinae, soort <i>Eusophus sp.</i>			
Onderfamilie Telmatobinae, soort <i>Odontophrynus sp.</i>			
Onderfamilie Telmatobinae, soort <i>Phrynopus sp.</i>			
Onderfamilie Telmatobinae, soort <i>Proceratophrys sp.</i>			
Familie Limnodynastidae	Hamerkikkers		
Soort <i>Kyarranus sp.</i>			
Soort <i>Limnodynastes sp.</i>			
Soort <i>Philoria sp.</i>			
Familie Myobatrachidae	Padkikkers		
Soort <i>Assa sp.</i>			
Soort <i>Metacrinia sp.</i>			
Soort <i>Pseudophryne sp.</i>			
Soort <i>Rheobatrachus sp.</i>			Ja (bijlage II)
Soort <i>Spicospina sp.</i>			
Soort <i>Uperoleia sp.</i>			
Familie Pseudidae	Paradoxe kikkers		
Familie Rhinodermatidae²	Mondbroedende kikkers		
Familie Dendrobatidae	Gifkikkers		Ja (<i>Dendrobates sp.</i> , <i>Epipedobates sp.</i> , <i>Minyobates sp.</i> en <i>Phyllobates sp.</i> , bijlage II)
Familie Hyperoliidae	Rietkikkers of Afrikaanse boomkikkers		
Onderfamilie Hyperoliinae, soort <i>Afraxalus sp.</i>	Rietkikker		
Onderfamilie Hyperoliinae, soort <i>Heterixalis sp.</i>			
Onderfamilie Hyperoliinae, soort <i>Hyperolius sp.</i>			
Onderfamilie Kassinae, soort <i>Kassina sp.</i>			
Onderfamilie Kassinae, soort <i>Phyctimantis sp.</i>			
Onderfamilie Leptopelinae			

Familie Microhylidae	Smalbekkikkers		
Onderfamilie Brevicipinae, soort <i>Balebreviceps sp.</i>			
Onderfamilie Brevicipinae, soort <i>Breviceps sp.</i>			
Onderfamilie Dyscophinae			Ja (<i>Dyscophus antogilli</i> , bijlage I)
Onderfamilie Genyophryinae			
Onderfamilie Microhylinae			
Onderfamilie Otophryinae			
Onderfamilie Phrynomerinae			
Onderfamilie Scaphiophryinae			Ja (<i>Scaphiophryne gottlebei</i> , bijlage II)
Familie Ranidae	Echte kikkers		
Onderfamilie Dicroglossinae, soort <i>Occidozyga sp.</i>			
Onderfamilie Dicroglossinae, soort <i>Platymantis sp.</i>			
Onderfamilie Dicroglossinae, soort <i>Ceratobatrachus sp.</i>			
Onderfamilie Dicroglossinae, soort <i>Conraua sp.</i> ²			
Onderfamilie Dicroglossinae, soort <i>Palmatorappia sp.</i> ²			
Onderfamilie Petropedetinae, soort <i>Petropedetes sp.</i>			
Onderfamilie Petropedetinae, soort <i>Phrynobatrachus sp.</i>			
Onderfamilie Pyxicephalinae			
Onderfamilie Raninae	Echte kikkers		
Onderfamilie Tomopterinae			
Familie Rhacophoridae	Afro-Aziatische boomkikkers		Ja (<i>Mantella sp.</i> , bijlage II)

Bron: G.R. Zug, L.J. Vitt en J.P. Caldwell (2001). *Herpetology, an introductory biology of amphibians and reptiles* (tweede editie). ISBN 0-12-782622-X.

¹ De wetenschappelijke naam dient te worden gevolgd bij het vaststellen van een reptielensoort, -genus, familie of -orde op de positief - dan wel negatieflijst is opgenomen; voor een aantal soorten is geen Nederlandse benaming of staat de Nederlandse benaming ter discussie.

² Aan het houden van de betreffende (sub-)familie, geslachtsgroep, genus of soort dienen voorwaarden aan bijvoorbeeld het voedingsregime, de huisvesting en/of inrichting van het terrarium of het klimaat rond de dieren te worden gesteld. Deze voorwaarden kunnen per (sub-)familie, geslachtsgroep, genus dan wel soort worden geformuleerd door de sector en worden voorgelegd aan een deskundigencommissie. Indien deze voorwaarden niet binnen twee jaar door de sector voor de betreffende (sub-)familie, geslachtsgroep, genus of soort zijn opgesteld en door een deskundigencommissie zijn getoetst, wordt de betreffende (sub-)familie, geslachtsgroep, genus of soort aan de negatieflijst toegevoegd.

Tabel 5: Positieflijst van vissen

Positieflijst vissen	Nederlandse benaming ¹	Aan te merken als 'potentieel gevaarlijk'?	Op CITES-lijst?
Orde HETERODONTIFORMES²	Varkenshaaiachtigen		
Familie Heterodontidae²			
Orde ORECTOLOBIIFORMES²	Tapijthaaiachtigen		
Familie Parascyllidae²	Halsbandtapijthaaien en zadeltapijthaaien		
Familie Brachaeluridae²	Blinde haaien		
Familie Orectolobidae²	Bakerhaaien		
Familie Hemiscylliidae²	Bamboehaaien		
Familie Ginglymostomatidae²	Verpleegsterhaaien	Ja (bijten)	
Orde CARCHARHINIFORMES²	Grondhaaien		
Familie Scyliorhinidae²	Hondshaaien		
Familie Proscylliidae²	Rugvinkathaaien		
Familie Triakidae²	Gladde haaien		
Familie Hemigaleidae²	Wezelhaaien		
Orde LAMNIFORMES²	Makreelhaaiachtigen		
Familie Pseudocarchariidae²	Krokodilhaaien		
Orde HEXANCHIFORMES²	Zes- en zevenkieuwige haaien en franjehaaien		
Familie Chlamydoselachidae²	Franjehaaien		
Orde SQUATINIFORMES²	Zee-engelachtigen		
Familie Squatinidae²	Zee-engels		
Orde RAJIFORMES²	Rogachtigen		
Familie Torpedinidae²	Sidderroggen	Ja (electrische schok)	
Familie Rhinobatidae²	Gitaarroggen		
Familie Rajidae²	Roggen		
Familie Dasyatidae²	Pijlstaartroggen		
Genus <i>Dasyatis</i> ²	Pijlstaartroggen		
Genus <i>Himantura</i> ²	Pijlstaartroggen		
Genus <i>Hypolophus</i> ²			
Genus <i>Taeniura</i> ²	Gevlekte pijlstaartroggen		
Genus <i>Paratrygon</i> ²		Ja (steken; giftig)	
Genus <i>Potamotrygon</i> ²	Zoetwaterroggen	Ja (steken; giftig)	

Orde CERATODONTIFORMES ²	Longvissen		
Familie Ceratodontidae ²	Australische longvissen		Ja (<i>Neoceratodus forsteri</i> , bijlage II)
Orde LEPIDOSIRENIFORMES ²	Zuid-Amerikaanse en Afrikaanse longvissen		
Familie Lepidosirenidae ²	Zuid-Amerikaanse longvissen		
Familie Protopteridae ²	Afrikaanse longvissen		
Orde POLYPTERIFORMES	Kwastvinsnoekachtigen		
Familie Polypteridae	Kwastvinsnoeken		
Orde ACIPENSERIFORMES ²	Steurachtigen		
Familie Acipenseridae ²	Steuren		Ja (<i>Acipenser brevirostrum</i> en <i>Acipenser sturio</i> , bijlage I; overige soorten, bijlage II)
Orde SEMIONOTIFORMES ²	Beensnoekachtigen		
Familie Lepisosteidae ²	Beensnoeken of kaaimansnoeken		
Orde OSTEOGLOSSIFORMES	Beentongvisachtigen		
Familie Osteoglossidae ²	Beentongvissen		Ja (<i>Scleropages formosus</i> , bijlage I; <i>Arapaima gigas</i> , bijlage II)
Familie Pantodontidae	Vlindervissen		
Familie Notopteridae	Afrikaanse mesvissen		
Familie Mormyridae	Olifants- en tapirvissen		
Familie Gymnarchidae ²	Nijlsnoeken		
Orde ANGUILLIFORMES	Palingachtigen		
Familie Anguillidae	Palingen		
Familie Muraenidae ²	Murenes		
Familie Ophichthidae	Slangalen		
Familie Congridae ²	Zeepalingen		
Orde GONORHYNCHIFORMES	Zandvisachtigen		
Familie Chanidae	Melkvissen		
Familie Kneriidae	Oorvissen		
Familie Phractolaemidae	Moddervissen		
Orde CYPRINIFORMES	Karperachtigen		
Familie Cyprinidae	Karpers en barbelen		Ja (<i>Probarbus jullieni</i> , bijlage I; <i>Caecobarbus geertsii</i> , bijlage II)
Familie Gyриноcheilidae	Algeneters		

Familie Catostomidae	Zuigkarpers		
Genus <i>Myxocyprinus</i>			
Familie Cobitidae	Modderkruipers		
Familie Balitoridae	Zuiggrondels		
Orde CHARACIFORMES	Karperzalmachtigen		
Familie Citharinidae	Afrikaanse karperzalmen		
Familie Hemiodontidae	Penseelvissen		
Familie Curimatidae	Brede karperzalmen		
Familie Anostomidae	Kopstaanders		
Familie Erythrinidae	Forelzalmen		
Familie Lebiasinidae	Slankzalmen of spatzalmen		
Familie Ctenoluciidae	Amerikaanse snoekzalmen		
Familie Hepsetidae	Afrikaanse snoekzalmen		
Familie Gasteropelecidae	Bijzalmen		
Familie Characidae	Karperzalmen		
Subfamilie Alestiinae	Afrikaanse zwerfzalmen		
Subfamilie Characinae	Karperzalmen		
Subfamilie Tetragonopterinae	Zuid-Amerikaanse tetra's		
Subfamilie Iguanodectinae	Slendertetra's		
Subfamilie Glandulocaudinae	Klierstaartkarperzalmen		
Subfamilie Serrasalminae, genus <i>Colossoma</i> ²	Pacu's		
Subfamilie Serrasalminae, genus <i>Serrasalmus</i> ²	Piranha's		
Subfamilie Rhoadsiinae	Wisselzalmen		
Subfamilie Crenuchinae	Bronzalmen		
Subfamilie Characidiinae	Grondzalmen		
Orde SILURIFORMES	Meervalachtigen		
Familie Diplomystidae	Oermeervallen		
Familie Ictaluridae	Dwergmeervallen		
Familie Bagridae	Stekelmeervallen		
Familie Olyridae			
Familie Cranoglanididae			
Familie Siluridae	Echte meervallen		

Familie Schilbeidae	Glasmeevallen		
Familie Pangasiidae ²	Reuzenmeevallen		Ja (<i>Pangasianodon gigas</i> , bijlage I)
Familie Amphiliidae			
Familie Sisoridae	Zuigmeevallen		
Familie Amblycipitidae	Slanke meevallen		
Familie Akysidae			
Familie Parakysidae			
Familie Chacidae	Grootkopmeevallen		
Familie Clariidae	Roofmeevalachtigen		
Familie Heteropneustidae	Zakkieuwigen	Ja (giftig)	
Familie Malapteruridae	Siddermeevallen		
Familie Ariidae	Christusvissen		
Familie Plotosidae	Koraalmeevallen	Ja (dodelijk giftig)	
Familie Mochokidae	Rugzwemmende meevallen		
Familie Doradidae	Doornmeevallen		
Familie Ageneiosidae			
Familie Auchenipteridae			
Familie Pimelodidae	Antennemeevallen		
Genus <i>Brachyplatystoma</i> ²			
Genus <i>Phractocephalus</i> ²	Roodstaartmeeval		
Familie Cetopsidae			
Familie Helogeneidae			
Familie Hypophthalmidae			
Familie Aspredinidae	Braadpanmeevallen		
Familie Nematogenyidae			
Familie Trichomycteridae	Parasitaire meevallen		
Familie Callichthyidae	Pantsermeevallen		
Familie Scoloplacidae			

Familie Loricariidae	Harnasmeervallen		
Familie Astroblepidae			
Orde GYMNOTIFORMES	Mesvisachtigen		
Familie Sternopygidae	Glasmesalen		
Familie Rhamphichthyidae	Amerikaanse mesalen of langsnuitmesalen		
Familie Hypopomidae	Kortsnuitmesalen		
Familie Apterodontidae	Staatvinmesalen		
Familie Gymnotidae	Mesalen		
Familie Electrophoridae	Sidderalen	Ja (potentieel dodelijke elektrische schok)	
Orde ESOCIFORMES	Snoeken en hondsvissen		
Familie Esocidae²	Snoeken		
Familie Umbridae	Hondsvissen		
Orde SALMONIFORMES	Zalmen en forellen		
Familie Salmonidae	Zalmen en forellen		
Orde GADIFORMES	Kabeljauwachtigen		
Familie Gadidae²	Kabeljauwen		
Orde MUGILIFORMES	Harderachtigen		
Familie Mugilidae	Harders		
Orde ATHERINIFORMES	Koornaarvisachtigen		
Familie Bedotiidae	Bedotia's		
Familie Melanotaeniidae	Regenboogvissen		
Familie Pseudomugilidae	Blauwoog regenboogvissen		
Familie Atherinidae	Koornaarvissen		
Familie Telmatherinidae	Zeilvissen		
Familie Phallostethidae	Dwergaarvissen		
Orde BELONIFORMES	Geepachtigen		
Familie Adrianichthyidae	Rijstvisjes		
Familie Hemiramphidae	Halfsnavelbekken		
Orde CYPRINODONTIFORMES	Tandkarperachtigen		
Familie Aplocheilidae			

Familie Profundulidae			
Familie Fundulidae			
Familie Valenciidae			
Familie Anablepidae	Vieroogvissen		
Familie Poeciliidae	Levendbarende tandkarpers		
Familie Goodeidae	Mexicaanse hooglandtandkarpers		
Familie Cyprinodontidae	Eierleggende tandkarpers		
Orde BERYCIFORMES	Slijmkopvissen		
Familie Monocentridae ²	Dennenappelvissen		
Familie Holocentridae	Soldaten- en eekhoornvissen		
Orde GASTEROSTEIFORMES	Stekelbaarsachtigen		
Familie Gasterosteidae	Stekelbaarzen		
Familie Syngnathidae ²	Zee-naalden- en paardendraakjes		Ja (<i>Hippocampus sp.</i> , bijlage II)
Familie Aulostomidae ²	Trompetvissen		
Familie Fistulariidae ²	Fluitvissen		
Familie Macroramphosidae ⁴	Snipvissen		
Familie Centriscidae ²	Scheermesvissen		
Orde SYNBRANCHIFORMES	Kieuwspleetaalachtigen		
Familie Synbranchidae			
Familie Chaudhuriidae			
Familie Mastacembelidae	Stekelalen		
Orde SCORPAENIFORMES	Pantserwangigen		
Familie Scorpaenidae	Schorpioenvissen en koraalduivels	Ja (giftige stekels; gif van genus <i>Synanceia</i> kan dodelijk zijn)	
Familie Caracanthidae	Pelsbaarzen		
Familie Aploactinidae			
Familie Triglidae	Ponen		
Familie Platycephalidae	Platkopvissen		
Familie Cottidae	Donderpadden		

Familie Agonidae	Harnasmannen		
Familie Cyclopteridae	Snotdolfen		
Familie Liparidae	Slakdolfen		
Orde PERCIFORMES	Baarsachtigen		
Familie Centropomidae	Glasbaarzen		
Familie Chandidae	Glasbaarzen		
Familie Moronidae			
Familie Serranidae	Zaagbaarzen		
Subfamilie Serraninae			
Subfamilie Anthiinae	Vlagbaarzen of rode kanaries		
Subfamilie Epinephelinae, soort <i>Epinephelus lanceolatus</i> ²	Reuzenbaars		
Familie Callanthiidae			
Familie Pseudochromidae	Dwergzeebaarzen		
Familie Grammatidae	Feeënbaarzen		
Familie Plesiopidae	Rifwachters en rondkoppen		
Familie Opistognathidae	Kaakvissen		
Familie Centrarchidae	Zonnebaarzen		
Familie Percidae	Baarzen		
Familie Priacanthidae	Grootoogbaarzen		
Familie Apogonidae	Kardinaalbaarzen		
Familie Malacanthidae	Tegelvissen		
Genus <i>Malacanthus</i>			
Genus <i>Hoplolatilus</i>	Tegelvissen		
Familie Echeineidae ²	Zuigvissen, remora's en verwanten		
Familie Carangidae	Horsmakrelen		
Genus <i>Gnathanodon</i> ²			
Familie Lutjanidae ²	Snappers		
Familie Lobotidae	Zeebladvissen		
Familie Haemulidae	Grommers		
Familie Sparidae	Zeebrasems		

Familie Lethrinidae	Straatvegers		
Familie Nemipteridae	Valse snappers		
Familie Sciaenidae	Ombervissen		Ja (<i>Toxotes macdonaldi</i> , bijlage I)
Familie Monodactylidae	Zilverbladvis		
Familie Toxotidae^e	Schuttersvissen		
Familie Chaetodontidae	Koraalvlinders		
Soort <i>Chaetodon aculeatus</i>	Caribische pincetvis		
Soort <i>Chaetodon adiergas-tos</i>			
Soort <i>Chaetodon auriga</i>	Oogvlekkoraalvlinder		
Soort <i>Chaetodon auripes</i>			
Soort <i>Chaetodon aya</i>			
Soort <i>Chaetodon burgessi</i>			
Soort <i>Chaetodon capistratus</i>	Vierogige koraalvlinder		
Soort <i>Chaetodon collare</i>	Witkraagje		
Soort <i>Chaetodon daedalma</i>			
Soort <i>Chaetodon declivis</i>			
Soort <i>Chaetodon decussatus</i>			
Soort <i>Chaetodon dolosus</i>			
Soort <i>Chaetodon falcifer</i>	Vlindervis		
Soort <i>Chaetodon falcula</i>	Kegelvlekkoraalvlinder		
Soort <i>Chaetodon fasciatus</i>			
Soort <i>Chaetodon flavirostris</i>			
Soort <i>Chaetodon gardineri</i>			
Soort <i>Chaetodon güntheri</i>			
Soort <i>Chaetodon guyanensis</i>			
Soort <i>Chaetodon hoefleri</i>			
Soort <i>Chaetodon kleinii</i>	Klein's koraalvlinder		
Soort <i>Chaetodon leucopleura</i>			
Soort <i>Chaetodon lineolatus</i>	Witte koraalvlinder		
Soort <i>Chaetodon litus</i>			
Soort <i>Chaetodon lunula</i>	Maansikkelkoraalvlinder		
Soort <i>Chaetodon madagascariensis</i>			
Soort <i>Chaetodon marcellae</i>			
Soort <i>Chaetodon melanotus</i>			
Soort <i>Chaetodon mertensii</i>			
Soort <i>Chaetodon mesoleucus</i>	Witborstkoraalvlinder		
Soort <i>Chaetodon miliaris</i>			
Soort <i>Chaetodon mitratus</i>			
Soort <i>Chaetodon multicinctus</i>	Hawaii koraalvlinder		
Soort <i>Chaetodon oxyce-</i>			

<i>phalus</i>			
Soort <i>Chaetodon paucifasciatus</i>			
Soort <i>Chaetodon pelewensis</i>			
Soort <i>Chaetodon punctatofasciatus</i>	Puntstreepkoraalvlinder		
Soort <i>Chaetodon rainfordi</i>			
Soort <i>Chaetodon sanctaehelena</i>			
Soort <i>Chaetodon sedentarius</i>	Caribische koraalvlinder		
Soort <i>Chaetodon similarvatus</i>	Gele koraalvlinder		
Soort <i>Chaetodon tinkeri</i>	Tinker's koraalvlinder		
Soort <i>Chaetodon tricinctus</i>			
Soort <i>Chaetodon ulletensis</i>			
Soort <i>Chaetodon vagebundus</i>	Vagebondkoraalvlinder		
Soort <i>Chaetodon wiebeli</i>			
Soort <i>Chaetodon xanthurus</i>	Netkoraalvlinder		
Genus <i>Chelmon</i>	Pincetvissen		
Genus <i>Coradion</i>			
Genus <i>Forcipiger</i>	Pincetvissen		
Genus <i>Hemitaurichthys</i>	Koraalvlinders		
Genus <i>Heniochus</i>	Wimpelvissen		
Familie Pomacanthidae	Keizervissen		
Genus <i>Apolemichthys</i>			
Genus <i>Centropyge</i>	Dwergkeizervissen		
Genus <i>Chaetodontoplus</i>			
Genus <i>Genicanthus</i>	Lierstaartdwergkeizervissen		
Genus <i>Holacanthus</i>			
Genus <i>Paracentropyge</i>	Dwergkeizervissen		
Genus <i>Pomacanthus</i>	Keizersvissen		
Genus <i>Pygoplites</i>	Pauwkeizervissen		
Familie Enoplosidae			
Familie Nandidae	Nanderbaarzen		
Familie Teraponidae	Tijgerbaarzen		
Familie Cirrhitidae	Koraalklimmers		
Familie Elasmomatidae	Dwergzonnebaarzen		
Familie Cichlidae	Cichliden		
Familie Embiotocidae	Brandingsbaarzen		
Familie Pomacentridae	Juffertjes		
Familie Labridae	Lipvissen		

Soort <i>Cheilinus undulatus</i> ²	Napoleonvis		Vermoedelijk binnenkort in bijlage I
Familie Zoarcidae	Puitalen		
Genus <i>Zoarces</i>	Puitalen		
Familie Pholidae	Botervissen		
Familie Anarhichadidae ²	Zeewolven		
Familie Pholidichthyidae	Aalgrondels		
Familie Trachinidae	Pietermannen		
Familie Tripterygiidae	Drievinnige slijmvissen		
Familie Blenniidae	Slijmvissen		
Familie Gobiesocidae	Zuignapgrondels		
Familie Callionymidae	Pitvissen		
Familie Eleotridae	Slaapgrondels		
Familie Gobiidae	Grondels		
Familie Microdesmidae	Wormgrondels		
Familie Ehippidae	Schopvissen		
Familie Scatophagidae	Argusvissen		
Familie Siganidae	Konijnvissen		
Familie Zanclidae ²	Maskerwimpelvissen		
Familie Acanthuridae	Doktersvissen		
Familie Luciocephalidae	Snoekkopvissen		
Familie Anabantidae	Labyrintvissen en klimbaarzen		
Familie Helostomatidae	Zoengourami's		
Familie Belontiidae	Labyrintvissen en klimbaarzen		
Familie Osphronemidae	Reuzengourami's		
Familie Channidae	Slangenkopvissen		
Orde PLEURONCTIFORMES	Platvissen		
Familie Bothidae	Tarbotten en botten		
Familie Scopthalmidae	Tarbotten en botten		

Familie Pleuronectidae	Schollen		
Familie Achiridae	Amerikaanse tongen		
Familie Soleidae	Tongen		
Familie Cynoglossidae	Hondstongen		
Orde TETRAODONTIFORMES	Kogelvisachtigen		
Familie Balistidae	Trekkersvissen		
Familie Monacanthidae	Vijlvissen		
Familie Ostraciidae	Koffervissen		
Familie Tetraodontidae	Kogelvissen		
Familie Diodontidae	Egelvissen		

Bron: J.S. Nelson (1994). *Fishes of the World* (derde editie). ISBN 0-471-54713-1.

- ¹ De wetenschappelijke naam dient te worden gevolgd bij het vaststellen of een vissoort, -genus, -familie of -orde op de positief - dan wel negatieflijst is opgenomen; voor een aantal soorten is geen Nederlandse benaming of staat de Nederlandse benaming ter discussie.
- ² Aan het houden van de betreffende orde, familie, genus of soort dienen huisvestings- en verzorgings-voorwaarden (en zonodig voorwaarden ten aanzien van de voeding) te worden gesteld. Deze voorwaarden kunnen per orde, familie, genus dan wel soort worden geformuleerd door de sector en worden voorgelegd aan een deskundigencommissie. Indien deze voorwaarden niet binnen een afgesproken termijn door de sector voor de betreffende orde, familie, genus of soort zijn opgesteld en door een deskundigencommissie zijn getoetst, wordt de betreffende orde, familie, genus of soort aan de negatieflijst toegevoegd.

Tabel 6: Ongewervelden

Lijst ¹	Nederlandse benaming ²	Aan te merken als 'potentieel gevaarlijk'?	Op CITES-lijst?
STAM ARTHROPODA	Geleedpotigen		
KLASSE ARACHNIDA	Spinachtigen		
Orde ARANEAE	Spinnen		
Familie Ctenidae	Kamspinnen		
Genus <i>Phoneutria</i>	'Bananenspinnen'	Ja (bijten: dodelijk giftig)	
Genus <i>Cupienius</i>		Ja (bijten: zeer giftig)	
Orde MYGALOMORPHAE m.u.v. familie Theraphosidae	Rechtkakige spinnen, behalve vogel-spinnen	Ja (bijten: soms dodelijk giftig)	
Familie Lycosidae	Wolfsipinnen		
Soort <i>Lycosa raptorina</i>	Braziliaanse wolfspin	Ja (bijten)	
Familie Sicariidae	Zandspinnen	Ja (bijten: dodelijk giftig)	
Familie Theridiidae	Kogelsipinnen		
Genus <i>Latrodectus</i>	'Zwarte weduwen'	Ja (bijten: dodelijk giftig)	
Familie Loxoscelidae	Violsipinnen		
Genus <i>Loxoscelus</i>		Ja (bijten: dodelijk giftig)	
Familie Buthidae ³	Buthide schorpioenen	Ja (sommige soorten zijn dodelijk giftig)	
KLASSE MYRIAPODA	Veelpotigen		
ONDERKLASSE CHILOPODA	Duizendpoten		
Genus <i>Scolopendra</i>		Ja (m.n. grote soorten zijn sterk giftig)	
Genus <i>Otostigmus</i>		Ja (m.n. grote soorten zijn sterk giftig)	
Genus <i>Cryptops</i>		Ja (m.n. grote soorten zijn sterk giftig)	
Genus <i>Scolopocryptops</i>		Ja (m.n. grote soorten zijn sterk giftig)	
KLASSE INSECTA	Insecten		
Orde HETEROPTERA	Wantsen	Ja (sommige soorten, m.n. genus <i>Platymeris</i> : pijnlijk steken)	
Orde HYMENOPTERA	Vliesvleugeligen		
Genus <i>Apis</i>	Honingbijen	Ja (steken, soms dodelijk; complicatie overgevoeligheidsreactie)	
STAM MOLLUSCA	Weekdieren		
KLASSE GASTEROPODA	Slakken		
Genus <i>Conus</i>	Kegelslakken	Ja (sommige soorten zijn dodelijk giftig)	
KLASSE CEPHALOPODA	Inktvissen		
Genus <i>Hapalochlaena</i>	Blauwgeringde octopussen	Ja (dodelijk giftig)	

- ¹ Voor ongewervelde dieren zijn (nog) geen positief - en negatieflijsten opgesteld.
- ² De wetenschappelijke naam dient te worden gevolgd bij het vaststellen of een diersoort, -genus, -familie of -orde op de positief - dan wel negatieflijst is opgenomen; de Nederlandse benaming staat bij een aantal soorten ter discussie.
- ³ In geval van ontsnapping van deze soort kan maatschappelijke onrust optreden.

2. OVERZICHT VAN BETROKKENEN BIJ DE OPSTELLING VAN DIT ADVIES

De werkgroep die dit advies heeft voorbereid bestond uit:

- E. Bruins: curator Dierentuin Artis
- W. Getreuer: directeur Serpo
- W. Luijff: beleidsmedewerker Dierenbescherming
- drs. F. Verstappen: dierenarts bijzondere dieren
- drs. W. Wilhelm: vertegenwoordiger Platform Verantwoord Huisdierenbezit
- drs. M. Kerkhoffs: Bureau Raad voor Dierenaangelegenheden
- dr. drs. I.D. de Wolf: voorzitter, Bureau Raad voor Dierenaangelegenheden

Voorts zijn bijdragen aan dit advies geleverd door:

- A. Achterkamp: voorzitter Platform Verantwoord Huisdierenbezit
- S. Bogaerts: deskundige amfibieën
- A. Bom: directeur Reptielenzoo Iguana
- D. van Gennep: directeur stichting AAP
- J.Th. de Jongh: voorzitter Dibevo
- Dr. M.R.J. Klaassen: werkgroepleider Plant-Dier Interacties, Nederlands Instituut voor Ecologie (NIOO-KNAW)
- dr. J.T. Lumeij: dierenarts specialist vogelgeneeskunde, universitair hoofddocent, Hoofdafdeling Geneeskunde van Gezelschapsdieren, Faculteit der Diergeneeskunde, Universiteit Utrecht
- dr. A. Ploeg: consultant Dibevo
- H. Zwartepoorte: Hoofd dierverzorging Diergaarde Blijdorp

3. OVERZICHT VAN PUBLICATIES

Onderstaand overzicht betreft de publicaties van de Raad vanaf 2002. Een overzicht van eerdere door de Raad uitgebrachte adviezen kan worden opgevraagd bij het secretariaat van de Raad of is te vinden op www.raadvoordierenaangelegenheden.nl.

PUBLICATIES IN 2005:

- RDA 2005/01 De rol van wild bij de insleep en verspreiding van klassieke varkenspest en mond- en klauwzeer in Nederland
- RDA 2005/02 Immunosterilisatie als een alternatief voor de huidige wijze van castratie in de varkenshouderij
- RDA 2005/03 Maintaining or improving farm animal welfare in the light of increasing trade liberalisation and globalisation: a contradiction in terms?

PUBLICATIES IN 2004:

- RDA 2004/01 Dierziektebeleid met draagvlak – Advies over de bestrijding van zeer besmettelijke dierziekten; deel 2 – Onderbouwing van het advies
- RDA 2004/02 Herinrichting van het distributie- en kanalisatiesysteem van diergeneesmiddelen in Nederland
- RDA 2004/03 Negatief- en positieflijst voor vissen, reptielen en amfibieën ter invulling van artikel 33 van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren
- RDA 2004/04 Bestialiteit
- RDA 2004/05 Strategieën om te komen tot een efficiëntere opsporing van besmettelijke, aangifteplichtige dierziekten
- RDA 2004/06 Verkenning van de toekomstperspectieven voor agroproductieparken in Nederland

Jaarverslag 2003

PUBLICATIES IN 2003:

- RDA 2003/01 Advies omtrent dierziekten en zoönosen, waarvoor hobbymatig gehouden dieren vatbaar zijn en als drager kunnen fungeren, die een bedreiging kunnen vormen voor de gezondheid van mensen en bedrijfsmatig gehouden dieren en die in het kader van grote bestrijdingscampagnes relevant zijn
- RDA 2003/02 Wet- en regelgeving omtrent hobbydieren
- RDA 2003/03 Mogelijke dierenwelzijnproblemen in de paardenhouderij
- RDA 2003/04 Zorgen voor je paard
- RDA 2003/05 Criteria voor dodingsmethoden voor paling en meerval

- RDA 2003/06 Het doden van drachtige grote landbouwhuisdieren
- RDA 2003/07 Negatief- en positieflijst voor zoogdieren en vogels ter invulling van artikel 33 van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren
- RDA 2003/08 Dierziektebeleid met draagvlak – Advies over de bestrijding van zeer besmettelijke dierziekten; deel 1 – Advies

Jaarverslag 2002

PUBLICATIES IN 2002:

- RDA 2002/01 Minimum welzijnseisen tijdens bestrijdingscampagnes
- RDA 2002/02 Fokken met recreatiedieren (1)
- RDA 2002/03 Fokken met recreatiedieren (2)
- RDA 2002/04 Advies aan de Directeur Landbouw van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij inzake een plan van aanpak voor de bestrijding van aangeboren afwijkingen bij katten
- RDA 2002/05 Een toetsingskader en toelatingsprocedure voor aanwijzing van nieuwe voor productie te houden vissoorten